

---

# ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

---

Σημειώσεις παραδόσεων εαρινού εξαμήνου 2018  
(κλιμάκιο β)

---

Μαστρογιάννη Παναγιώτα

---

*Το παρόν αρχείο περιέχει σημειώσεις παραδόσεων, κατατεταγμένες σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος είναι σημειώσεις από τις παραδόσεις του Μυλωνόπουλου, σχετικά με το Γενικό Μέρος του Ποινικού Δικαίου, το δεύτερο είναι πρακτικά από τις παραδόσεις του Ανδρουλάκη, σχετικά με το Ειδικό Μέρος ενώ το τρίτο είναι σημειώσεις από τις παραδόσεις του Τζανετή και αφορά το σκέλος της Ποινικής Δικονομίας.*

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!**

# ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ( ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ )

Μυλωνόπουλος, 28/2/2018

## Άμυνα ΠΚ 22

### ΑΠ 1793/1994

- 1<sup>ο</sup> βήμα: αντικειμενική υπόσταση ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως
- 2<sup>ο</sup> βήμα: συνδρομή λόγω άρσης / μείωσης του αξιοποίνου. Νομιζόμενη άμυνα;

**ΠΚ 22:** *άδικη και παρούσα επίθεση*: ανθρώπινη ενέργεια που απειλεί έννομο αγαθό. Δεν απαιτείται να είναι αξιόποινη και δεν συμπίπτει με την επικείμενη προσβολή/ βλάβη του εννόμου αγαθού. Αν δεν έχει αρχίσει αλλά απειλεί με πιθανότητα προσεγγίζουσα την βεβαιότητα στοιχειοθετείται επίθεση. Δεν συμπίπτει με την απόπειρα αλλά προηγείται κατ' ελάχιστον.

### Πραγματικά περιστατικά

- Επίθεση με κίνηση προς τα εμπρός ( έξαλλος από θυμό)
- Κίνηση να βγάλει όπλο( 2<sup>η</sup> επίθεση)
- Αμυντική πράξη λόγω φόβου/ ταραχής → αξιολόγηση

### Προϋποθέσεις άμυνας

- ύπαρξη όπλου ( βέβαιη ή πιθανή) . Αν όχι, έχουμε νομιζόμενη άμυνα: πλάνη περί το άδικο ή πραγματική πλάνη ( ορθότερη άποψη)
- ύπαρξη απόπειρας ( ΠΚ 42) ≠ προπαρασκευαστική πράξη

### Συνδρομή προϋποθέσεων απόπειρας

- Απόφαση: πλήρωση αντικειμενικής υπόστασης( δόλος & λοιπά υποκειμενικά στοιχεία)
- Αρχή εκτελέσεως : έναρξη αντικειμενικής υπόστασης ολοκλήρωσης εγκλήματος
- Ολοκλήρωση αντικειμενικής υπόστασης

**Ασαφή εγκλήματα αρχής εκτελέσεως** : ανθρωποκτονία, εμπρησμός κ.λπ.

**Last act test:** η πράξη μετά την οποία ο δράστης χάνει την κυριαρχία στην πορεία των γεγονότων. Για παράδειγμα όταν τραβήξει την σκανδάλη, ξεκινά η αρχή εκτελέσεως.

**Πράξεις αντικειμενικής υποστάσεως ( ενιαίο όλο )** : είναι δύσκολο να διατηρηθούν καθώς πρέπει να δημιουργηθεί μια αντικειμενική εγκληματική δράση με την προσβολή ενός εννόμου αγαθού.( *Δες θεωρία ελλείψεως αντικειμενικής υποστάσεως*)

### Αξιολογικώς διάφορες απόπειρες

- Υπόθεση Ινδού που νομίζει πως μεταφέρει ηρωίνη αλλά στην πραγματικότητα μεταφέρει ζάχαρη άχνη ( απόπειρα εμπορίας χωρίς ποινικό αντικείμενο)

- Υπόθεση φοιτητή που εύχεται να πεθάνει ο καθηγητής του ( thought crime)→ ποινικώς αδιάφορη
- Υπόθεση εμπόρου ναρκωτικών που πουλάει ζάχαρη αντί για ηρωίνη επειδή άλλαξε η γυναίκα του το περιεχόμενο του κιβωτίου ( σίγουρη εγκληματική εντύπωση- Eindruckstheorie)
- Απόπειρα ≠ απρόσφορη απόπειρα. Απόπειρα έχουμε ακόμα κι αν το ποινικό αντικείμενο εκ συμπτώσεως αντικαθίσταται ( π.χ. όπλο χωρίς σφαίρα, μη δηλητηριασμένο ποτό)
- Απόπειρα ≠ προπαρασκευαστικές πράξεις ≠ τετελεσμένο έγκλημα

**Τελεσμένο έγκλημα** ( όταν πλέον δεν μπορεί να προσβληθεί περαιτέρω το έννομο αγαθό ( π.χ. κλοπή → σκοπός παράνομης ιδιοποίησης: δράστης γίνεται κύριος **≠ ουσιαστική αποπεράτωση** ( αφορά τη συμμετοχή) Συνέργεια είναι δυνατή μόνο πριν την ουσιαστική αποπεράτωσης του εγκλήματος , καθώς αποτελεί στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως. Σε μικρά αντικείμενα, η αφαίρεση τελειούται απλά με την κατάληψη του αντικειμένου ενώ στα ογκώδη χρειάζεται απομάκρυνση τους από το χώρο( τυπική αποπεράτωση) για να στοιχειοθετηθεί κλοπή. Χρειάζεται επομένως κατάληψη και άσκηση φυσικής εξουσίας στο αντικείμενο ( στάδια κλοπής).

*Υπόθεση με κλοπή ραδιοκασετόφωνων από ναύτες : κλοπή του ραδιοκασετόφωνου και τοποθέτηση σου σε ασφαλές περιβάλλον. Συμμετοχή σε υπεξαίρεση, με αυτοτέλεια για τον 3<sup>ο</sup> ναύτη. → δες γενικό μέρος Μυλωνόπουλου*

#### **Υπαναχώρηση → ΠΚ 44**

- **Από πεπερασμένη απόπειρα** → Σύζυγος προσπαθεί να σκοτώσει την σύζυγο του με αλληλουχία εγκληματικών πράξεων( δηλητήριο, σεσουάρ, πιστόλι) και μην μπορώντας να τα καταφέρει σταματάει. Αποτυχημένη απόπειρα δεν έχουμε καθώς μπορεί να συνεχίσει. Έχουμε επομένως, τρεις τετελεσμένες απόπειρες σε φαινομένη συρροή, καθώς δεν ελέγχει πια την αιτιώδη διαδρομή. Ο δράστης θα τιμωρηθεί για μία. Όταν επέρχεται ειρήνευση του εννόμου αγαθού, τότε ξεκινάει νέα αξιόποινη πράξη. (π.χ. συρροή απόπειρας ανθρωποκτονίας και τετελεσμένης ανθρωποκτονίας μετά από 2 μέρες)
- **Από μη πεπερασμένη απόπειρα ( ΠΚ 44<sub>1</sub> )** → παράλειψη ολοκλήρωση του εγκλήματος π.χ. όταν ο δράστης δεν ολοκληρώνει τον σχεδιασμό του εγκλήματος πυροβολώντας 3 αντί για 4 φορές.

Αληθινή ≠ φαινόμενη, πραγματική ≠ κατ' ιδέαν συρροή → δες τις διαφοροποιήσεις  
*Παράδειγμα: Σωματική βλάβη & απόπειρα ανθρωποκτονίας: αληθινή κατ' ιδέαν συρροή , καθώς το έννομο αγαθό της ζωής προσβάλλεται σε 2 φάσεις.*

#### **Απόπειρα**

- **Μη ολοκλήρωση εγκλήματος**
- **Αρχή εκτελέσεως**
- **Εγκληματική απόφαση**

## Παραδείγματα

- *Ο Α έχει μια φάρμα, όπου συχνά μπαίνουν κλεφτές και παίρνουν πράγματα. Τοποθετεί μπουκάλια με δηλητήριο στον αχυρώνα που μπαίνουν οι κλέφτες, προκειμένου να προκαλέσει το θάνατο τους, αλλά η γυναίκα του τον καρφώνει στην αστυνομία. Υπάρχει απόπειρα; Η νομολογία δέχεται ότι υφίσταται απόπειρα ανθρωποκτονίας, ο Μυλωνόπουλος όμως όχι, καθώς δεν υπάρχει συνάφεια μεταξύ αρχής εκτελέσεως και εγκληματικής απόφασης.*
- *Σωματοφύλακας πολιτικού σημαδεύει πρόσωπο θεωρώντας ότι είναι τρομοκράτης. Υπάρχει απόπειρα; Όχι, καθώς η εγκληματική απόφαση ( όχι η αρχή εκτελέσεως ) εξαρτάται από μελλοντικό γεγονός.*
- *Δράστης μπαίνει σε κοσμηματοπωλείο με ομπρέλα, θέλοντας να κλέψει αν του δοθεί η ευκαιρία. Έχουμε απόπειρα; Ναι, καθώς εδώ εξαρτάται η αρχή της εκτελέσεως από μελλοντικό γεγονός-ευκαιρία.*
- *Δράστης παραβιάζει ξένο κήπο ( σφαίρα κατοχής κυρίου) με σκοπό να κλέψει αν λείπουν οι ιδιοκτήτης; Έχουμε απόπειρα; Ναι, καθώς υπάρχει αρχή εκτέλεσης. Αν ο ίδιος δράστης έμπαινε με σκοπό να βιάσει αλλά τελικά δεν το κάνει, θα είχαμε απόπειρα; Όχι, παρά μόνο διατάραξη οικιακής ειρήνης. Αν ο ίδιος έμπαινε στην αυλή μόνο για να κοιτάξει, χωρίς να έχει πρόθεση να κλέψει; Θα είχαμε προπαρασκευαστική πράξη*

## Πλάνη περί την συνδρομή περιστάσεων μείωσης ή αύξησης του αξιοποίνου

- **Πλάνη περί την συνδρομή ελαφρυντικών περιστάσεων ( μείωση αξιοποίνου)**  
*Δράστες με ιδιαίτερη τεχνογνωσία ανοίγουν χρηματοκιβώτιο με σκοπό να κλέψουν αντικείμενα μεγάλης αξίας αλλά τελικώς κλέβουν κοσμήματα ευτελούς αξίας, πιστεύοντας ότι είναι διαμάντια. Τελούν επομένως προνομιούχο έγκλημα πιστεύοντας ότι διαπράττουν διακριμένο. Είναι απόπειρα διακεκριμένης κλοπής η προνομιούχο έγκλημα; Είναι απρόσφορη απόπειρα διακεκριμένης κλοπής, καθώς επενεργούν σε υλικό αντικείμενο , το οποίο δεν μπορεί να συμβάλει στην τελείωση της διακριμένης κλοπής κατά λογική αναγκαιότητα. Αν τα κοσμήματα που ήθελαν ήταν στο χρηματοκιβώτιο αλλά αντικαταστάθηκαν τυχαία το προηγούμενο βράδυ, θα είχαμε σχετικώς απρόσφορη απόπειρα ( άρα κανονική απόπειρα), η οποία εκ συμπτώσεως δεν ολοκληρώθηκε.*
- **Πλάνη περί την συνδρομή επιβαρυντικών περιστάσεων ΠΚ 30 ( αύξηση αξιοποίνου)**  
*Ο δράστης πρέπει να έχει δόλο, αλλιώς το διακεκριμένο έγκλημα δεν του καταλογίζεται. Αν για παράδειγμα κλέψει πράγμα αμύθητης αξίας πιστεύοντας ότι είναι ευτελούς, δεν έχουμε διακεκριμένη κλοπή.*

Μυλωνόπουλος 5/3/2018

## Ζητήματα υπαναχώρησης

- *Δυο φίλοι πάνε να κλέψουν. Ο ένας μετανιώνει και φεύγει. Ο δεύτερος προσπαθεί να ανοίξει το χρηματοκιβώτιο αλλά τον συλλαμβάνουν πριν να το κάνει. Εδώ*

έχουμε υπαναχώρηση από μη πεπερασμένη απόπειρα κλοπής κατά συναυτουργία  
→ ΠΚ 49<sub>2</sub>, ΠΚ 44. ≠ παραυτουργία: αν έκλεβαν μαζί χωρίς να το έχουν αποφασίσει.

- Δύο φίλοι κλέβουν. Ο ένας σταματά και φεύγει ενώ ο άλλος παραμένει και ανοίγει το χρηματοκιβώτιο. Τον συλλαμβάνουν αφού το ανοίγει( τέλεση εγκλήματος). Δεν υπάρχει απόπειρα οπότε όχι και υπαναχώρηση.

**Απόπειρα κατά συναυτουργία ( sos):** Δύο φίλοι αποφασίζουν να κλέψουν μοτοσυκλέτα και κατανέμουν τους ρόλους. Συλλαμβάνονται την ώρα που τελούν την αξιόποινη πράξη. Ο δεύτερος, δεν έχει προλάβει να κάνει κάτι. Ο ρόλος του ήταν να το βάλει μπρος και να θεμελιώσει έτσι κατοχή. Εκ του γεγονότος ότι ο 1<sup>ος</sup> έχει τελέσει απόπειρα, έχει την εγκληματική απόφαση ( με την συμπεριφορά του 2<sup>ου</sup>) αφού δεν θέλει να θεμελιώσει κατοχή. Σύμφωνα με ΠΚ 45, το άδικο του ενός συναυτουργού μεταφέρεται στον άλλον και αντίστροφα. Οπότε και ο 2<sup>ος</sup> είναι συναυτουργός σε απόπειρα, μεταγγίζοντας τον δόλο του στον άλλον. Η αρχή εκτέλεσης του ενός είναι αρχή εκτέλεσης για όλους.  
*Minimim αντικειμενικής ενοχής: μόνο η παρουσία του 2<sup>ου</sup>!*

**Απόπειρα κατά έμμεση αυτουργία (sos) :** Σε αυτή την περίπτωση ο αυτουργός ενεργεί ως όργανο και δεν πραγματώνει την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος , κάτι το οποίο θα συνέβαινε στην ηθική αυτουργία.

Συμμετοχή σε αυτοκτονία ή έμμεση αυτουργία;

- Ο Α πείθει τον Β με παραπλάνηση να αυτοκτονήσει. Ο Β δεν πραγματώνει την αντικειμενική υπόσταση αφού η παρακίνηση γίνεται με υπεροχή της γνώσης . → έμμεση αυτουργία του Α
- Ο Α πείθει τον Β να αυτοκτονήσει με εκβιασμό. Ο Β δεν έχει εγκληματική απόφαση. → έμμεση αυτουργία του Α και όχι συμμετοχή.
- Ο Α προκαλεί την απόφαση στο Β , και ο Β επιλέγει να αυτοκτονήσει. → συμμετοχή σε αυτοκτονία

### Ηθική αυτουργία

- Εγκληματική απόφαση ( άυλο αντικειμενικό στοιχείο)
- Εγκληματική πράξη

### Στοιχεία αντικειμενικής υπόστασης

- Συμπεριφορά ηθικού αυτουργού προς επιδίωξη πρόκλησης απόφασης
- Πρόκληση απόφασης ( αιτιώδης σύνδεσμος με την συμπεριφορά)
- Εγκληματική απόφαση ( αιτιώδης συνάφεια με την πρόκληση απόφασης- εξωτερίκευση όπως η πλάνη στην απάτη )
- Τέλεση εγκλήματος -άδικης πράξης( αιτιώδης σύνδεσμος με εγκληματική απόφαση)

### Περιπτώσεις ηθικής αυτουργίας

- Ο Α εξομολογείται σε έναν φίλο του ότι θα τελέσει ληστεία στο σπίτι του Β. Είναι αποφασισμένος να το κάνει ( omnimodo facturus) . Ο φίλος του τον αποτρέπει λέγοντας του να πάει όταν θα λείπει ο Β , ώστε να αποφύγει τη ληστεία.

Ο φίλος του τον πείθει να τελέσει μικρότερο έγκλημα (κλοπή). Αν η συμβολή του στην μείωση του αδικού κατευθύνεται στη σωτηρία του εννόμου αγαθού, δεν έχουμε ηθική αυτοουργία. Εδώ όμως, έχουμε προσβολή του εννόμου αγαθού απλά με ευχερέστερο τρόπο.

- *Ο Α αποφασίζει να τελέσει βαριά σωματική βλάβη στον Β & ο Γ τον πείθει να τελέσει μια απλή σωματική βλάβη.* Εδώ δεν έχουμε ηθική αυτοουργία, καθώς η συμβολή του στοχεύει στην σωτηρία του εννόμου αγαθού.
- *Ο Α αποφασίζει να τελέσει σωματική βλάβη στον Β και ο Γ τον πείθει να τελέσει ανθρωποκτονία.* Εδώ έχουμε ξεκάθαρη ηθική αυτοουργία.
- *Ο Α αποφασίζει να τελέσει κλοπή και ο Β τον πείθει να τελέσει ληστεία, δηλαδή κάτι παραπάνω από αυτού που αποφάσισε.* Κατά την κρατούσα άποψη ο Β είναι απλός συνεργός στη ληστεία, και όχι ηθικός αυτοουργός καθώς λείπει το παράνομο της ιδιοποιήσεως.

#### Στοιχεία υποκειμενικής υπόστασης

- Διπλός δόλος
- Ο ηθικός αυτοουργός δεν χρειάζεται να έχει σκοπό παράνομης ιδιοποίησης, αρκεί να το αναγνωρίζει στο πρόσωπο του άλλου.

#### Άλλες περιπτώσεις συμμετοχής

- **Συνέργεια ≠ συναυτουργία:** ο δράστης καθιστά δυνατή / διευκολύνει/επιτείνει/εξασφαλίζει την εγκληματική πράξη.
- **Άμεση συνέργεια ΠΚ 46 :** ιδιαιτέρως βαριά μορφή της συνέργειας. Προσομοιάζει αξιολογικώς στην αυτοουργία( ίδια ποινή). Ο δράστης είναι συναυτουργός καθώς πληροί την αντικειμενική υπόσταση της πράξης, δεν παρέχει απλώς μια συμβολή. Π.χ. ο Α κρατάει την Β, ενώ ο Γ την βιάζει. Η παροχή οδηγιών είναι επίσης άμεση συνέργεια!
- **Ψυχική /ηθική συνέργεια:** ενδυνάμωση της απόφασης με υλική ή άυλη βοήθεια μικρής σημασίας
- **Απλή παρουσία:** είναι μορφή συνέργειας; → Υπόθεση Γρηγοροπούλου.  
Παλιότερα θεωρούνταν συνέργεια. Πλέον σύμφωνα με τον Άρειο Πάγο, για να έχει η παρουσία υλική σημασία, και επομένως να θεωρηθεί συνέργεια, πρέπει να είναι ενεργή.

Μυλωνόπουλος 12/3/2018

#### Πράξεις εξ αμελείας: Ηθική αυτοουργία ή συνέργεια;

Ο κυνηγός Α, τελώντας σε πραγματική πλάνη ( ΠΚ 30) σκοτώνει αντί για λαγό τον εχθρό του Β, ο οποίος του λέει να πυροβολήσει. Ο Α δεν έχει πρόθεση να σκοτώσει το θύμα οπότε δεν τιμωρείται για εκ δόλου έγκλημα. Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη, ο Α θα τιμωρηθεί για ανθρωποκτονία εξ αμελείας ενώ ο Β ως ηθικός αυτοουργός σε ανθρωποκτονία εκ

προθέσεως. Αν ο Α δεν πετύχει το θύμα, δεν τιμωρείται καθώς απόπειρα σε ανθρωποκτονία εξ αμελείας δεν προβλέπεται! Προσοχή! Ο Γ, που απλά παρακολουθούσε δεν πραγμάτωσε καμία άδικη πράξη, καμία αντικειμενική υπόσταση εγκλήματος ( ποινικώς αδιάφορη).

Συμμετοχή σε εκ δόλου τελούμενη πράξη → ΠΚ 45- 49

Ρήτρα επικουρικότητας: μορφή φαινόμενης συρροής όταν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα π.χ. σε περιπτώσεις ηθικής αυτοουργίας που δεν υπάρχει δόλος ( απαραίτητο στοιχείο)

**Υπόθεση αιμομιξίας με πόρνη στο Αμβούργο** → το γερμανικό ακυρωτικό δικαστήριο δέχτηκε ηθική αυτοουργία της ιδιοκτήτριας του οίκου ανοχής σε αιμομιξία εξ αμελείας. Ωστόσο σύμφωνα με την ορθότερη άποψη, ηθική αυτοουργία υφίσταται μόνο σε πράξεις εκ προθέσεως ( δόλος)

**Υπόθεση με κλαμπ** → ο ιδιοκτήτης καταδικάστηκε από τον Άρειο Πάγο ως ηθικός αυτοργός σε τελεσθείσα σωματική βλάβη επειδή απλά είπε στον μπράβο του «πήγαινε να του δείξεις», υποδεικνύοντας μια παρέα που δεν πλήρωνε τα ποτά τους. Σύμφωνα με τον Μυλωνόπουλο, συνιστά πολύ αόριστη φράση. Για να στοιχειοθετηθεί ηθική αυτοουργία, πρέπει να υπάρχει ένα minimum κατεύθυνσης προς την πλήρωση της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος ( ΠΚ 46), τουτέστιν ορισμένη προτροπή! Στην περίπτωση του ιδιοκτήτη του κλαμπ, θεωρήθηκε ως συμπερασματικώς συναγόμενη δήλωση. Ο Μυλωνόπουλος διαφωνεί με την καταδίκη του ΑΠ και θεωρεί ότι θα μπορούσε να τιμωρηθεί για πρόκληση τέλεσης πλημμελήματος με υπόδειξη ευκαιρίας.

**Σχέση ηθικού αυτοουργού και αυτοργού:** Αρκεί να έχει λεκτική ή πνευματική επικοινωνία ή πρέπει να έχει θέσει οποιοδήποτε όρο που προκάλεσε την απόφαση;

- Ο Α μισεί τον Β και λέει στον Γ να πάει στο σπίτι του επειδή έπιασε φωτιά, γνωρίζοντας ότι εκεί βρίσκεται ο Β, που συνομιιάζεται με τη γυναίκα του Β. Πρόθεση του είναι ο Γ να σπάσει στο ξύλο τον Β. Επομένως, θέτει όρο που κατευθύνεται προς σωματική βλάβη.
- Ο Α προσπαθώντας να ξεφύγει από καταδίωξη, αρχίζει να πετάει τα λεφτά στο δρόμο. Αυτοί που τα μαζεύουν, τελούν υπεξαίρεση αφού δεν υπάρχει πρόθεση εγκαταλείψεως από τον κύριο.
- Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη, για την ηθική αυτοουργία αρκεί πνευματική επικοινωνία. Ο Μυλωνόπουλος δεν συμφωνεί, θεωρώντας ότι αρκεί οποιοσδήποτε όρος που υπερβαίνει το κοινωνικώς πρόσφορο της συμπεριφοράς.
- Μεγάλος αριθμός αποδεχόντων της προτροπής: Καθηγητής λέει στους φοιτητές να δείρουν τον Α. Αρκεί να είναι τέτοιος, που στην περίπτωση που ο ηθικός αυτοργός μετανοήσει να μπορεί να ανακαλέσει. Ειδάλλως, διαπράττει έγκλημα διεγέρσεως ( σε μεγάλος πλήθος).
- Αστυνομικός συλλαμβάνει εγκληματία, τον αφήνει μόνο με το όπλο και φεύγει. Ο εγκληματίας παίρνει το όπλο και τελεί αξιόποινη πράξη. Δεν υπάρχει ηθική αυτοουργία, αφού προϋποτίθεται έστω ενδεχόμενος δόλος.

**Πλάνη περί το πρόσωπο / αντικείμενο (errori persona) :** Όταν το αντικείμενο είναι ομοειδές ωφελεί, όταν είναι ετεροειδές όχι. *Ο δολοφόνος Α, σκοτώνει τον Γ, νομίζοντας ότι είναι ο Β, μετά από προτροπή του Δ.* Η πλάνη περί το πρόσωπο δεν παίζει κανένα ρόλο, είναι άνευ νομικής σημασίας. Ο Α θα τιμωρηθεί το ίδιο, αφού πληροί την αντικειμενική υπόσταση της ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως. Κριτήριο για την ηθική αυτοουργία είναι η ύπαρξη εξειδίκευσης υλικού αντικειμένου (ή προσώπου) ειδάλλως έχουμε αστόχημα βολής για τον ηθικό αυτουργό. Τιμωρείται για πρόκληση τέλεσης κακουργήματος & ανθρωποκτονία εξ αμελείας.

**Αστόχημα βολής (aberratio ictus):** Είναι επίσης άνευ νομικής σημασίας. *Ο Α δίνει στην σύζυγο Β δηλητηριασμένο σάντουιτς, με σκοπό να την σκοτώσει αλλά το τρώει ο Γ και πεθαίνει.*

Μυλωνόπουλος 21/3/2018

**ΠΚ 15** → Συνδρομή διά παραλείψεως (μη παρεμπόδιση δράσης κακοποιού)

**Συνέργεια:** μη γνήσιο έγκλημα παραλείψεως / έγκλημα αποτελέσματος (όχι μόνο συμπεριφοράς). Αντικειμενική υπόσταση: αποτέλεσμα & παράλειψη (όχι επιβεβλημένη ενέργεια) ≠ δυνατότητα υλικής ενέργειας → έγκλημα ενεργείας. → Δες τις διακρίσεις εγκλημάτων & συνέργειας

*Επικεφαλής αστυνομικών δεν επεμβαίνει στον ξυλοδαρμό διαδηλωτών από άλλους αστυνομικούς.* → συνέργεια δια παραλείψεως ή συναυτουργία;

**Προσοχή!** Για οποιαδήποτε συμμετοχή (ηθική αυτοουργία ή συνέργεια) προϋποτίθεται άδικη κυρία πράξη (αλλιώς έχουμε έμμεση αυτοουργία).

**Αυτουργία ή συνέργεια; Ποιο προηγείται; Προηγείται** η αυτοουργία και η συνέργεια είναι επικουρική στο βαρύτερο έγκλημα που στοιχειοθετείται πρώτο. Αν συμπίπτουν, το επαχθέστερο έγκλημα απορροφά το ελαφρύτερο (αυτουργία απορροφά συνέργεια)

**Στοιχεία αντικειμενικής υπόστασης:**

- Παράλειψη ως συμπεριφορά (δυνατότητα υλικής ενέργειας) ≠ παράλειψη ως στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης (παράλειψη επιβεβλημένης ενέργειας)!
- Αποτέλεσμα
- Επιχείρηση επιβεβλημένης ενέργειας που πηγάζει από ιδιαίτερη νομική υποχρέωση (ΠΚ 15)
- Υποθετική αιτιότητα: αν δεν είχε παραλείψει, θα είχε αποτρέψει το έγκλημα

**Πρακτικό**

*Ο κλέφτης Α συμφωνεί με τον νυχτοφύλακα Β να του δώσει 1000 Ευρώ προκειμένου να μην τον εμποδίσει, τη νύχτα που θα μπει να κλέψει την εταιρία. Ποινική ευθύνη Α & Β.*

A → έχει τελέσει κλοπή

B → Με βάση το ΠΚ 15 έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να εμποδίσει το αποτέλεσμα. Δεν είναι συναυτουργός καθώς προϋποθέτει συναπόφαση & συνεκτέλεση. Πρώτα θα εξετάσουμε την αντικειμενική υπόσταση ( πάντα 1<sup>η</sup> ! ) Ο Β πληροί την αντικειμενική ( αφού υπάρχει συνεκτέλεση ) , όχι όμως την πλήρη υποκειμενική υπόσταση , αφού δεν έχει σκοπό παράνομης ιδιοποίησης. Αν είχε μοιραστεί τα κλοπιμαία με το δράστη ( είχε δηλαδή και δόλο ) θα ήταν συναυτουργός. Επομένως είναι άμεσος συνεργός.

*Σημείωση: σε ιδιόχειρα εγκλήματα δεν έχουμε συναυτουργία αλλά άμεση συνέργεια.*

**Αξιολογικώς ουδέτερες πράξεις συμμετοχής ( όχι στις εξετάσεις )**

- Οργανωμένο έγκλημα εγκληματική οργάνωση με διείσδυση σε όλο το κοινωνικό σύνολο ( πολιτική, παιδεία, εξουσία κλπ)
- Άνθρωποι που δρουν παρέχοντας υπηρεσίες στις συμμορίες ( γιατροί, δικηγόροι ) φαινομενικά νόμιμες πράξεις αλλά επί της ουσίας παράνομες

*Παραδείγματα: Ο Α εργάζεται σε συνεργείο αυτοκινήτων που φοροδιαφεύγει συστηματικά. Ο Β παίρνει χρήματα από την Τράπεζα και ο Ταμίας του τα δίνει εν γνώσει του ότι θα δωροδοκήσει.*

*Φαστφουντάδικο παρέχει φαγητό σε οίκο ανοχής.*

**Προσοχή!** Αξιολογικώς ουδέτερες πράξεις συμμετοχής είναι αξιόποινες αν υπερβαίνουν την κοινωνική προσφορότητα και θέτουν σε κίνδυνο το έννομο αγαθό.

**Απάτη κατά έμμεση αυτοουργία**

**Πρακτικό 1<sup>ο</sup>**

***Ο μπακάλης Α πωλεί αυγά, που τα προμηθεύεται από τον προμηθευτή Β. Ο προμηθευτής Γ αντικαθιστά μια νύχτα τα αυγά του μπακάλη με κλούβια, προκειμένου να πάψει να προμηθεύεται αυγά από τον Β. Ποινική ευθύνη Γ.***

Κατά μια άποψη, έχουμε κλοπή καθώς πληρούνται τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης ( αφαίρεση, σκοπός παράνομης ιδιοποίησης, οριστική ή πρόσκαιρη πρόσκτηση ή οριστική αποστέρηση). Κατά μία δεύτερη άποψη και ορθότερη κατά τον Μυλωνόπουλο, ο Γ διαπράττει απάτη. Υπάρχει δόλος και σκοπός παρανόμου οφέλους, πλάνη του καλόπιστου μπακάλη ( ignorantia facti ) παράσταση ψευδούς γεγονότος ( από τις νοικοκυρές που αγόρασαν τα αυγά και παραπονέθηκαν στο μπακάλη- απαιτείται νοητική επικοινωνία- εδώ έχουμε συμπερασματικώς συναγόμενη δήλωση ότι τα αυγά που πωλήθηκαν είναι τα ίδια με αυτά που αγοράστηκαν ) καθώς και περιουσιακή ζημία του Β. Η προσδοκία ως επαύξηση της περιουσίας είναι στοιχείο της περιουσίας, επομένως η ματαίωση της συνιστά περιουσιακή ζημία. Επομένως ο Γ ευθύνεται για απάτη κατά έμμεση αυτοουργία σε πραγματική συρροή με κλοπή.

**Πρακτικό 2<sup>ο</sup>**

***Ο Α έχει μάντρα αυτοκινήτων. Ο Β φέρνει το αυτοκίνητο της συζύγου του προς πώληση. Το αυτοκίνητο έχει πλαστογραφημένη πινακίδα εν γνώσει του Β, το οποίο η σύζυγος***

**αγνοούσε. Ο Α γνωρίζοντας την πλαστογραφία, βάζει το αυτοκίνητο προς πώληση, η σύζυγος επιβεβαιώνει την γνησιότητα και τελικώς αγοράζεται από τον Γ, που μόλις το αντλαμβάνεται το ελάττωμα κάνει μήνυση κατά παντός υπευθύνου. Αξιόποιοι Α, Β, Γ.**

Η ιδιοκτήτρια και σύζυγος προέβη στην ψευδή παράσταση γεγονότος χωρίς να το γνωρίζει (όπως και οι νοικοκυρές στο προηγούμενο παράδειγμα). Ο Α & Β είναι επομένως έμμεση αυτουργοί σε απάτη αφού έχουν σκοπό παρανόμου περιουσιακού οφέλους **ΠΚ 386**.

Μυλωνόπουλος 28/3/2018

### **Υπεξαίρεση ΠΚ 375**

Η ταυτόχρονη κατάληψη κατοχής και η παράνομη ιδιοποίηση δεν αποκλείει την υπεξαίρεση (δεν απαιτείται να το έχω ήδη στην κατοχή μου)

#### **Πρακτικό 1°**

**Ο Α & Β συνεννοούνται και πετούν ένα παραφουσκωμένο (με ψεύτικα χαρτονομίσματα) πορτοφόλι κάτω. Ο Γ το βλέπει και πάει να το σηκώσει. Ταυτόχρονα πάει και ο Β και ενώ τσακώνονται για το ποιος θα το πάρει εμφανίζεται ο Α και τους ρωτάει αν βρήκαν ένα πορτοφόλι με 5000 Ευρώ. Του απαντούν «όχι». Ο Β λέει στον Γ «δώσε μου 1000 ευρώ και είμαστε πάτσοι», παίρνει τα λεφτά, του δίνει το πορτοφόλι και φεύγει. Αξιόποιοι Α, Β, Γ.**

Α & Β:συνεκτέλεση απάτης αφού έχουν σκοπό παρανόμου περιουσιακού οφέλους και προβαίνουν σε ψευδή παράσταση γεγονότος. Ο Β μάλιστα προβαίνει σε διπλή ψευδή παράσταση, την ώρα που το βρίσκει και την ώρα που ρωτάει ο Α.

Γ: απρόσφορη απόπειρα υπεξαίρεσης. (δες συμμετοχή στην υπεξαίρεση!)

Ν 1608/1950 : εγκλήματα κατά του δημοσίου

**Σημείωση:** Δεν επιτρέπεται η καταδίκη ούτε η απαγόρευση οποιασδήποτε ελευθέριας παρά μόνο να αξιολογήσεις ποινικά αξιόποινη πράξη αλλοδαπού που έγινε στην επικράτεια σου.

*Δες στο βιβλίο του Μυλωνόπουλου:* Υπόθεση Salem, Υπόθεση με Αρχαιολογικό Μουσείο Ρόδου, Υπόθεση με τραβεστί στη Θεσσαλονίκη (θανατηφόρα σωματική βλάβη-αυτός που έδωσε το εργαλείο του φόνου στον δράστη είναι συνεργός) **ΠΚ 29→ Προσοχή!** για συνέργεια & συμμετοχή!

### **Συμμετοχή στα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα**

- Σύμφωνα με την νομολογία, η συμμετοχή στο εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα( θανατηφόρος βιασμός, θανατηφόρα ληστεία κλπ) είναι συμμετοχή στο άλλο έγκλημα.
- Σύμφωνα με την ορθότερη άποψη, συμμετοχή υπάρχει μόνο στο κομμάτι του εγκλήματος που υπήρχε δόλος σε συρροή με συμμετοχή σε ανθρωποκτονία εξ αμελείας.

- Παράδειγμα : Δύο ληστές μπαίνουν σε τράπεζα προκειμένου να κλέψουν. Ο ένας χτυπάει κατά λάθος με το όπλο του τον συνεργό του, προσπαθώντας να τρομάξει τους ομήρους. Δεν είναι θανατηφόρα ληστεία αλλά ληστεία σε συρροή με ανθρωποκτονία εξ αμελείας.

Υπόθεση με υδροχλωρικό οξύ → έμμεσος αυτουργός & όργανο του φόνου ταυτίζονται. Δεν έχουμε αρχή εκτέλεσης άρα ούτε και απόπειρα, κατά τον Μυλωνόπουλο. Είναι προπαρασκευαστική πράξη ( με πρόθεση τέλεση κακουργήματος) που δεν διαταράσσει την ειρήνευση του εννόμου αγαθού.

## Πρακτικό 2° ( sos )

**Ο Α βλέπει σταματημένο αυτοκίνητο στο φανάρι. Λέει στον οδηγό να βγει από αυτό με την απειλή όπλου, με σκοπό να πάρει βόλτα και να το φέρει πίσω. Ποινική ευθύνη Α .**

Εκβίαση ή απάτη; Εκβίαση ΠΚ 385→ σκοπός παρανόμου περιουσιακού οφέλους ( χρήση) & απειλή βίας. Στην απάτη απαιτείται και περιουσιακή διάθεση ( αυτοβλάβη) ενώ στην εκβίαση όχι ( πράξη, παράλειψη, ανοχή). Εδώ έχουμε πρόκληση περιουσιακής ζημίας άρα στοιχειοθετείται απάτη. Απορροφά την κλοπή χρήσης ( υποδεέστερο έγκλημα).

*Προσοχή!* Κλοπή & απάτη → αλληλοαποκλείονται!

## Είδη κατόχου ως προς τον προσδιορισμό απάτης ή κλοπής

- Συγκάτοχος/ ισότιμος κάτοχος → απάτη
- Υποδεέστερος ή αποκλειστικός κάτοχος → κλοπή

## Περιπτώσεις κατοχής

- Κλέφτης αυτοκινήτου παραπλανά φύλακα παρκινγκ ότι το αυτοκίνητο είναι δικό το και το κλέβει. Ο φύλακας είναι βοηθός κατοχής, άρα υποδεέστερος κάτοχος. Δεν υπάρχει περιουσιακή διάθεση άρα ο κλέφτης τελεί κλοπή.
- Ο Α έχει βενζινάδικο και ο Β είναι οδηγός βυτιοφόρου. Συνεννοούνται μεταξύ τους και ο Β του λέει να αντλήσει βενζίνη από το όχημα παράνομα. Ο Α δεν τελεί κλοπή αλλά αποδοχή προϊόντος εγκλήματος ( αντίθετος ο Α.Π. → είπε κλοπή). Ο Β τελεί υπεξαίρεση αφού το πράγμα βρισκόταν στην κατοχή του. Δεν νοείται συναυτουργία αφού έχουμε διαφορετικές αντικειμενικές υποστάσεις. Αν Ο Β αντίθετα, τελούσε υπό τον καθοδήγηση του ιδιοκτήτη του οχήματος, θα ήταν βοηθός κατοχής και επομένως θα τελούσε υπεξαίρεση . Αν ήταν ανεξάρτητος από οδηγίες, θα ήταν αποκλειστικός κάτοχος και θα είχαμε κλοπή.

**ΠΚ 49 → Προσοχή!** Αν η ιδιαίτερη ιδιότητα συντρέχει στον ηθικό αυτουργό και όχι στον αυτουργό, ο ηθικός αυτουργός θα τιμωρηθεί ως έμμεσος αυτουργός και ο αυτουργός ως συνεργός. Επιβαρυντικές περιστάσεις συντρέχουν μόνο στον έναν συμμετέχο.

Παραδείγματα:

- Κατ' επάγγελμα κλέφτης πείθει έναν απλό κλέφτη να προβεί σε κλοπή 30.000 ευρώ. Μόνο ο πρώτος τελεί κακουργηματική κλοπή.

- Υπάλληλος μαγαζιού πείθει την γυναίκα του να μπει στο μαγαζί του για να κλέψει γούνα ιδιαίτερα μεγάλης αξίας. Ο σύζυγος είναι έμμεσος αυτουργός σε υπεξαίρεση και η γυναίκα του συνεργός.
- Άντρας πείθει τη γυναίκα του να σκοτώσει νεογνό. Ο άντρας είναι ηθικός αυτουργός σε ανθρωποκτονία εκ προθέσεως ≠ όχι παιδοκτονία → προνομιούχο.

Μυλωνόπουλος, 30/5/2018

**Ληστική εκβίαση** → μορφή ληστείας. Π.χ. Ο Α απειλεί με πιστόλι τον Β να του μεταβιβάσει επιταγή ή ακίνητο. Είναι εκβίαση, αν με την άσκηση της παράνομης βίας έχουμε περιουσιακή ζημία που συνιστά βλάβη περιουσίας και το αντικείμενο της πράξης είναι ξένο κινητό πράγμα. Αν το υλικό αντικείμενο είναι οτιδήποτε, το οποίο δίνεται με ανοχή από τον παθόντα, το έχουμε τη βαριά περίπτωση της εκβίασης.

#### Πρακτικό 1<sup>ο</sup> ( sos)

**Ο Α σταματάει τον Β σε ένα φανάρι και με την απειλή ενός μαχαιριού του λέει να κατέβει από το αυτοκίνητο. Ωστόσο δηλώνει ρητά, ότι θέλει να το χρησιμοποιήσει μόνο για λίγο. ( βραχυπρόθεσμη χρήση).**

Βήματα επίλυσης πρακτικού ( ξεκινάμε από τα σίγουρα)

- Παράνομη βία; Ναι. → Απειλή σώματος ή ζωής με επικείμενη βλάβη, εφόσον τον απειλεί ότι αν ενδώσει θα χρησιμοποιήσει το μαχαίρι.
- Δεν συντρέχει σκοπός παράνομης ιδιοποίησης αφού δεν θέλει να το εντάξει στην περιουσία του, αφού έχουμε κλοπή χρήσης μεταφορικού μέσου. Ληστεία δεν υφίσταται επομένως ( αποκλείεται). Συνεπώς, παράνομη βία. → **ΠΚ 330**. Έχει υποστηριχθεί επίσης αληθινή κατ' ιδέα συρροή παράνομης βίας και κλοπής. Αν ήταν ληστεία θα απορροφούσε το ελαφρύτερο έγκλημα.
- Αν δράστης αφήσει το όχημα σε σημείο που δεν είναι ευχερές να το ανακαλύψεις, τότε υπέχει πρόθεση οριστικής αποστέρησης. Ωστόσο εδώ ο Μυλωνόπουλος μας δίνει δεδομένο ότι θα το εγκαταλείψει σε προσιτό σημείο.
- Εκβίαση; Ναι. → **ΠΚ 380**. Ακόμα και η χρήση ενέχει περιουσιακό όφελος, καθώς ο παθών εξαναγκάζεται σε ανοχή και δεν μπορεί να κάνει χρήση του περιουσιακού του στοιχείου. Ο δράστης προσπορίζει αυτό το περιουσιακό όφελος, που δεν δικαιούται να έχει. Επομένως λοιπόν, ακόμα και αν είναι μικρό το περιουσιακό όφελος, εκβίαση στοιχειοθετείται. *Προσοχή!* Στη ληστεία και στην εκβίαση η αξία του πράγματος δεν παίζει κανένα ρόλο! Ωστόσο, υπάρχει ένα ζήτημα που δημιουργεί διχογνωμία. Το πράγμα αφαιρείται εκ της κατοχής άλλου ενώ η ανοχή είναι συμπεριφορά που τελείται από τον παθόντα υπό την σκέψη ότι κάθε αντίσταση είναι μάταιη ( δεν προβαίνει σε περιουσιακή διάθεση). Αναφέρεται και στο βιβλίο. Αυτή η απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου δεν ταυτίζεται με την

περιουσιακή διάθεση της άπατης ( έγκλημα αυτοβλαβής). Στην εκβίαση η πράξη, παράλειψη ή ανοχή δεν ταυτίζεται με περιουσιακή διάθεση. Είναι πολύ πιο ευρεία. Το ίδιο δέχεται αι η νομολογία. Ο Μυλωνοπουλος συμφωνεί.

## Πρακτικό 2°

***Ο δράστης Α ,ευρισκόμενος τη νύχτα σε πάρκο, απειλεί τον Β ότι θα σκοτώσει ένα διερχόμενο παιδί, το οποίο ουδεμία σχέση έχει με τον Β, αν δεν του δώσει τα λεφτά του.***

Ληστεία ; Γίνεται δεκτό ότι αποδέκτης του κάκου μπορεί να είναι και τρίτος , αν ο δέκτης το εκλαμβάνει ως κακό. Δεν απαιτείται συνάφεια μεταξύ των δυο προσώπων, αν κρίνουμε με βάση το γράμμα της διάταξης. Στην προκειμένη περίπτωση δεν υφίσταται εγγυητική θέση μεταξύ παιδιού και Β καθώς το παιδί είναι ξένο ). Η απειλή είναι πραγματοποιήσιμη. Αν ο νόμος έδινε τη δυνατότητα να αποστερηθεί της προστασίας ο ξένος προς τον απειλούμενο, τότε θα έθετε την περιουσία σε μείζονα θέση έναντι της ζωής και τη σωματική ακεραιότητας. Θα είχαμε μια αξιολογική αντινομία, καθώς το αγαθό της ζωής είναι πολύ πιο σημαντικό!

## Πρακτικό 3°

***Ο Α παρκάρει το αυτοκίνητο του σε απαγορευμένο χώρο στάθμευσης. Βλέποντας ότι υπάρχει κλήση στο μπροστινό αυτοκίνητο του οδηγού Β, την παίρνει και την τοποθετεί στο δικό του αυτοκίνητο με σκοπό να εξαπατήσει τους αστυνομικούς, αν έρθουν, και να την επιστρέψει στο άλλο αυτοκίνητο, όταν επιστρέψει. Αν υποθέσουμε ότι έρχεται ο αστυνομικός και κόβει 2<sup>η</sup> κλήση στον άλλον οδηγό, τι γίνεται;***

1<sup>η</sup> αξιόποινη πράξη: παράνομη στάθμευση & αφαίρεση της κλήσης. Στοιχειοθετείται κλοπή;

- Αφαίρεση ξένου κινητού πράγματος ; Ναι.
- Από κατοχή άλλου; Ναι. Ακόμα κι αν δεν έχει ο Β ακόμη βούληση εξουσίασης πράγματος ,λογίζεται ως κάτοχος αν προορίζεται να περιέλθει στην κατοχή του( π.χ. τα γράμματα που βρίσκονται στο χρηματοκιβώτιο για όσο χρόνο λείπω από το σπίτι μου)
- Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης; Πρέπει να εξετάσουμε αν υπάρχει σκοπός ιδιοποίησης και μετά αν είναι παράνομη.  
Ιδιοποίηση: άμεσος δόλος α' βαθμού ενσωμάτωσης πράγματος ( πρόσκτησης) στην περιουσία μου ,έστω και για λίγο, και προϋποτίθεται να υπάρχει τουλάχιστον ενδεχόμενος δόλος για πλήρη αποστέρηση. ( στο προηγούμενο παράδειγμα δεν είχε σκοπό να το αποστερήσει ενώ εδώ προβλέπει ως ενδεχόμενο όταν γυρίσει ,ο Β να έχει φύγει και το αποδέχεται). Κλοπή και απάτη δεν συμπίπτουν όταν το υλικό αντικείμενο που αφαιρείται είναι το ίδιο. Αν μετά βεβαιότατος αποδέχεται (πραγματικά περιστατικά που το επιτρέπουν) την οριστική αποστέρηση, έχουμε κλοπή. Αν το αυτοκίνητο ήταν εγκαταλελειμμένο, δεν θα είχαμε κλοπή καθώς δεν υπάρχει ενδεχόμενος δόλος. Άρα, στοιχειοθετείται κλοπή.

2<sup>η</sup> αξιόποινη πράξη : Απάτη; Αν δεν έρθει ο αστυνομικός, απάτη δεν υπάρχει καθώς δεν λογίζεται αρχή τέλεσης χωρίς πνευματική επικοινωνία. Εδώ δημιουργείται η εντύπωση πως έχει τοποθετηθεί μια κλήση. Στην περίπτωση που ο αστυνομικός αγνοούσε τελείως το γεγονός θα είχαμε ignorantia facti, ενώ εδώ δημιουργείται η εντύπωση πως έχει επέλθει μια μεταβολή προς την κατεύθυνση της νομιμότητας (κλήση), δηλαδή η πραγματικότητα είναι διαφορετική από αυτή που εκλαμβάνει ο αστυνόμος. Έχουμε επομένως πλάνη από συμπερασματικώς συναγόμενη δήλωση, καθώς δημιουργείται διαφορετική πεποίθηση στον αστυνομικό και έτσι ως πλανημένος παραλείπει να ασκήσει μια αξίωση. Με την παράσταση του ψευδούς γεγονότος χάνει η πολιτεία την νόμιμη αξίωση της προς την κύρωση, και ο Α έχει παράνομο περιουσιακό όφελος (απόκρουση περιουσιακής ζημιάς που όφειλε να υποστεί). Συνεπώς, παράνομο περιουσιακό όφελος υπάρχει ακόμα και όταν δεν καταβάλει κάτι που υποχρεούται, όχι μόνο αν προσπορίσει χρήματα. Συνεπώς στοιχειοθετείται τριγωνική απάτη και όχι κλοπή κατ' έμμεση αυτοουργία. **Κλοπή & απάτη αλληλοαποκλείονται!**

#### **Διακρίσεις απάτης και κλοπής κατ' έμμεση αυτοουργία**

Παραδείγματα:

- *Ο Α πηγαίνει στο σπίτι της Β και της ζητεί να του δώσει την φωτογραφική μηχανή του συζύγου της, λέγοντας ψευδώς ότι έρχεται εκ μέρους του άντρα της.*
- *Κλέφτης παριστά ψευδώς στον παρκαδόρο ότι είναι τον έστειλε ο κάτοχος για να το παραλάβει*
- *Αστυνόμος βλέπει τον κλέφτη, που προσπαθεί να διαρρήξει αυτοκίνητο και πείθεται ότι ο κλέφτης είναι κάτοχος του ιδίου, μετά από ισχυρισμό του ότι έχασε τα κλειδιά και προσπαθεί να το ανοίξει.*

#### **Προσοχή στα εξής ζητήματα κατοχής :**

- Αν αυτός που σου δίνει τα πράγμα έχει αποκλειστική κατοχή ή υπέρτερη συγκάτοχη στοιχειοθετείται απάτη. Αν δεν έχει συγκάτοχη ή έχει υποδεέστερη( βοηθός), έχουμε κλοπή κατ' έμμεση αυτοουργία!
- Οι σύζυγοι δεν έχουν σε όλα ισότιμη κατοχή. Για παράδειγμα το τσαντάκι με τα καλλυντικά ανήκει αποκλειστικά στη γυναίκα ενώ το κουτί με τα εργαλεία στον άντρα.
- Η κατοχή δεν χάνεται στην περίπτωση που το πρόσωπο είναι μακριά ή αν είναι αναίσθητος.
- Με την επέλευση του θανάτου η κατοχή του θανόντα δεν περιέρχεται αμέσως στους κληρονόμους. Μόνο στην περίπτωση που είναι μπροστά κατά την επέλευση του θανάτου ( π.χ. στο νοσοκομείο), και το πράγμα αφαιρείται από τον θανόντα, στοιχειοθετείται κλοπή σε βάρος των κληρονόμων. Αν δεν ασκεί κάποιος φυσική εξουσία στο χώρο που πεθάνει το πρόσωπο και οι κληρονόμοι δεν βρίσκονται μπροστά, η αφαίρεση του πράγματος συνιστά υπεξαίρεση σε βάρος των κληρονόμων. Σε αντίθετη περίπτωση, πουν ο θάνατος επέλθει σε ένα θέατρο, την κατοχή την έχει ο ιδιοκτήτης του θεάτρου και στοιχειοθετείται κλοπή.

#### Πρακτικό 4<sup>ο</sup>

**Ο Α επιθυμεί να προκαλέσει σωματική βλάβη στο Β και απευθύνεται στον κακοποιό Γ. Ο Γ του ζητάει 10.000 ευρώ αλλά ο Α ισχυρίζεται ότι έχει μόνο 5.000. Το ίδιο κάνει και Δ, χωρίς να το έχουν συναποφασίσει. Ο Γ παίρνει έτσι από τον καθένα 5.000 Ευρώ για να δείρει τον Β.**

Το ότι η προτροπή του καθενός ξεχωριστά δεν είναι σε θέση να προκαλέσει την τέλεση της πράξης είναι νομικά αδιάφορη, καθώς συντρέχουν όλα τα στοιχεία της ηθικής αυτοουργίας (ξεκάθαρη προτροπή και απόφαση του Γ για τέλεση πράξης του). Επομένως, έχουμε σωρευτική αιτιότητα του Α & Δ σε ηθική αυτοουργία και αυτοουργία του Γ. Η σώρευση του άλλου πόσου είναι μια προσθήκη όρου. Είναι μία επιταγή της θεωρίας του ισοδυνάμου των ορών (δεν μας ενδιαφέρει ότι αν ο άλλος δεν του έδινε το ποσό, δεν θα το έκανε).

ΠΚ 49<sub>1,2</sub> → super sos

#### Πρακτικό 5<sup>ο</sup>

**Οι Α & Β συμφωνούν να τελέσουν κλοπή σε κατάστημα. Ο ιδιοκτήτης πιάνει τον Α επ' αυτοφώρω, και ο Α φωνάζει στο Β (απλός συνεργός- απλή παροχή βοήθειας), που φυλάει τσίλιες να χτυπήσει τον ιδιοκτήτη για να διατηρήσει το κλοπιμαίο.**

**Μπορεί ο Β ως άμεσος συνεργός να τελέσει ληστρική κλοπή;** Ναι, συμφώνα με τη παλαιότερη διάταξη που έλεγε «εν κλοπή» καθιστούσε και τον σύνεργο αυτοργό. Άρα είναι αυτοργός στην ληστρική κλοπή και όχι άμεσος συνεργός (απορροφάται).

**Είναι ο Α ηθικός αυτοργός; Τι θα γινόταν αν ο Β είχε λάβει μονός του την απόφαση;**

Ναι, είναι ηθικός αυτοργός σε ληστρική κλοπή και αυτοργός απόπειρας σε απλή κλοπή, όμως η 2<sup>η</sup> απορροφάται γιατί είναι συντιμωρητή πρότερα πράξη (πραγματική & φαινόμενη συρροή) → αξιολογική σχέση: στάθμιση απαξίας των δυο εγκλημάτων.

Στην 2<sup>η</sup> περίπτωση θα ετιμωρούντο ο Α για κλοπή και ο Β για ληστρική κλοπή → ΠΚ 49<sub>2</sub>.

Αν ο τσιλιαδόρος αντί να ασκήσει βία κατά του παθόντος, πιάσει π.χ το σκυλί και απειλήσει ότι θα το σκοτώσει, στοιχειοθετείται εκβίαση. Αν το κάνει με προτροπή του κλεφτή, ο κλέφτης είναι ηθικός αυτοργός στην εκβίαση. Συνεπώς θα είχαμε, απόπειρα κλοπής από τον κλεφτή και συνεργεία σε αυτό από την τσιλιαδόρο καθώς και αυτοργία του τσιλιαδόρου στην εκβίαση.

**Σημείωση:** Δες τις απόψεις για την ηθική αυτοργία στα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα.

### Πρακτικό 1°

**Ένας ταξιτζής παραλαμβάνει πελάτη και ο πελάτης βάζει στο πορτμπαγκάζ μια βαλίτσα. Ο ταξιτζής με πρόθεση ειδοποίησης απομακρύνεται και παίρνει τη βαλίτσα, όταν φτάνουν στον προορισμό. Υπεξαίρεση ή κλοπή;**

Ο πελάτης εξακολουθεί να έχει κατοχή και κατά την αποβίβαση και κατά το ταξίδι, συνεπώς η βαλίτσα εξακολουθεί να βρίσκεται στην σφαίρα επιρροής του. Άρα έχουμε κλοπή.

### Πρακτικό 2°

**Ο Α θέλοντας να κλέψει χρήματα από το σπίτι του Β, καταλαμβάνεται στον κήπο επ' αυτοφώρω. Έχουμε απόπειρα;**

**Last act test** → για περιπτώσεις άτυπης περιγραφής εγκλήματος όπου δεν μας λέει ο νομός ποια ακριβώς είναι η πράξη αντικειμενικής υποστάσεως και πρέπει να το καθορίσουμε. Είναι αυτή πέραν της οποίας ο δράστης δεν ελέγχει την πορεία των γεγονότων ( πχ πίεση της σκανδάλης στην ανθρωποκτονία). Ωστόσο δεν είναι η μονή πράξη. Πρέπει να εντοπίσουμε πράξεις κοντά σ' αυτήν. Συμφώνα με την θεωρία του Φρανκ, πράξεις Α.Υ. είναι εκείνες που οδηγούν ευθέως και αναγκαίως στην πραγμάτωση της Α.Υ., γι αυτό και συνιστούν αρχή εκτέλεσεως. Στην κλοπή δεν έχουμε την ανάγκη για αυτή τη θεωρία καθώς η αντικειμενική υπόσταση περιγράφεται λεπτομερώς ( κατάλυση ξένης και θεμελίωση νέας κατοχής)

Επομένως, αυτή η συμπεριφορά του Α συνιστά αρχή εκτέλεσης με δεδομένο ότι η εγκληματική απόφαση (ένα στοιχείο της απόπειρας) υπάρχει; Εφόσον ο δράστης εισέρχεται στη σφαίρα εξουσίας /κυριαρχίας του ιδιοκτήτη τότε ναι έχουμε απόπειρα/ Έχουμε αρχή εκτέλεσης, εφόσον έχει ήδη αρχίσει να διαταράσσεται το έννομο αγαθό της οικιακής ειρήνης και της ιδιοκτησίας, λαμβάνοντας υπόψη και το σχεδιασμό του δράστη και τις πράξεις του (θεωρία εγκληματικής εντυπώσεως- έχει εξωτερικευθεί). Δεν θα είχαμε αρχή εκτέλεσης αν ο δράστης ήθελε π.χ να βιάσει ,συμφώνα με τη θεωρία και τον Μυλωνόπουλο.

### Πρακτικό 3°

**Δύο ναύτες διέρρηξαν αυτοκίνητα , πήραν τα ραδιοκασετόφωνα και τα έδωσαν στο μάγειρα του πλοίου για να τα κρύψει. Έχουμε κλοπή; Είναι ο μάγειρας συνεργός;**

**Τετελεσμένη κλοπή;** → Ολοκληρωμένη αφαίρεση; Τυπική τελείωση του εγκλήματος; Αν έχουμε τότε τίθεται το ερώτημα αν χωρεί συνεργεία στο στάδιο της τυπικής και ουσιαστικής αποπεράτωσης. Η επακολουθούσα πράξη είναι η παράνομη ειδοποίηση ( έστω πρόσκαιρη πρόσκτηση στην περιουσία με πρόθεση οριστικής αποστέρησης).Εν τις πράγμασι ο κλέφτης αποκτά όλες τις εξουσίες που έχει ο ιδιοκτήτης πάνω στο αντικείμενο εκτός από την αναγνώριση από το δίκαιο! ). Επομένως έχουμε συνεργεία στην

επακολουθούσα υπεξαίρεση , η οποία είναι συντιμωρητή ύστερη πράξη, που απορροφάται από την κλοπή.

**Άμεση η απλή συνεργεία;** Κατά τον Μυλωνόπουλο έχουμε άμεση γιατί η συνδρομή του μάγειρα είναι πολύ σημαντική. Το να πούμε ότι θα μπορούσαν να τα δώσουν σε άλλον να τα κρύψει, συγκρούει στη θεωρία του ισοδυνάμου των όρων.

**ΠΚ 394:** Μπορεί να εφαρμοστεί; Όχι, η υπεξαίρεση είναι βαρύτερη από την αποδοχή. Όταν είναι βοηθός κατοχής δεν κάτεχε το πράγμα οπότε δεν εφαρμόζεται η διάταξη. Αλλιώς θα συνέρεε αληθώς.

**Θεμελίωση κατοχής:** Για μικρά πράγματα θεμελιώνεται κατοχή απλά με τη μεταφορά τους ( απλή φυσική εξουσία) επομένως η κλοπή είναι τετελεσμένη. Όταν έχω ογκώδες αντικείμενο πρέπει να απομακρυνθεί από το χώρο για να πούμε ότι κατά τι αντιλήψεις των πραγμάτων έχει ιδρυθεί κατοχή. (Παράδειγμα με κλεφτές αποθήκης με ρούχα → δεν θεμελιώνουν κατοχή μέχρι να τα φορτώσουν όλα στο όχημα)

#### **Πρακτικό 4°**

***Δύο δράστες προσποιούνται ότι είναι από τη ΔΕΗ. Η νοικοκυρά τους αφήνει να εισέλθουν στο σπίτι κι αυτοί την κλέβουν. Έχουμε απάτη η κλοπή;***

Το ότι δέχεται αυτή να μπουν μέσα, δεν θεμελιώνει απάτη καθώς δεν υπάρχει περιουσιακή διάθεση ( πράξη , παράλειψη ή ανοχή με την οποία επέρχεται ζημία στην περιουσία σύμφωνα με τον ΑΠ). Κατά τον Μυλωνόπουλο, πρέπει υπάρχει αμέσως αλλαγή στην περιουσία. Ωστόσο περιουσιακή διάθεση δεν σημαίνει κατ ανάγκη και ζημία . Παρόλο που υπάρχει παράσταση ψευδούς γεγονότος, δεν υπάρχει περιουσιακή διάθεση της νοικοκυράς ( άμεση μεταβολή της περιουσίας) απλά δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για να κλέψουν με απατηλό τρόπο.

#### **Πρακτικό 5°**

***Μια εγκυκλοπαίδεια παρουσιάστηκε στο κοινό ως καινούργια, ενώ ήταν αντιγραφή της παλαιότερης ξένης εγκυκλοπαίδειας. Συνιστά παράσταση ψευδούς γεγονότος προς το κοινό;***

Για να στοιχειοθετηθεί πράξη εξαπάτησης πρέπει να υπάρχει νοητική επικοινωνία και συγκεκριμένοι αποδεκτές. Όποτε όχι! Είναι μόνο πρόσκληση προς υποβολή προτάσεως. Εκτός αν δώσει κάποιος χρήματα για να την αγοράσει ( περιουσιακή ζημία), όποτε έχουμε τετελεσμένη απάτη. ( υπόθεση Ντελόρ)

***Η ξένη εγκυκλοπαίδεια ισχυρίστηκε ότι υπέστη ζημία καθώς επέλεξαν την άλλη εγκυκλοπαίδεια αντί αυτής.***

Ακόμα και η προσδοκία ,στο μετρώ που κατά τη συνήθη των πραγμάτων προσδοκάται με πιθανότητα προσεγγίζουσα την βεβαιότητα, είναι ζημία. Όποτε ματαίωση της προσδοκίας συνιστά ζημία, σύμφωνα και με την νομολογία. Γενικά πρέπει να υπάρχει σαφής απόδειξη. Πώς θα ξέρουμε ότι οι πελάτες δεν θα αγόραζαν κάποια άλλη αντί αυτής; Οι απόψεις

δίδονται. Συνεπώς, η απλή εξαγγελία προς το κοινό δεν στοιχειωθεί απάτη. Γι αυτούς όμως που την αγόρασαν στοιχειοθετείται απάτη.

## Πρακτικό 6°

**Ο Α θέλει να σαγηνεύσει την Β αλλά αυτή δεν τον θέλει. Έτσι λέει στον φίλο του Β να του κατασκευάσει ένα πτυχίο νομικής για να την εντυπωσιάσει. Εν συνεχεία σκέφτηκε να το χρησιμοποιήσει για να διοριστεί στο δημόσιο.**

**Ευθύνη κατασκευαστή:** πρώτα εξετάζουμε το αντικειμενικό και μετά υποκειμενικό στοιχείο. Αρχικά πρέπει να δούμε αν έχει καταρτίσει το πλαστό έγγραφο και μετά το δόλο του (σκοπός παραπλάνησης δια της χρήσης). Πλαστό έγγραφο υφίσταται γιατί υπάρχει διάσταση μεταξύ φαινομένου και αληθούς έκδοτη καθώς το πανεπιστήμιο που φέρεται ως εκδότης δεν αναλαμβάνει την ευθύνη από το διανόημα. Ο Β δεν ενέχει καμία ευθύνη καθώς η χρήση του εγγράφου στην 1<sup>η</sup> περίπτωση δεν έχει συνέπειες. Αν ήξερε ότι Α θα το χρησιμοποιούσε στο δημόσιο, βοηθά στη χρήση του πλαστού εγγράφου (όποτε έχουμε κανονικότερη πλαστογραφία). Αν δεν το ήξερε και νόμιζε εσφαλμένα ότι απλά θα το δείξει στην Β, θα είχε πλάνη και ο Α θα ήταν ηθικός αυτουργός στην κατάρτιση πλαστογραφίας. Το ΠΚ 216 μιλεί απλά για κατάρτιση όχι χρήση. Για να έχω χρήση καθιστώ το έγγραφο (προσιτό σ αυτόν που μέλει να παραπλανηθεί. Βεβαία κατά τον ΑΠ και το να δώσεις το πλαστό σ' αυτόν που θα κάνει χρήση, συνιστά χρήση. Ο Μυλωνόπουλος δεν συμφωνεί. Συνεπώς, ο Α είναι έμμεσος αυτουργός στην πλαστογραφία και ο Β είναι απλά όργανο (δεν είχε εγκληματική υπόσταση). Δεν τιμωρείται. Αν το γνώριζε θα ήταν άμεσος συνεργός!

**Προσοχή!** Για την εξετάσουμε την ηθική αυτουργία κοιτάμε πάντα αν υπάρχει άδικη κυρία πράξη. Αλλιώς απαγορεύεται δια ρόπαλου! Εδώ η πράξη του Β που δεν έχει σκοπό παραπλάνησης για γεγονός με έννομες συνέπειες δεν είναι άδικη, δεν πληροί καν την ειδική υπόσταση του εγκλήματος (δεν είναι κατ' αρχήν άδικη). Συνεπώς, δεν πληρούται όλη η υποκειμενική στάση. Έχει δόλο ως προς την αντικείμενη υπόσταση (ξέρει τι πραγματώνει και θέλει να το πραγματώσει αλλά δεν έχει σκοπό παραπλάνησης) οπότε έχουμε και πάλι περίπτωση έμμεσης αυτουργίας (επικρατούσα άποψη). Το ίδιο θα συνέβαινε και στην κλοπή αν το όργανο δεν θέλει να ιδιοποιηθεί το πράγμα (όργανο με δόλο αλλά χωρίς σκοπό κατά τη γερμανική ορολογία). Στην πλαστογραφία δεν αρκεί ο ενδεχόμενος δόλος! Απαιτείται σκοπός.

Η χρήση του εγγράφου από τον πλαστογράφο, συνιστά επιβαρυντική περίσταση και καθιστά το έγκλημα σύνθετο, δεν είναι απλά αύξηση ποινής. Πρέπει να πλήρη ΑΥ, να είναι τελειωτικά άδικη και καταλογιστή (να μην είναι μεθυσμένος πχ).

**Πράξη κατ' αρχήν και τελειωτικά άδικη:** Μπορεί η πράξη να μην είναι τελειωτικά άδικη και να συντρέχει λόγος άρσης του αδικού (π.χ. κατάσταση άμυνας). Ο αμυνόμενος πραγματώνει την αντικειμενική υπόσταση (κατ' αρχήν άδικη) αλλά τελειωτικά δεν είναι άδικη γιατί συντρέχει λόγος άρσης του αδικού.

**Πράξη τελειωτικά άδικη στην άμυνα:** Στην περίπτωση που παροτρύνει κάποιος κάποιον να αμυνθεί κατά του επιτιθέμενου μπορεί η πράξη να είναι τελειωτικά άδικη → **ΠΚ 24.** Ο αμυνόμενος δεν τέλει πράξη άδικη, αυτός που προκαλεί είναι έμμεσος αυτουργός (όχι

ηθικός αυτουργός γιατί δεν έχουμε κύρια πράξη! sos!). Συνεπώς, αν προκαλέσει υπαιτιώς την αμυντική κατάσταση δεν απαλλάσσεται.

**Θεωρία επικίνδυνης πράξης:** → δεξ άμυνα ( τόμος 1<sup>ος</sup> )

*Μυλωνόπουλος 6/6/2018*

**Επικαιρότητα** → Μεγάλη πλαστογραφία στο δημόσιο: έχει γίνει δεκτό από το Συμβούλιο εφετών με αμετάκλητο βούλευμα ότι αν κάποιος κάνει χρήση του πλαστού πτυχίου και προσληφθεί στο Δημόσιο, συνιστά στιγμιαίο έγκλημα και επομένως οι επακολουθούσες εισπράξεις δεν υπολογίζονται ως ζημία. Δεν αθροίζονται τα ποσά των μισθών επομένως έχουμε πλημμέλημα. Αν αθροίζονταν θα αντέβαινε στο δικαίωμα μη αυτοενοχοποίησης του δράστη. Ο Μυλωνόπουλος δεν συμφωνεί. Κάθε φορά που εισπράττει παριστά συμπερασματικός συναγόμενη δήλωση ψευδούς γεγονός, ακόμα και σε περίπτωση διαδικτύου που γίνεται αυτόματα η απόδοση ( στο γεγονός ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις είσπραξης) και έτσι θα μπορούσε να τελει εις το διηνεκές απάτη. Η αντίθετη άποψη, που θεωρεί ότι τα ποσά πρέπει να αθροιστούν και το θεωρεί κακούργημα, είναι επίσης λάθος και αυστηρή καθώς παραβλέπει ότι μεταξύ παροχής και αντιπαροχής πρέπει να υπάρχει συμψηφισμός π.χ. αν παρείχε εργασία που να ανταποκρίνεται στο μισθό του! Συνεπώς, πρέπει να εξετάσουμε όλες τις παραμέτρους κατά περίπτωση και να αποφανθούμε καταλλήλως, χωρίς να είμαστε υπερβολικά ανεπικεϊς ή επικεϊς με τον δράστη.

**Θεωρία της διακοπής αιτιώδους συνδέσμου:** Παρωχημένη κατά τον Μυλωνόπουλο → δεν την χρησιμοποιούμε!

**Ανάστροφη απρόσφορη απόπειρα** ( δεξ 2<sup>ο</sup> τόμο!)→ Αν ο δράστης δεν γνωρίζει ότι πραγματώνει το σύνολο του εγκλήματος τέλει, υπό πραγματική πλάνη. Συνεπώς, ο δράστης τελεί πλήρη απόπειρα ανθρωποκτονίας και εξ αμελείας ανθρωποκτονία στην περίπτωση που αν και χρειάζεται 1 σταγόνα για να φονεύσει το θύμα ,αυτός λανθασμένα νομίζει 5 ( πραγματική πλάνη) , ρίχνει την 1<sup>η</sup> και μετά μετανιώνει και υπαναχωρεί. Το έγκλημα όμως έχει τελεστεί.

*Προσοχή!* Συναυτουργία εξ αμελείας δεν είναι δυνατή.

## ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ( ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ)

Ανδρουλάκης 7/3/2018

Επίλυση πρακτικού: Αιτιολόγηση- σύγκρουση διαφόρων απόψεων-δική μας άποψη.

Ύλη: Εγκλήματα κατά της ζωής, της ιδιοκτησίας, περιουσίας & υπομνήματα. Κλοπή, υπεξαίρεση , απάτη & πλαστογραφία sos.

### Πρακτικό

*Ο μοναχός Α, κατοικεί επί μια 10ετία σε μοναστήρι μαζί με άλλους 20 μοναχούς. Αποφασίζει κάποια στιγμή να αφαιρέσει τα πολυτιμότερα από τα κειμήλια της μονής, μεταξύ των οποίων μια ωραία τοιχογραφία, που είναι ενσωματωμένη σε μια ευρύτερη σύνθεση στον τοίχο της εκκλησίας της μονής. Μια ήσυχη νύχτα αποσπά την τοιχογραφία , επειδή όμως είναι βαριά δεν καταφέρνει να απομακρυνθεί εκτός του προαυλίου χώρου αλλά την εναποθέτει στον εσωτερικό τοίχο της εκκλησίας, με σκοπό να τη μεταφέρει αργότερα. Πέραν τούτου, πηγαίνει στο κελί του ηγουμένου και αποσπά ένα ρωσικό δισκοπότηρο υψηλής αξίας και το οποίο φυλάσσεται συνήθως στην βιτρίνα της βιβλιοθήκης της μονής. Μετανιώνει όμως και την επόμενη μέρα πετά το δισκοπότηρο στον κήπο της μονής , χωρίς ωστόσο αυτό να ανευρεθεί.*

Εδώ θα ασχοληθούμε όχι με εγκλήματα κατά της πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά με ζητήματα κλοπής.

**1° αντικείμενο κλοπής :** Είναι η τοιχογραφία πράγμα ; Οτιδήποτε μπορεί να αποσπαστεί ( ακόμα κι αν ανήκει σε ακίνητο π.χ δέντρο, πόρτα κλπ) μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κλοπής. Υπάρχει συρροή με φθορά ξένης ιδιοκτησίας;( ΠΚ 381)

**2 Θεωρίες:** α) Με την αφαίρεση υπήρξε και φθορά αλλά πρέπει να θεωρηθεί ως συντιμωρητή πράξη συνοδείας που απορρέει από την κλοπή. Το αδίκημα δεν έχει αυτοτέλεια οπότε έχουμε φαινομένη συρροή. Β)Η αφαίρεση του τμήματος της τοιχογραφίας είναι βλάβη του συνόλου του έργου. Επομένως έχουμε ξεχωριστή απαξία και άρα αληθινή συρροή αδικήματος του 381 ΠΚ. Δεχόμαστε τη 2<sup>η</sup>!

**Είναι ολοκληρωμένη η αφαίρεση;** Όχι, γιατί η τοιχογραφία είναι ογκώδες αντικείμενο και απαιτείται η απομάκρυνση του από το χώρο που βρίσκεται , προκειμένου να στοιχειοθετηθεί κλοπή. Δεν υπάρχει κατάλυση της ξένης κατοχής, άρα και φυσική εξουσίαση του δράστη επί του αντικειμένου. Αντίθετα, σε μικρά με την αντικείμενα με την ανάληψη τους στο πρόσωπο του υπαιτίου έχουμε αυτομάτως κατάλυση εξουσίας και επομένως κλοπή. Ο χρόνος της αφαίρεσης είναι πολύ κρίσιμος. ( *δες τα ζητήματα & τις θεωρίες που αφορούν τη συμμετοχή-ολοκλήρωση απόπειρας- θεμελίωση κατοχής,*

υπαναχώρηση -μετάνοια & ληστεία / ληστρική κλοπή.) Επομένως έχουμε απόπειρα κλοπής & φθορά ξένης ιδιοκτησίας.

Διακεκριμένη κλοπή; Ναι. α) σύμφωνα με ΠΚ 374<sup>α</sup>. Το αντικείμενο βρίσκεται σε εκκλησία, προορίζεται για θρησκευτική λατρεία. Ωστόσο, η νομολογία υποστηρίζει ότι η τοιχογραφία δεν είναι αφιερωμένη στη λατρεία όπως οι εικόνες. Επομένως δίστανται οι απόψεις για διακεκριμένο έγκλημα ή μη. Θα έπρεπε να επιλέξουμε και να αιτιολογήσουμε την άποψη μας. β) σύμφωνα με 374<sup>β</sup>: Επίσης υποστηρίξιμη άποψη περί διακεκριμένου εγκλήματος καθώς η τοιχογραφία είναι καλλιτεχνικής & ιστορικής σημασίας και βρίσκεται σε κοινή θέα προς εξυπηρέτηση της κοινούς ωφελείας (κοινωφελής χαρακτήρας έργου). Θα μπορούσαμε να αναφερθούμε στον Ν. 3028/2002 περί προστασίας πολιτιστικής κληρονομιάς. Εν τέλει, επιλέγουμε μια από τις 2 απόψεις ή & τις δυο.

**2<sup>ο</sup> αντικείμενο κλοπής:** Δισκοπότηρο : Στοιχειοθέτηση κλοπής (τετελεσμένο έγκλημα) λόγω μικρού όγκου του αντικειμένου(θεμελίωση κατοχής). Δεν βρίσκει εφαρμογή το 374<sup>α</sup> καθώς είμαι κειμήλιο και δεν προορίζεται για θρησκευτική λατρεία. Ωστόσο, θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για διακεκριμένη κλοπή σύμφωνα με τη διάταξη 374<sup>β</sup>. Τη στιγμή της αφαίρεσης δεν βρίσκεται σε κοινή θέα αλλά ο συνήθης τόπος έκθεσης είναι η βιβλιοθήκη (κοινωφελής χαρακτήρας αντικειμένου). Η προσωρινή του μετακίνηση δεν αναιρεί την σημασία του, καθώς αυτό που μας ενδιαφέρει είναι ο συνήθης τόπος και σκοπός του αντικειμένου. Ίσως να είναι και αντικείμενο μεγάλης αξίας.

Συμπεριφορά του δράστη μετά την κλοπή: ΠΚ 384 & 406 Α : Τετελεσμένη κλοπή- έμπρακτη μετάνοια & όχι υπαναχώρηση(μόνο επί απόπειρας). Το αντικείμενο ωστόσο δεν ανευρίσκεται. Επομένως δεν υπάρχει απόδοση. Υποστηρίζονται και άλλες απόψεις, όπως για παράδειγμα ότι το αντικείμενο πετάχτηκε σε χώρο, όπου κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα ανευρίσκοντο από κάποιον άλλον μοναχό. Σύμφωνα με τον Ανδρουλάκη, αν το θύμα δεν ικανοποιηθεί ο παθών δεν μπορούμε να μιλήσουμε για εξάλειψη αξιοποιήσιμου λόγω έμπρακτης μετάνοιας (ίσως μείωση της ποινής). Σύμφωνα με την νομολογία δεν γίνεται δεκτή η έμπρακτη μετάνοια αν δεν συντρέχει το ηθικό στοιχείο. Απαιτείται αυθορμητισμός & μεταμέλεια ως προς την επιστροφή του αντικειμένου και όχι για λόγους ωφέλειάς του δράστη.(αποφυγή ποινικής δίωξης). Ωστόσο η κρατούσα θεωρία στηρίζεται στο γράμμα της διάταξης, χωρίς να απαιτεί την εσωτερική μεταστροφή του δράστη, ούτε καν δήλωση( 384<sup>3</sup>) αν αποδεικνύεται η ηθική ικανοποίηση του παθόντος. Απαλλάσσεται ακόμα και μετά τη σύλληψη του από τις αρχές.

**Έστω ότι ο Β, έπεισε τον Α να προβεί στην κλοπή, και είχε αντιρρήσεις σχετικά με την απόδοση, καλύπτεται από το 384; Εξαλείφεται και το δικό του αξιόποινο;**

Όχι, σύμφωνα με ΠΚ 49<sup>2</sup> & ΠΚ 48 ο ηθικός αυτουργός δεν ωφελείται. Ωστόσο, σύμφωνα με το ΠΚ 384<sup>5</sup> (έννοια συμμετόχων) μπορεί να ωφεληθεί με δήλωση του θύματος!!!SOS.

Έχουμε υφαίρεση; Καταρχάς, πρέπει να υφίσταται κατά την στιγμή της τέλεσης της πράξης! ΠΚ 378: Προϋποθέσεις για την εφαρμογή του είναι οι εξής: κοινή οικειοθελής διαβίωση (βούληση, όχι εξαναγκασμός) & ενδιαίτηση με διάρκεια. Εφαρμόζεται κυρίως επί κοινοτήτων που τυγχάνουν σεβασμού από την έννομη τάξη και δεν ισχύει για προγενέστερη ή μεταγενέστερη από την διαβίωση πράξη. Καλύπτει το προνόμιο της

υφαίρεσης ( δίκωξη μετά από έγκληση) και τις διακεκριμένες/ κακουργηματικές κλοπές; Ναι, ο νόμος δεν κάνει διάκριση.

Στην περίπτωση που συμπίπτουν τα πραγματικά περιστατικά με την τέλεση διακεκριμένου & προνομιούχου εγκλήματος, υπερισχύει πάντα το προνομιούχο ( μεταξύ 374 & 377) καθώς το γράμμα του νόμου δεν μας απαγορεύει την ευνοϊκότερη μεταχείριση του κατηγορουμένου, κάτι το οποίο και αποτελεί μια από τις σημαντικότερες αρχές του ποινικού δικαίου.

Στην περίπτωση που συντρέχουν πολλές περιπτώσεις διακεκριμένης κλοπής, δεν αυξάνεται το πλαίσιο της ποινής( μια φορά τιμωρείται) αλλά λαμβάνεται υπόψη από τον δικαστή, που ίσως κρίνει την επιβολή υψηλότερη ποινής κατάλληλη.

**Έστω ότι ο Β, έπεισε τον Α να προβεί στην κλοπή, ισχύει το προνόμιο της υφαίρεσης;**

Ναι, ωφελείται & ο ηθικός αυτουργός αλλά μόνο στην περίπτωση γ του άρθρου. Το ΠΚ 49<sup>2</sup> είναι μια γενική διάταξη ενώ το 378 αφορά ειδικά τους συμμετόχους. Άρα, σε αυτή την περίπτωση, όπως προκύπτει από το γράμμα του νόμου, ισχύει μόνο η 3<sup>η</sup> περίπτωση ( μόνο για συγγενείς- συνδιαβιούντες συμμετόχους . Κατά την κρατούσα θεωρία, δεν μπορούμε να κάνουμε αναλογική εφαρμογή στην α) & β) περίπτωση. Ωστόσο ο Ανδρουλάκης θεωρεί πως μπορούμε να δεχτούμε in bonam partem αναλογία προς όφελος του κατηγορουμένου. Στην περίπτωση που ο κάτοχος δεν είναι κύριος ταυτόχρονα , δεν έχουμε εφαρμογή του προνομίου καθώς η κυριότητα του αντικείμενου ανήκει σε κάποιον που δεν απαριθμείται στη διάταξη. Σε συγκατοχή ωστόσο εφαρμόζεται.

*Προσοχή ! ΠΚ 118<sup>3</sup> → Δεν απαιτείται έγκληση από όλους τους συμβιούντες. Αρκεί η έγκληση από έναν. Αν ο δικαιούχος ανακαλέσει την έγκληση, ωφελούνται και οι συμμετοχοί ( ΠΚ 120<sup>2</sup> ) αν διώκονται κι αυτοί με έγκληση. Έχουμε επομένως παύση ποινικής δίωξης και για τους άλλους με την προϋπόθεση να καλύπτονται κι αυτοί από το προνόμιο της υφαίρεσης. Η πλάνη ( πραγματική) σχετικά με την συνδρομή των προϋποθέσεων υφαίρεσης είναι άνευ νομικής σημασίας γιατί αφορά μόνο τις προϋποθέσεις της έγκλησης.*

*Ανδρουλάκης, 14/3/2018*

## **Πρακτικό**

***Ο αρτοποιός Κ έχει πέσει κατ' επανάληψη θύμα κλοπής στον φούρνο από αγνώστους που του αφαιρούσαν κάθε φορά είδη αρτοποιίας. Προκειμένου να τους εκδικηθεί, παρασκευάζει 10 κρουασάν με σοκολάτα ,στα οποία τοποθέτησε δηλητήριο με σκοπό να προκαλέσει τον θάνατο τους. Τα εναποθέτει δε δίπλα στο ταμείο. Την επόμενη νύχτα ο διαρρήκτης Δ εισβάλλει στον φούρνο για να κλέψει και παίρνει στα χέρια του ένα από τα δηλητηριασμένα κρουασάν για να το δοκιμάσει. Ο Κ, ακούγοντας τον συναγερμό, ορμά***

**κατά του Δ και επιχειρεί να του αφαιρέσει το κρουασάν από τα χέρια, για να αποτρέψει το θάνατο του. Ωστόσο ο Δ τον χτυπά για το κρατήσει. Τελικά το κρουασάν ξεφεύγει από τα χέρια του Δ, ο οποίος έτσι δεν διατρέχει κίνδυνο πια.**

**Ποινική ευθύνη Δ :** κλοπή → Τη στιγμή που ο Δ εισέρχεται στο κατάστημα και διαταράσσει τη σφαίρα κυριαρχίας του Κ και την ειρήνευση του εννόμου αγαθού της ιδιοκτησίας, έχουμε απόπειρα τέλεσης κλοπής( αφαίρεση αντικείμενου με πρόθεση παράνομης χρήσης)

Ληστρική κλοπή ΠΚ 380<sup>3</sup>: χρήση σωματικής βίας για διατήρηση του κλοπιμαίου ( απαιτείται αυτόφωρο) Η κλοπή έχει τελεστεί ακόμα και με το ένα κρουασάν!

#### **4 είδη δικονομικού αυτοφώρου ( ΚΠΔ 242) :**

1. δράστης συλλαμβάνεται εν τη τελέσει του εγκλήματος. → γνήσιο
2. δράστης συλλαμβάνεται αμέσως μετά την τέλεση ( εντός 24ωρου) και στον τόπο της τέλεσης, φέροντας τα αποδεικτικά στοιχεία .→ γνήσιο
3. δίωξη με δημόσια κραυγή ( τετελεσμένη κλοπή)
4. κατάληψη του δράστη κοντά στον τόπο του εγκλήματος και φέροντας τα πειστήρια.

**Προσοχή!** Μόνο η 4<sup>η</sup> περίπτωση δεν εμπίπτει στην ληστρική κλοπή. Αν ο δράστης ασκήσει βία για την διατήρηση του κλοπιμαίου έχουμε συρροή παράνομης βίας & τετελεσμένης κλοπής SOS.

#### **Σημειώσεις περί ληστρικής κλοπής:**

- Η πρόθεση του θύματος ( π.χ. να μην τον διώξει) δεν παίζει ρόλο. Οπότε και πάλι έχουμε ληστρική κλοπή.
- Δεν επιβάλλεται επίσης να διατηρήσει την κατοχή του κλοπιμαίου προκειμένου να στοιχειοθετηθεί ληστρική κλοπή.
- Στην περίπτωση που σκοπός του δράστη δεν είναι να διατηρήσει το κλοπιμαίο αλλά να αποφύγει τη σύλληψη δεν έχουμε ληστρική κλοπή αλλά συρροή παράνομης βίας & τελεσμένης κλοπής.
- Αν επιδιώκει και τα δύο , έχουμε ληστρική κλοπή.
- Απόπειρα ληστρικής κλοπής είναι δυνατή.
- Το αντικείμενο ( ευτελούς αξίας) δεν παίζει ρόλο στην ληστρική κλοπή γιατί δεν είναι διακεκριμένο έγκλημα( αυξημένη απαξία).
- Επειδή ωστόσο ο αρτοποιός τοποθέτησε τα κρουασάν σε εμφανές σημείο προς κατανάλωση συντρέχει το στοιχείο της συγκατάθεσης που αποκλείει το στοιχείο της αφαίρεσης, επομένως και την κλοπή. Ο διαρρήκτης πλανάται ως προς την ξένη κατοχή ( ανάστροφη πραγματική πλάνη) νομίζοντας ότι διαπράττει έγκλημα αλλά στην πραγματικότητα δεν ισχύει. Επομένως θα τιμωρηθεί για απρόσφορη απόπειρα ληστρικής κλοπής.
- Η πράξη του αρτοποιού δεν προσβάλλει κάποιο έννομο αγαθό, οπότε δεν μπορούμε να μιλήσουμε για κατάσταση άμυνας, ως λόγο άρσης του αδικού.

**Ποινική ευθύνη Κ :** ΠΚ 44<sup>2</sup> → Υπαναχώρηση ( ενεργή παρέμβαση προς αποτροπή ) από πεπερασμένη απόπειρα ανθρωποκτονίας ( δόλος προς επέλευση θανάτου) . Αναλύουμε τις προϋποθέσεις της απόπειρας για ολοκληρωμένη απάντηση( αρχή εκτέλεσης & δόλος).

***Αν η αστυνομία ερχόταν πριν τον δράστη θα είχαμε απόπειρα;***

Όχι, καθώς δεν είναι βέβαιο αν έχουμε αρχή εκτέλεσης του εγκλήματος. Απαιτείται άμεση & αναγκαία συνάφεια με την επέλευση του εγκλήματος, τούτέστιν να οδηγεί ευθέως & αναμφισβητήτως στην επέλευση αξιόποινης πράξης (πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης). Αν είναι βέβαιο ότι θα εισέλθει κάποια στιγμή στο κατάστημα ο δράστης, τότε έχουμε συνάφεια και επομένως αρχή εκτέλεσεως. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορούμε να μιλήσουμε για αρχή εκτέλεσης αλλά για απλή προπαρασκευαστική πράξη. Δεν είναι βέβαιο ότι θα έρθει κάποιος, επομένως ξεφεύγει από τη σφαίρα ελέγχου του Κ.

Ανδρουλάκης, 19/3/2018

**Πρακτικό**

***Ο Α, υπάλληλος σε ξενοδοχείο επιδιώκοντας να αποκτήσει 110.000 ευρώ που χρειάζεται για την ανέγερση δικού του ξενώνα σε ορεινό θέρετρο, αποφασίζει να αφαιρεί σταδιακά μικροποσά από το ταμείο της επιχείρησης, που διαχειρίζεται ο ταμίας Β. Προς τον σκοπό αυτό επιστρατεύει τη νεαρά υπάλληλο Γ, να καλεί τον Β για καφέ, στην καφετέρια της επιχείρησης, με διαφορά προσήματα και να τον απασχολεί για λίγα λεπτά, έως ότου ο Α αφαιρέσει από το ταμείο τα χρήματα που κάθε φορά επιθυμεί. Η Γ δέχεται, γνωρίζοντας την πρόθεση του Α. Έτσι ο Α κατορθώνει να αφαιρέσει διάφορα μικροποσά κατορθώνοντας να μαζέψει συνολικά 1200 Ευρώ. Αξιόποινο Α & Γ.***

**Ποινική ευθύνη Α:** Καταρχάς, ο Α τελεί κλοπή & όχι υπεξαίρεση καθώς τα χρήματα βρίσκονται στη σφαίρα κατοχής του Β.

Κατ' εξακολούθηση κλοπή: Πολλές ή μια ενιαία κλοπή; Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη, έχουμε ενιαία κλοπή (φυσική ενότητα της πράξης). Αυτό ωστόσο απαιτεί πολύ μικρό χρονικό διάστημα ειρήνευσης. Ωστόσο αυτό που δεχόμαστε εμείς είναι ότι οι κλοπές συνιστούν κατά αληθινή συρροή ομοειδή εγκλήματα κατά ιδίου εννόμου αγαθού, αφού μεταξύ των αυτοτελών πράξεων μεσολαβούν μεγάλα χρονικά διαστήματα ειρήνευσης. Επομένως, έχουμε κατ' εξακολούθηση τέλεση κλοπής (πραγματική / αληθινή συρροή). → αυτονομία αξιόποινων πράξεων.

**ΠΚ 98<sup>2</sup>:** συνολική αξία του αντικειμένου (επιβάρυνση του δράστη). Κατά μία άποψη, αθροίζουμε τα μικροποσά και έχουμε τετελεσμένη κλοπή 1200 Ευρώ σε πραγματική συρροή με απόπειρα κακουργηματικής κλοπής 150.000. Κατά μια άλλη και σωστή άποψη, κατά τον Ανδρουλάκη, ο σκοπός –βούληση– δόλος του δράστη παραμένει ο ίδιος (αντικειμενική διαμόρφωση πραγματικών περιστατικών) επομένως δεν γίνεται να μιλήσουμε για συνδυασμό απόπειρας & τετελεσμένης κλοπής, γιατί θα είχαμε διπλή

απαξίωση του ίδιου εγκλήματος ( άρα η απόπειρα είναι μόνο επικουρική – φαινομένη συρροή!)

**Ποινική ευθύνη Γ :** Κατά μία άποψη, την οποία και δεχόμαστε, σύμφωνα με το ΠΚ 47 είναι απλή συνεργός καθώς η πράξη της δεν περιέχει άμεση συνδρομή, η παροχή βοήθειας γίνεται σε προγενέστερο στάδιο. Κατά άλλη άποψη είναι άμεση συνεργός ( ΠΚ 46).

#### **Ζητήματα ηθικής αυτοουργίας**

- Το όργανο του δράστη ( φυσικός αυτοουργός) δεν έχει σκοπό να ιδιοποιηθεί το πράγμα αλλά απλά να το αφαιρέσει και να το παραδώσει στον ηθικό αυτοουργό , που τον έπεισε.
- Λείπει ο σκοπός παρανόμου ιδιοποίησης ( υπέρ τρίτου- δεν υπάρχει νομοθετική πρόβλεψη)
- Υπάρχουν 3 απόψεις ( να τις δω στο βιβλίο). Η 3<sup>η</sup> άποψη είναι η ορθότερη. Σε κάθε περίπτωση ικανοποιούνται και οι δικές του επιθυμίες με την παράδοση στον τρίτο. Άρα υπάρχει σκοπός παράνομης ιδιοποίησης (πρόσκαιρη φυσική εξουσίαση του πράγματος από τον αφαιρούνται- εις τρίτον παραχώρηση)

Ανδρουλάκης ,26/3/2018

#### **Πρακτικό**

*Η Α, πείθει τον Β να της προμηθεύσει το σπάνιο και πανάκριβο οιοπνευματώδες ποτό Χ ( 800 Ευρώ), που είναι το αγαπημένο του φίλου της Γ, προκειμένου να του το προσφέρει ως δώρο, από το κατάστημα Αφθονία Ψυχικού, στο οποίο αυτός εργάζεται και είναι το μόνο που το πουλάει. Ο Β, θεωρεί το εγχείρημα παρακινδυνευμένο αλλά επειδή δεν θέλει να απογοητεύσει την Α αποφασίζει να αφαιρέσει κάτι άλλο, εξίσου σπάνιο και ίσης αξίας ποτό, από το κατάστημα Κηφισιάς, όπου εργάζεται ως υπάλληλος αποθήκης, ο φίλος του, Δ, στη βοήθεια του οποίου υπολογίζει. Για τον σκοπό αυτό εισέρχεται στο συγκεκριμένο κατάστημα και τοποθετεί τη μοναδική φιάλη που υπάρχει στο ράφι σε απρόσιτο σημείο, ευελπιστώντας ότι αργότερα ο Δ, με τον οποίο δεν είχε προσυνηνοηθεί, θα δεχθεί να του την παραδώσει, μετά το κλείσιμο του καταστήματος. Πράγματι ο Δ δέχεται και παραδίδει στον Β την φιάλη. Για να μείνει αντιληπτή η πράξη, τοποθετεί με δική του πρωτοβουλία, μία πανομοιότυπη φιάλη στο ράφι, επικολλώντας σε αυτή την ετικέτα του ακριβού οιοπνευματώδους ποτού. Αξιόποινο Α, Β & Δ.*

**Ποινική ευθύνη Α :** Ηθικός αυτοουργός( ορισμένη και συγκεκριμένη προτροπή σε κλοπή). Ο Β ωστόσο αφαιρεί άλλη φιάλη. Η προτρέπουσα αποβλέπει στο συγκεκριμένο ποτό αλλά ο Β έχει αυτοτελή απόφαση ( αναντιστοιχία ως προς τη προτροπή). Άρα η Α ευθύνεται για απόπειρα ηθικής αυτοουργός σε κλοπή ( ΠΚ 186 -πρόκληση πλημμελήματος) . Αστόχημα βολής θα είχαμε αν ο Β είχε αφαιρέσει μια άλλη φιάλη, όντας σε πλάνη ως προς το αντικείμενο.

**Ποινική ευθύνη Β:** Εφόσον ο Β δεν θεμελιώνει κατοχή με την απομάκρυνση του ποτού έχουμε απόπειρα κλοπής καθώς έχει πάρει την απόφαση για την τέλεση της πράξης αλλά εξαρτά την ολοκλήρωση της από την συνδρομή περιστάσεων ( του Δ). Κατά μία άποψη, έμμεσος αυτουργός ο Β & άμεσος ο Δ( δεν έχει σκοπό παράνομης ιδιοποίησης). Κατά μια άλλη & ορθότερη άποψη κατά τον Ανδρουλάκη, ο Δ είναι φυσικός αυτουργός της κλοπής & Ο Β ηθικός. Ο Β προβαίνει σε πράξη που πληροί την αντικειμενική υπόσταση της κλοπής , αποσκοπεί στην αφαίρεση αλλά την εξαρτά από τον Β ( αρχή εκτελέσεως)

**Ποινική ευθύνη Δ:** Πλαστογραφεί την ετικέτα. Δεν έχουμε απάτη διότι ο αποδέκτης δεν είναι συγκεκριμένος ούτε αποσκοπεί ο ίδιος σε παράνομο περιουσιακό όφελος . Αν υποθέσουμε ότι είχαμε απάτη , θα είχαμε απόπειρα ( εις βάρος της Α σε φαινομένη συρροή με πλαστογραφία / απορρόφηση απόπειρας). Αν είχαμε κλοπή θα είχαμε πραγματική συρροή με πλαστογραφία. Για να έχουμε ηθική αυτουργία της Α, πρέπει να υπάρχει ξεκάθαρη προτροπή! 186 ΠΚ.Κ.

#### **Περιπτώσεις τέλεσης απάτης ή κλοπής κατ' έμμεση αυτουργία:**

1. Ιδιοκτήτης αυτοκινήτου αφήνει τα κλειδιά στον παρκαδόρο σε παρκινγκ και του ζητάει να του φέρει το αυτοκίνητο μετά τη δουλειά. Για ένα διάστημα τον παρακαλεί να παραδίδει το αμάξι και στους 2 εξαδέλφους του που εργάζονται στην ίδια εταιρία. Μια μέρα ο δράστης, γνωρίζοντας την συμφωνία, εμφανίζεται στον Β ως εξάδελφος για να του παραδώσει το αυτοκίνητο.
2. Ο Α, ταξιδιώτης, προκειμένου να αποκτήσει τη βαλίτσα του Γ, παραπλανεί τον αχθοφόρο Β, που φυλάει τη βαλίτσα, λέγοντας του ότι είναι δική του. Μπαίνει στο ταξί και φεύγει.
3. Κλέφτης πηγαίνει το κλεμμένο αυτοκίνητο σε ένα παρκινγκ, το αφήνει σε κάποιον που παριστάνει τον παρκαδόρο και αυτός εξαφανίζεται.

Και στις τρεις περιπτώσεις ( ως προς την παραχώρηση του αντικειμένου) έχουμε αφαίρεση κατ' έμμεση αυτουργία (κακουργηματική ΠΚ 274) ή τριγωνική απάτη ( πλημμεληματική). Επίσης και στις 3 περιπτώσεις έχουμε περιουσιακή διάθεση λόγω της τριγωνικής απάτης.

Σημείωση: στην περίπτωση μεταβίβασης ακινήτου με συμβολαιογραφική απάτη η ζημία του ιδιοκτήτη συνίσταται στην μείωση της αξίας του ακινήτου στην αγορά.

**Θεωρία της εξουσιοδότησης & θεωρία της παράταξης:** ρητή από τον κύριο ως προς τον άλλον για να μιλήσουμε για περιουσιακή διάθεση ( εξουσία αντιπροσώπευσης). Αν ισχύει αυτή η θεωρία , αφού ο εξουσιοδοτηθείς αντιπρόσωπος πλανάται, έχουμε περιουσιακή διάθεση ( αυτοβλάβη) άρα και στοιχειοθέτηση απάτης. Στην περίπτωση του αχθοφόρου ( μη σκοπίμως δρών όργανο) είναι κλασική περίπτωση κλοπής κατ' έμμεση αυτουργία. ( Α φερόμενος ως κύριος). Στην τρίτη περίπτωση, ο ζημιούμενος είναι ο κύριος του αυτοκινήτου. Η αφαίρεση από τον απατεώνα παρκαδόρο επιτείνει την ζημία του πραγματικού κυρίου, όχι του κλέφτη. Ο εξαπατηθείς κλέφτης προβαίνει σε περιουσιακή διάθεση ( αυτοβλάβη - εξισούται με τον ζημιούμενο). Ό κλέφτης είναι ο αποκλειστικός κάτοχος και απάτη δεν υφίσταται αφού δεν υπάρχει εξουσιοδότηση. Σύμφωνα ωστόσο με τη θεωρία της παράταξης στην 1<sup>η</sup> περίπτωση έχουμε απάτη γιατί εξουσιοδοτηθείς και κύριος βρίσκονται στο ίδιο στρατόπεδο. Κατά τη γερμανική νομολογία, προϋπόθεση είναι

να είναι ο εξουσιοδοτηθείς ο υποδεέστερος συγκάτοχος ( δεν ισχύει στην περίπτωση του αχθοφόρου).

**Θεωρία του Μυλωνόπουλου SOS :** Αν ο πλανώμενος ( φυσική επενέργεια στην περιουσία) είναι υποδεέστερος ή ισότιμος συγκάτοχος, η βοηθός κατοχής ή δεν είναι κάτοχος και δεν έχει τη συγκατάθεση του βλαπτόμενου για τη διάθεση του πράγματος τότε έχουμε κατάλυση κατοχής, επομένως κλοπή . Αν έχουμε έναν υπέρτερο συγκάτοχο ή αποκλειστικό κάτοχο τότε έχουμε περιουσιακή διάθεση ( ανεξαρτήτως συγκατάθεσης) και άρα απάτη! Μας ενδιαφέρει λοιπόν το είδος κατοχής!!

Ανδρουλάκης 16/4/2018

## Πρακτικό Α

*Ο ιατρός α έχει εγκαταστήσει με πάκτωση μικρό χρηματοκιβώτιο στην κατοικία του όπου φυλάσσει αποκλειστικώς απόρρητα έγγραφα της εργασίας του και δη προσωπικά δεδομένα ασθενών . Κάποια μέρα η σύζυγος του β τον παρακαλεί να της επιτρέψει να τοποθετήσει κι αυτή τα δικά της κοσμήματα στο χρηματοκιβώτιο για τον φόβο κλοπής. Ο α συμφωνεί. Της λέει ότι ο κωδικός είναι 3545 και τοποθετεί ο ίδιος τα κοσμήματα στο χρηματοκιβώτιο. Ωστόσο δεν της λέει τον αληθή κωδικό, φοβούμενος μήπως η τελευταία ανοίξει το χρηματοκιβώτιο απουσία του και λάβει γνώση των απορρήτων εγγράφων. Μετά από λίγες μέρες η β, αφού προσπαθεί μάταια να ανοίξει το χρηματοκιβώτιο, επισκέπτεται τον α, στο νοσοκομείο που εργάζεται και του ζητεί τον αληθή κωδικό. Ο Α αρνείται , πιστεύοντας ότι η β θα λάβει γνώση των απορρήτων. Καίτοι η β του διαβεβαιώνει ότι δεν έχει τέτοια πρόθεση( και πράγματι δεν έχει) ο εμμένει. Τότε η β για να τον εξαναγκάσει να πει τον κωδικό, απειλεί με χειρουργικό νυστέρι την νοσηλεύτρια γ. Τελικά ο Α τον αποκαλύπτει. Ο Α μηνύει την Β για εκβίαση. Αυτή επικαλείται άμυνα και επικουρικώς κατάσταση ανάγκης. Ερωτάται: Α)Είναι θάσιμη η κατηγορία του Α για εκβίαση; Β)Είναι θάσιμοι οι ισχυρισμοί της Β; Γ) Συντρέχει στο πρόσωπο του Α λόγος άρσης του αδικού;*

**Α)** Για την στοιχειοθέτηση εκβίασης απαιτείται σκοπός παρανόμου περιουσιακού οφέλους, κάτι το οποίο εδώ δεν συντρέχει. Απουσιάζει στο πρόσωπο της συζύγου, καθώς η ίδια επιθυμεί να λάβει εκβιάζοντας τον άντρα της, κάτι που της ανήκει. Απειλή/κακό: Υπάρχει ωστόσο απειλή ικανή να θεμελιώσει εκβίαση; Αποδέκτης του κακού είναι η νοσηλεύτρια ενώ αποδέκτης της απειλής ο Α. Υποστηρίζονται διάφορες θεωρίες. Σύμφωνα με την πρώτη, ο αποδέκτης του κακού πρέπει να έχει στενή σχέση με τον αποδέκτη της απειλής ( οικείος) → παρωχημένη θεωρία . Σύμφωνα με τη δεύτερη, πρέπει να τελεί σε σχέση συμπάθειας → παρωχημένη θεωρία. Σύμφωνα με την τρίτη και ορθότερη άποψη, δεν μας ενδιαφέρει η σχέση μεταξύ τους. Εν τέλει δεχόμαστε ότι δεν στοιχειοθετείται εκβίαση καθώς δεν συντρέχουν οι απαιτούμενες εκ του νόμου προϋποθέσεις ( να τις δω στο βιβλίο).

**Β)** Ως προς τον λόγο άρσης του αδίκου πρέπει να εξετάσουμε αν υφίσταται άμυνα ( ολοκληρωτικά άδικη πράξη → δεσ προϋποθέσεις). Ακόμα κι αν δεχτούμε ότι υφίσταται, προσβάλλεται έννομο αγαθό τρίτου (της νοσοκόμας) & όχι του Α. Επομένως, δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί άμυνα αλλά ούτε και κατάσταση ανάγκης, που είναι εξίσου δυσανάλογο .

**Γ)** 20, 25& 371<sub>4</sub> ΠΚ→Α έχει δικαίωμα στην προστασία του ιατρικού απορρήτου (ΠΚ 20 ενάσκηση δικαιώματος). Θα μπορούσε με βάση αυτό , να τελεί υπό κατάσταση ανάγκης; Δεν συντρέχουν τα πραγματικά περιστατικά που απαιτούνται, καθώς ο Β ενδιαφέρεται για τα κοσμήματα της και όχι για την παραβίαση του απορρήτου. Ο Α έχοντας ως δεδομένο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την τέλεση κάποιου εγκλήματος, πλανάται ως προς την ύπαρξη των πραγματικών περιστατικών. Πλάνη του συζύγου Α ως προς τον λόγο άρσης του αδίκου. Αν, λοιπόν δεχτούμε νομιζόμενη κατάσταση ανάγκης ή ενάσκηση δικαιώματος, εξομοιώνεται με πραγματική πλάνη , οπότε ίσως να τιμωρηθεί για έγκλημα εξ αμελείας αλλά όχι εκ δόλου.

#### **Παραλλαγή πρακτικού Α**

**Ο Α δίνει τελικά τον κωδικό. Ο Δ γνωρίζοντας την ύπαρξη των κοσμημάτων στο χρηματοκιβώτιο, εμφανίζεται στη Β , παριστάνοντας ψευδώς ότι έρχεται εκ μέρους του Α, επιθυμώντας κάποια από τα ιατρικά έγγραφα. Η Β πείθεται, το ανοίγει και ο Δ αφαιρεί τα κοσμήματα.**

**Ποινική ευθύνη Δ:** Κλοπή κατ' έμμεση αυτουργία η απάτη; Για το δεύτερο απαιτείται περιουσιακή διάθεση, που δεν υφίσταται εδώ. Η Β δεν έχει την κατοχή( ούτε την εξουσιοδότηση ) για να προβεί στο άνοιγμα του χρηματοκιβωτίου. Στην προκειμένη περίπτωση δεν έχει εφαρμογή, καθώς ο Δ ενδιαφέρεται για τα κοσμήματα & όχι για τα έγγραφα. Πράγματι υπήρξε απατηλή πράξη, ωστόσο απάτη δεν στοιχειοθετείται. Έχουμε καθαρή κλοπή ( όχι συρροή με απάτη ).

#### **Πρακτικό Β ( SOS για εξετάσεις)**

**Η Β προκειμένου να επιτύχει σε διαγωνισμό τράπεζας και να προσληφθεί ως υπάλληλος ζητεί από τη φιλόλογο αδερφή της Α να διαγωνιστεί αντί αυτής στο μάθημα της έκθεσης με την βεβαιότητα ότι η Α θα γράψει καλύτερα από αυτή. Η Α δέχεται, συμμετέχει στον διαγωνισμό επιδεικνύοντας την ταυτότητα της Β και πράγματι επιτυγχάνει με αποτέλεσμα η Β να βαθμολογηθεί με 18 στα 20. Έτσι η Β προσλαμβάνεται. Ενώ είναι βέβαιο ότι αν δεν είχε συμμετάσχει η Α αντί αυτής αφενός δεν θα είχε επιτύχει η Β αφετέρου θα είχε προσληφθεί αντ' αυτής η Γ που έγραψε 17 στα 20. Η Β τελικώς διορίζεται και εισπράττει τον μισθό της( 2000) επί 5 χρόνια έως ότου παραιτείται. Αξιόποινο Α & Β.**

**Στοιχειοθετείται πλαστογραφία;**

**2 θεωρίες:** η νομολογία ακολουθεί διαφορετική άποψη( σωματική θεωρία- έχει δεχτεί εδώ πλαστογραφία) . Εμείς δεν το δεχόμαστε( κανονιστική θεωρία) . Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι ποιος αναλαμβάνει την ευθύνη του διανοήματος φερόμενος ως εκδότης( στην προκειμένη περίπτωση η Α)

Απάτη κατ' έμμεση αυτουργία; α) Σκοπός παρανόμου περιουσιακού οφέλους υπέρ τρίτου β) Περιουσιακή διάθεση της τράπεζας γ) Περιουσιακή ζημία :δεν είναι απαραίτητο να έχουμε μόνο έναν ζημιωθέντα.

**Σχετικά με την Γ :**απώλεια προσδοκίας ( σταθερότητα αμεσότητα όχι αμφιβολία ως προς την επέλευση του περιουσιακού οφέλους) υφίσταται περιουσιακή ζημία/ βλάβη. Απώλεια προσδοκία Τράπεζας; : τα 2000 θα τα έδινε ούτως η άλλως. Υπάρχει αμεσότητα; Λογιστικά μετρήσιμη ζημία; Δεν έμεινε χωρίς υπάλληλο. Η αμφιβολία σχετίζεται με την αποδοτικότητα της παρεχόμενης εργασίας της Β. Αν αποδείξει κανείς ότι υπηρεσίες της ήταν συμβατές ως προς της προσδοκίες της τράπεζας, δεν υπάρχει περιουσιακή ζημία, με την προϋπόθεση ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες αντιστοιχούσαν απολύτως στον μισθό. Αν κάποιος ισχυριστεί ότι η τράπεζα απαιτούσε συγκεκριμένα προσόντα, μπορεί να υπάρχει ζημία της τράπεζας. Πρέπει να δικαιολογούμε την άποψη μας. Δεν αναιρεί τη βέβαιη ζημία της Γ. Αμεσότητα: αν δεχτούμε ότι υπάρχει ζημία δεν φαίνεται να είναι αυτομάτως παρεπόμενη του διαγωνισμού . ( υπήρξαν κι αλλά σταδία) . Το αναγκαίο αποτέλεσμα όμως είναι η επέλευση ζημιάς. Α φυσική αυτουργός & Β ηθική αυτουργός στην απάτη.

Η νομολογία δέχεται ότι έχουμε αληθινή συρροή πλαστογραφίας με απάτη ( προσβολή 2 εννόμων αγαθών) Ωστόσο, η θεωρία δέχεται ότι η χρήση του εγγράφου είναι παράσταση ψευδούς γεγονότος και επομένως έχουμε κακουργηματική πλαστογραφία .(φαινόμενη συρροή- λόγος πλαστογραφίας ταυτίζεται με αυτό της απάτης) . Η πλαστογραφία θα απορροφήσει την απάτη. Αυτό δεχόμαστε κι εμείς.

Το έγκλημα της απάτης τελείται κατ εξακολούθηση; ( καινούργια απάτη με κάθε μισθοδοσία- πλάνη τράπεζας) Πλημμέλημα η κακούργημα? Αμφίβολο, ο Ανδρουλάκης θεωρεί ότι είναι υπερβολή να μιλήσουμε για εκ νέου απάτη κάθε φορά, που ο δράστης παραλείπει να άρει την πλάνη. Η μισθοδοσία είναι μια αυτόματη διαδικασία, δεν απασχολεί την Τράπεζα. Διαφορετική θα ήταν η περίπτωση που κάθε φορά ο εισπράττων πηγαίνει ( φυσική παρουσία)και υπογράφει κλπ.( νέα απάτη- συμπερασματικά συναγόμενη δήλωση). Και τα 2 είναι υποστηρίξιμα, αν οι μισθοί που εισέπραξε δεν υπερβαίνουν το όριο της κακουργηματικής απάτης ( διακοπή συνεργασίας). Κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα ελάμβανε κανονικά το σύνολο του μισθού ( προσδοκία μονιμότητας εργασιακή σύμβασης) άρα έχουμε κακουργηματική απάτη κανονικά.

### Πρακτικό Α (παρόμοιο με τα κλούβια αυγά)

*Ο Α, διευθύνων σύμβουλος της μικρής εταιρίας παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων Αμάλθεια, που δραστηριοποιείται σε μικρή πόλη της περιφέρειας, επιδιώκει να εκτοπίσει από την αγορά την ανταγωνίστρια, επίσης μικρή εταιρεία Αφθονία. Προς το σκοπό αυτό πείθει τον Β, υπάλληλο του προβεί στις εξής ενέργειες: α) να αφαιρέσει από το Σουπερμάρκετ Κοσμάς ( το μοναδικό στην πόλη) δύο κιβώτια γάλακτος β) αφού τα πετάξει να τα αντικαταστήσει με ληγμένα ξινισμένα προϊόντα. Σκοπός του Α ήταν ο ιδιοκτήτης του Κοσμά να πάψει να προμηθευτεί προϊόντα από την Αφθονία και να στραφεί στην Αμάλθεια, που είναι η μόνη εναλλακτική λύση στην περιοχή. Πράγματι ο Β, πράττει ότι του ζήτησε ο Α, με αποτέλεσμα ο ιδιοκτήτης του Κοσμά να πάψει να προμηθεύεται προϊόντα από την Αφθονία και ξεκινά να παραγγέλλει από την Αμάλθεια. Έτσι η Αφθονία υφίσταται ζημία 200.000 Ευρώ, την οποία δεν θα είχε υποστεί αν δεν είχε τελεστεί η πράξη του Β. γ) Ο Α απείλησε τον Β με απόλυση αν δεν δεχθεί δ) ο Β δεν γνώριζε τον τελικό σκοπό του Α και πίστευε ότι σκοπός του Α ήταν να εκθέσει τον Γ, ότι δεν πωλεί καλά προϊόντα. Ποινική ευθύνη Α & Β.*

**1<sup>η</sup> πράξη:** Αφαίρεση των 2 κιβωτίων γάλακτος. Ωστόσο λείπει ο σκοπός παράνομης ιδιοποίησης ( πρόσκτηση )που χρειάζεται για να τελεστεί η κλοπή. Η πρόσκτηση στην περιουσία είναι αυτό που οριοθετεί την κλοπή από τη φθορά ξένης ιδιοκτησίας. ( Αναφέρουμε 2 απόψεις). Άρα έχουμε φθορά.

**ΠΚ 46<sub>1</sub> :** Α' άποψη: Ο τρόπος με τον οποίο προκλήθηκε η απόφαση ( απειλή) είναι αδιάφορος για τον νομοθέτη. Η απειλή είναι επαρκής για την στοιχειοθέτηση ηθικής αυτουργίας. Β' άποψη: Για να έχουμε ηθική αυτουργία απαιτείται άδικη πράξη ( διάφορη η άποψη Μυλωνόπουλου ). Εδώ είναι κατάσταση ανάγκης ( υπό απειλή). Ωστόσο αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού για αν το η κατάσταση ανάγκης αίρει τον άδικο χαρακτήρα της πράξης του φυσικού αυτουργού ( ισχυρή απειλή- προϊόν καταναγκασμού). Θα μπορούσε να γίνει δεκτή για εγκλήματα ήσσονος σημασίας κατά το κοινό περί δικαίου αίσθημα. Για παράδειγμα, δεν θα μπορούσαμε σε ανθρωποκτονία να μιλούμε για άρση του αδικού). Γ' άποψη: Επιεικέστερη στάση για τον αυτουργό ή άρση καταλογισμού του λόγω κατάστασης ανάγκης. Αναλόγως με την άποψη που θα ακολουθήσουμε, η ποινική αντιμετώπιση του Α, θα είναι η εξής. Είτε θα είναι ηθικός αυτουργός είτε έμμεσος αυτουργός. Ο Β θα παραμείνει ατιμώρητος λόγω άρσης καταλογισμού.

**2<sup>η</sup> πράξη:** Α' άποψη: Αντικατάσταση προϊόντος (τριγωνική απάτη με εξαπατήσα τον Β, όργανο τον Γ και εξαπατηθέντα & ζημιωθέντα τον πελάτη. Ωστόσο παρόλο που έχουμε παράσταση ψευδούς γεγονότος λείπει η νοητική επικοινωνία, εφόσον δεν υπάρχει πελάτης στην παρούσα στιγμή. Ωστόσο κάποιος θα μπορούσε να υποστηρίξει, ότι η νοητική επικοινωνία πραγματοποιείται όταν το καταναλωτικό κοινό ανακοινώνει στον Γ ότι το γάλα είναι χαλασμένο. Β' άποψη: αθέμιτη παρασιώπηση (προϋποθέτει νομική υποχρέωση με θεμελίωση στο νόμο- σύμβαση). Γ' άποψη: αθέμιτη απόκρυψη.

Αν ο ιδιοκτήτης του Κοσμά, άνοιγε μόνος του το γάλα δεν θα είχαμε απάτη. Διπλό πρόβλημα για την θεμελίωση απάτης α) απατηλή πράξη β ) τρόπος τέλεσης πράξης. Έμμεσος αυτουργός στην απάτη είναι ο νοθεύσας. Η απάτη( προηγούμενη κινδυνώδης ενέργεια- συμπερασματικώς συναγόμενη δήλωση κλπ) τελείται σε μεταγενέστερο στάδιο ( λήψη της παραγγελίας) με την αθέμιτη παρασιώπηση. Η νομολογία αντιμετωπίζει το ζήτημα ως εξής: άρει το άδικο της φθοράς ξένης ιδιοκτησίας και δέχεται απάτη κατ' έμμεση αυτουργία.

Ανδρουλάκης, 23/4/2018

### Πρακτικό Α

*Ο πονηρός Γ παριστά ψευδώς στον αφελή Χ ότι στον επικείμενο ποδοσφαιρικό αγώνα μεταξύ τάδε & τάδε , θα επικρατήσει η πρώτη ομάδα, καθώς οι παίκτες της έχουν καλύτερη φυσική κατάσταση και του ζητεί να του δώσει 10.000 Ευρώ, προκειμένου να στοιχηματίσει για λογαριασμό του υπέρ της ομάδας αυτής. Στην πραγματικότητα ο Γ γνωρίζει ότι μεταξύ των δύο ομάδων έχει συμφωνηθεί να κερδίσει η δεύτερη και επιδιώκει να ιδιοποιηθεί τα χρήματα του Χ. Ο Χ, που έχει πλήρη άγνοια του ποδοσφαίρου διστάζει. Τότε Γ, στρεφόμενος προς τον κοινό τους γνωστό Α, του λέει: «Πες του κι εσύ κάτι! Είναι κρίμα να μην παίξει, αφού θα έχει σίγουρο κέρδος.» Ο Α, που πιστεύει καλόπιστα ότι ισχύουν αυτά, λέει κι αυτός «Ναι ρε Χ, είναι κρίμα να μην παίζεις», με αποτέλεσμα οι συνδυασμένες προτροπές των Γ και Α, να πείσουν τον Χ. Στον αγώνα ωστόσο, παρά πάσα συμφωνία και προσδοκία, κερδίζει η πρώτη ομάδα, με αποτέλεσμα τα κέρδη που θα ελάμβανε ο Χ, αν είχε λάβει χώρα το στοιχείμα, να ανέρχονταν σε 20.000 Ευρώ. Ο Γ όμως δεν στοιχημάτισε αλλά παρακράτησε το ποσό. Έτσι ο Γ παριστά ψευδώς στον Χ ότι έχει χάσει το δελτίο και του επιστρέφει τα 10.000, λέγοντας του ότι του δίνει εξ ιδίου. Αξιόποινο Γ & Α.*

**Απάτη:** Έχουμε σκοπό παρανόμου περιουσιακού οφέλους, όχι όμως παράσταση ψευδούς γεγονότος .Η καλή φυσική κατάσταση των παικτών δεν είναι μελλοντικό γεγονός ( αν και ο αγώνας είναι επικείμενος).

**Αθέμιτη παρασιώπηση:** Γνώριζε τη συμφωνία αλλά δεν είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση ( λόγω νόμου , προηγούμενης σύμβασης ή προηγούμενης επικίνδυνης πράξης ) να το αναφέρει. → απαιτείται για την στοιχειοθέτηση. Οπότε όχι!

Η πράξη του Α δεν είναι άδικη ( είναι απλά όργανο απάτης) , καθώς δεν είχε σκοπό παρανόμου περιουσιακού οφέλους. Σωρευτική αιτιότητα: Το αποτέλεσμα επήλθε από την συνδυασμένη πράξη Α & Γ. Ο Γ επομένως θα μπορούσε να είναι αυτουργός , (όχι ηθικός αυτουργός) & ο Α έμμεσος αυτουργός.

**Πλάνη και περιουσιακή διάθεση του Χ:** Δεν υφίσταται απώλεια προσδοκίας για τα υπόλοιπα 10.000 καθώς προϋποθέτει ενεστώς περιουσιακό στοιχείο και βεβαιότητα. Η απώλεια δεν επήλθε με την παράδοση, τουτέστιν την περιουσιακή διάθεση των χρημάτων αλλά σε ένα μεταγενέστερο στάδιο ( του μη στοιχηματισμού)

**Αξιόποινες πράξεις:** Υπεξαίρεση(παρακράτηση των χρημάτων) σε φαινομένη συρροή με απάτη, καθώς πρόκειται για το ίδιο πράγμα. Σύμφωνα με την νομολογία, η απάτη απορροφά το έγκλημα της υπεξαίρεσης ( συντιμωρητή ύστερη πράξη). Ωστόσο υποστηρίζεται και η άποψη, ότι κάθε περίπτωση πρέπει να εξετάζεται ad hoc και έτσι δεν αποκλείεται η αληθινή συρροή των δυο εγκλημάτων.

**Ψευδής παράσταση απώλειας δελτίου:** εξασφαλιστική απάτη → σκοπός όχι το παράνομο περιουσιακό όφελος αλλά η αποφυγή της αποκάλυψης της προηγούμενης αξιόποινης συμπεριφοράς). Αν είχε σκοπό την αποφυγή άσκηση της αξίωσης του Χ, θα είχε σκοπό παρανόμου περιουσιακού οφέλους.

**Επιστροφή των χρημάτων:** ΠΚ 406<sup>Α</sup> & 384 : Σύμφωνα με την νομολογία δεν γίνεται δεκτή η έμπρακτη μετάνοια αν δεν συντρέχει το ηθικό στοιχείο. Απαιτείται αυθορμητισμός & μεταμέλειας ως προς την επιστροφής του υπεξαιρεθέντος και όχι για λόγους ωφέλειάς του δράστη.( αποφυγή ποινικής δίωξης). Ωστόσο η θεωρία στηρίζεται στο γράμμα της διάταξης, χωρίς να απαιτεί την εσωτερική μεταστροφή του δράστη.

## **Πρακτικό Β**

*Σε δημόσιο διαγωνισμό για την κατασκευή μιας γέφυρας καλούνται να συμμετάσχουν όλες οι εταιρίες του κλάδου. Εμφανίζονται 5 εταιρίες και συνεννοούνται (καρτελική σύμπραξη ) μεταξύ τους ποιος θα αναλάβει την κατασκευή, αποφασίζοντας ότι θα είναι ο Α ο ανάδοχος. Θα υποβάλουν 3 εταιρίες προσφορά και οι υπόλοιπες 2 δεν θα πάνε καθόλου. Πράγματι οι 2 δεν εμφανίζονται , οι υπόλοιπες 3 υποβάλλουν τις συμφωνηθέντες προσφορές. Τελικά η εκτέλεσή της σύμβασης ανατίθεται στον Α. Συνιστά αυτή η συμπεριφορά κακουργηματική απάτη κι αν ναι ποιοι είναι οι δράστες;Αν ναι, ποια η απατηλή πράξη ;*

**( Ν. 3959/2011) νομος περί ελεύθερου ανταγωνισμού)** :η εταιρία θα τιμωρηθεί με βάση της διατάξεις του αλλά εδώ μας ενδιαφέρει η ποινική της αντιμετώπιση.

SOS : Οι εταιρίες υποχρεούνται να υποβάλλουν προσφορές στο πλαίσιο ελεύθερου ανταγωνισμού. Πολλές φορές οι αρχές ζητούν διαβεβαίωση ότι απέχουν από αθέμιτες πράξεις. Αλλιώς έχουμε ψευδή παράσταση γεγονότος , δηλαδή απάτη.

## **Προϋποθέσεις Απάτης:**

**Ψευδή παράσταση γεγονότος:** Αυτό που παριστούν ψευδώς εδώ οι εταιρίες είναι ότι η προσφοράς υποβάλλονται σε συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και ανταποκρίνονται στην κατάσταση της αγοράς & όχι ότι έχουν συμφωνήσει μεταξύ τους. Αν είχαν κάνει ρητή δήλωση, θα είχαμε κάνει ξεκάθαρη ψευδή παράσταση. Δεν αφορά όλες οι εταιρίες. Για αυτές που δεν συμμετείχαν δεν έχουμε συμπερασματικώς συναγόμενη δήλωση αλλά παράλειψη ( ΠΚ 15) λόγω ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης, που θεμελιώνεται στο γεγονός

ότι προέβησαν σε μια προγενέστερη επικίνδυνη ενέργεια, τουτέστιν στην συμφωνία με τις άλλες εταιρίες. Σύμφωνα με την θεωρία, δεν είναι όλες οι επικίνδυνες ενέργειες τέτοιες που να στοιχειοθετούν ιδιαίτερη νομική υποχρέωση για την αποκάλυψη μιας συμπεριφοράς και ακολούθως απάτη.

**Θεωρία εγγυητικής θέσης:** ο δράστης γίνεται εγγυητής το εννόμου αγαθού. Πρέπει να υπάρχει ευθεία αντιστοιχία στην ψευδή παράσταση γεγονότος. Ο λόγος τιμωρησης της προγενέστερης επικίνδυνης πράξης ( καρτελική σύμπραξη) όμως πρέπει να είναι ο ίδιος με της απάτης( εδώ είναι η περιουσία) . Απαιτείται το ίδιο έννομο αγαθό! Διαφορετική λοιπόν θα είναι η αντιμετώπιση των εταιριών που δεν συμμετείχαν ( μάλλον για απλή συνέργεια και όχι αυτοργία).

**Πλάνη:** Ναι, πλανώνται τα μέλη της επιτροπής του διαγωνισμού εφόσον δεν γνωρίζουν ότι ο διαγωνισμός είναι στημένος.

**Περιουσιακή διάθεση:** υπάρχει ήδη με την κατακύρωση της σύμβασης

**Περιουσιακή ζημία** ( σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους): μπορεί να προκύψει αν είναι προϊόν , του οποίου η αγοραία αξία υπολογίζεται με βάση την υπάρχουσα αγορά ( πχ πατάτα) . Δεν έχουμε απώλεια προσδοκίας, ούτε υποθετική ζημία ανταγωνισμού καθώς δεν υπάρχει κριτήριο σύγκρισης(το ίδιο σε όλα τα κατασκευαστικά έργα οπότε δεν έχουμε και περιουσιακή ζημία του διευθύνοντος του διαγωνισμού( το ίδιο ισχύει και στο πρακτικό με την τράπεζα). Η τιμώρηση τους θα περιοριστεί στο πλαίσιο των διατάξεων περί αθέμιτου ανταγωνισμού & όχι για κακουργηματική απάτη, που ωστόσο έχει γίνει δεκτή από την νομολογία.

25/4/2018, Τζανετής ( Ο Ανδρουλάκης απουσίαζε)

## Πρακτικό

*Ο αριστούχος φοιτητής α που έχει περάσει επιτυχώς το μάθημα ε. π. δ , εμφανίζεται και πάλι κατά την εξέταση του μαθήματος, συντάσσει εις διπλούν τις σωστές απαντήσεις και την μία κόλλα την δίνει στην φίλη του β, η οποία θέτει στην κόλλα το όνομα και τον αριθμό μητρώου της και στην δεύτερη κολλά θέτει το όνομα του δίδυμου αδερφού του γ. κατά την παράδοση του γραπτού ο επιτηρητής δεν αντιλαμβάνεται την διαφορά του ονόματος και παραλαμβάνει το γραπτό θεωρώντας ότι έχει εμφανιστεί στις εξετάσεις ο γ. αξιόποινo α, β, γ.*

Απάτη δεν είναι γιατί δεν έχουμε σκοπό παρανόμου περιουσιακού οφέλους!

**ΠΚ 216 Πλαστογραφία** ( για ιδιωτικά έγγραφα, όχι δημόσια π.χ. υφαρπαγή ψευδούς βεβαιώσεως :τα υπηρεσιακά εγκλήματα δεν είναι στην ύλη)

**Πλαστό έγγραφο:** αναλήθεια ως προς την ταυτότητα του εκδότη ( πλήττεται η εγγυητική λειτουργία) διανοητική πλαστογραφία

- **Σωματική θεωρία:** άλλος γράφει άλλος φαίνεται εκδότης = πλαστό ( παρωχημένη)
- **Πνευματική:** από που προέρχεται πνευματικά το διανόημα , δεν μας νοιάζει ποιος υπογράφει.= όχι πλαστό. ( σε περίπτωση εξουσιοδότησης) κι αυτή παρωχημένη
- **Κανονιστική εκδοχή της πνευματικής θεωρίας:** εκδότης είναι αυτός που θα αναλάβει την ευθύνη από το διανόημα και η έννομη τάξη του καταλογίζει το περιεχόμενο του εγγράφου ( η σωστότερη).

**Αξιόποινο Β:** Δεν υφίσταται πλαστογραφία , σύμφωνα με την κανονιστική θεωρία, καθώς φέρεται ως εκδότης ,αναλαμβάνει την ευθύνη από το έγγραφο και καταλογίζεται σε αυτήν το διανόημα ( φερόμενος & πραγματικός εκδότης). Δεν μας ενδιαφέρει η πνευματική πατρότητα του εγγράφου. ( το ίδιο ισχύει και στην αντιγραφή).

**Αξιόποινο Α& Γ :**3544/84 ΑΠ έχει δεχτεί πλαστογραφία. ( λάθος κατά τον Τζανετή). Ο Μυλωνόπουλος θεωρεί πως δεν υπάρχει πλαστογραφία αλλά απάτη. Ο Τζανετής θεωρεί πως υπάρχει, αλλά με κριτήριο την αυτοπρόσωπη σύνταξη του προσώπου ( αδιάφορη η συναίνεση ). Όπου δηλαδή απαιτείται ιδιόχειρη κατάρτιση του εγγράφου, ακόμα κι αν υπάρχει συναίνεση, υπάρχει πλαστογραφία. Προστατεύεται μόνο η ταυτότητα του εκδότη. Φυσικός αυτουργός ο Α και ηθικός ο αδερφός του Γ.

#### Πρακτικό

*Ο Α εργάζεται ως υπάλληλος στο αρχιτεκτονικό γραφείο του Β. Όταν αποχωρεί από το γραφείο αυτό και ανήκει το δικό του , παίρνει μαζί του αρχιτεκτονικά σχέδια που έχει συντάξει , υπογράφει και σφραγίζει ο Β, τα φωτοτυπεί, αφαιρεί , απαλείφει την σφραγίδα και την υπογραφή του Β και στην θέση της θέτει την δική του σφραγίδα και υπογραφή και εν τέλει παραδίδει τα σχέδια στον πελάτη Γ έναντι αμοιβής 10.000 ευρώ. Αξιόποινο στο πλαίσιο πλαστογραφίας. ( υφίσταται και κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας) απάτη επίσης υπάρχει λογικά αφού έχουμε ψευδή παράσταση και περιουσιακό όφελος.*

Ο Α επεμβαίνει στο περιεχόμενο του εγγράφου, αφαιρεί το όνομα του πραγματικού εκδότη. ( ανώνυμο έγγραφο είναι μη έγγραφο) Ουσιαστικά συνιστά καταστροφή του εγγράφου γιατί καθίσταται ανώνυμο ( υπεξαγωγή) . Νόθευση ( επέμβαση στο διανόημα με την προσθήκη ενός μηδενικού π.χ. )θα είχαμε στην περίπτωση που είχαμε έγγραφο. Η απάλειψη του εκδότη καθιστά το έγγραφο ΜΗ ΕΓΓΡΑΦΟ. Στο καινούργιο έγγραφο που καταρτίζεται φερόμενος και πραγματικός εκδότης είναι ο Α, οπότε δεν υφίσταται πλαστογραφία ( χάνεται τελείως ο πρώτος εκδότης). // Διαφορετική η άποψη του ΑΠ.

#### Πρακτικό

*Ο πασίγνωστος ηθοποιός Α, επιθυμεί να περάσει μια νύχτα πάθους με την ερωμένη του Β, σε γνωστό ξενοδοχείο των Αθηνών. Για να μην γίνει αντιληπτός μεταμφιέζεται και χρησιμοποιεί κατά την υπογραφή των σχετικών εγγράφων το ψευδές όνομα Γ. Μετά την διανυκτέρευση πληρώνει κανονικά το δωμάτιο και αποχωρεί. Έχει τελέσει πλαστογραφία;*

Φερόμενος ο Γ, πραγματικός ο Α. Με την σωματική θεωρία έχουμε πλαστογραφία. Δεν έχει καμία σημασία αν είναι υπαρκτό ή ανύπαρκτο το πρόσωπο που λειτουργεί ως φερόμενος εκδότης. Την ευθύνη αναλαμβάνει ένα πρόσωπο που δεν γνωρίζει τίποτα.

Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη, το έγγραφο δεν είναι πλαστό ( παραπλάνηση ως προς το όνομα, όχι ως προς την ταυτότητα- διάκριση στο βιβλίο). Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να έχουμε παραπλάνηση ταυτότητας εκ των υστέρων. Ο Τζαννετής θεωρεί ότι υπάρχει πλαστό έγγραφο αλλά όχι σκοπός παραπλάνησης καθώς αναλαμβάνει τις έννομες συνέπειες ( πληρωμή ξενοδοχείου)

#### **Πρακτικό ( Υπαρκτό γεγονός)**

***Ο κατηγορούμενος, λέκτωρ του ΕΚΠΑ, απέστειλε 6 επιστολές σε αμερικανικά πανεπιστήμια, τις οποίες συνέταξε σε έντυπα του ΕΚΠΑ, με το επίσημο τίτλο και έμβλημα και τις υπέγραψε με το δικό του όνομα, έτσι ώστε να φαίνεται ότι προέρχονται από το πανεπιστήμιο και με τις οποίες ζητούσε πληροφορίες για τις σπουδές συναδέλφου του Β στο εξωτερικό. Κατά του Α, ασκήθηκε ποινική δίωξη για πλαστογραφία. Είναι ορθή; (Παρόμοια περίπτωση με υπάλληλο που πλαστογραφεί με το λογότυπο εταιρίας)***

Πραγματικός εκδότης Α άνευ εξουσιοδότησεως. Φερόμενος εκδότης το πανεπιστήμιο ( όταν τα δυο αυτά δεν συμπίπτουν έχουμε ΠΛΑΣΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ). Το Νομικό πρόσωπο του σύμφωνα με την οργανική θεωρία έχει δική του βούληση και δρα μέσω των οργάνων του άρα μπορεί να είναι και εκδότης. Παρωχημένη η άποψη σχετικά τα φυσικά προσώπα. Άρα να έχουμε πλαστογραφία. 168/ 1994 ΑΠ.

Η προσθήκη της ιδιότητας του πανεπιστημίου δεν λέει κάτι. Αν δηλαδή φαινόταν ότι κάνει ο ίδιος προσωπικά ερώτημα, δεν μας ενδιαφέρει, ακόμα κι αν χρησιμοποίησε το λογότυπο του νομικού προσώπου. Πρέπει το περιεχόμενο της δήλωσης να είναι τέτοιο που να καταλογίζεται απευθείας στο νομικό πρόσωπο ( φερόμενος) . Αν έχουμε λοιπόν τέτοια περίπτωση, δεχόμαστε πλαστογραφία ( άποψη ΑΠ) με πραγματικό εκδότη το φυσικό πρόσωπο ( λέκτωρ). Η σύνταξη επ' ονόματι του νομικού προσώπου συνιστά πλαστογραφία υπό τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις.

Ανδρουλάκης, 30/4/2018

#### **Πρακτικό Α**

***Ο Α, παριστά ψευδώς στον Β, ο οποίος κατηγορείται για υπεξαίρεση ύψους 250.000 ευρώ σε βάρος της εταιρίας Χ, που τελέστηκε με 5 μερικότερες πράξεις ύψους 50000 ευρώ εκάστη, ότι έχει φιλικές σχέσεις με τον πρόεδρο του 3μελους εφετείου κακουρηγημάτων ου θα το δικάσει και ότι μπορεί έναντι 50000 ευρώ να επιτύχει αθωωτική απόφαση. Παριστά λοιπόν ψευδώς ότι θα δώσει τα χρήματα στον δικαστή. Ο Β πείθεται και του παραδίδει τα εν λόγω χρήματα λαμβάνοντας δάνειο από την τράπεζα. Εν συνεχεία ο Β πληροφορείται ότι αν επιστρέψει τα χρήματα στην εταιρία, θα τύχει εφαρμογής του ευεργετικού άρθρου 384 . Προκειμένου να αποκτήσει τα χρήματα τελεί ληστεία σε βάρος του Γ.***

**1<sup>η</sup> αξιόποινη πράξη:** SOS κακουργηματική κατ' εξακολούθηση υπεξαίρεση ( ΠΚ 98.1η 98.2). Περισσότερες πλημμεληματικές πράξεις συνιστούν είτε κατά αληθινή συρροή ομοειδή εγκλήματα κατά ιδίου εννόμου αγαθού-όχι κατά ανάγκη από το ίδιο πρόσωπο ( συγχώνευσή αυτοτελών πράξεων- ίδιος δόλος- χωροχρονική απόσταση ωστόσο) προς όφελος του κατηγορουμένου η συνολικό κακούργημα.( αθροιστική ποινή- δυσμενές για τον κατηγορούμενο ). Για την εφαρμογή της δεύτερης παραγράφου απαιτείται δόλος επιδίωξης α βαθμού& μη αυτοτελείς πράξεις( φυσική ενότητα της πράξης)καθώς εξ αρχής ο δράστης σχεδίασε συνολικά την υπεξαίρεση του ποσού. Δες και τις υπόλοιπες προϋποθέσεις . Κάποιος θα μπορούσε να υποστηρίξει ότι δεν υπάρχει συνολικός σχεδιασμός καθώς το πρακτικό είναι ασαφές. Επίσης σωστή απάντηση αρκεί να την αιτιολογήσουμε. Νομολογία ακολουθεί κυρίως τη 2<sup>η</sup> περίπτωση ( περιπτώσεις ξεπλύματος) . Τεράστια σημασία για την παραγραφή καθώς και την ποινική μεταχείριση.

**2<sup>η</sup> αξιόποινη πράξη:** Απατηλή πράξη Α:ψευδής παράσταση γεγονότος – ύπαρξη φιλικών σχέσεων με τον δικαστή- επί του παρόντος, δεν μας αφορά αν είναι μελλοντικό. Πλάνη επίσης υπάρχει αφού ο Β προβαίνει σε περιουσιακή διάθεση ( αιτιολόγηση πλάνης)– στο πλαίσιο παράνομης (εμπορία επιρροής -μεσάζοντες 237<sup>Α</sup>)και ανήθικης διαδικασίας. Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης ξεκάθαρα. Προβληματισμός θα προκύψει με την περιουσιακή ζημιά που υφίσταται ο Β, καθώς έχουμε μια παράνομη συναλλακτική σχέση-διαδικασία. Θεωρία περί της περιουσίας: 1<sup>η</sup>άποψη: δεν προστατεύεται ο πλανωμένος ως προς την περιουσιακή του διάθεση. Είναι αδύνατο να προστατεύσεις στοιχείο που προορίζεται για παράνομη διαδικασία. 2<sup>η</sup>άποψη: δεν είναι το ίδιο παράνομο προϊόν. Τα χρήματα δεν προέρχονται από παράνομη πράξη αλλά νόμιμα ( τράπεζα )αρά προστατεύονται. Υπάρχουν κι αλλά επιχειρήματα. Η νομολογία υποστήριζε τη 2<sup>η</sup> χωρίς να αποκλείει την τιμώρηση της απάτης.(Ιδια περίπτωση θα είχαμε και με κάποιον που πληρώνει απατεώνες δολοφόνους να σκοτώσουν κάποιον)

**3<sup>η</sup> αξιόποινη πράξη :** ΠΚ 384-εμπρακτη μετάνοια. ο Β ήδη έχει παραπεμφθεί στο δικαστήριο επομένως αυτό στο οποίο αποσκοπεί είναι η απαλλαγή του. Παράγραφοι 1,2 δεν μπορούν να εφαρμοστούν! Ούτε και η 3 καθώς αφορά πλημμελήματα ( για κακουργήματα μέχρι ποινική δίωξη.) Εδώ τα χρήματα που συγκέντρωσε για την εφαρμογή του 384 είναι επίσης προϊόν ληστείας (παράνομη βλάβη τρίτου). Κατά την κρατούσα άποψη αρκεί για πλημμελήματα και για κακουργήματα. Καλό θα ήταν να αναφέρουμε και τις θεωρίες περί εσωτερικής μεταστροφής δράστη.

### **Συνέχεια Πρακτικού**

**Ο Β, αντί να επιστρέψει τα χρήματα και προκειμένου να επιτύχει τη μη εμφάνιση στο δικαστήριο του εις θάρους του βασικού μαρτυρά κατηγορίας Δ, διευθυντικού στελέχους της παθούσας εταιρίας, τον απειλεί ευθέως ότι αν εμφανιστεί θα αποκαλύψει στη σύζυγο του τελευταίου αποδείξεις για ερωτική σχέση του Δ με τη γραμματέα του. Έτσι ο Δ δεν εμφανίζεται και ο Β αθρώνεται κατά πλειοψηφία.**

**Απειλή** ξεκάθαρα- δεν αξίζει να αναφερθούμε.

**Εκβίαση:** Περιουσιακή ζημιά; ΟΧΙ. Η έκδοση αθωωτικής απόφασης δεν οδηγεί άμεσα σε μείωση της ενεστώτας περιουσίας του θύματος. ( ούτε μπορούμε αναφερθούμε στα

δικαστικά έξοδα- μόνο όταν έχουμε ξεκάθαρα περιουσιακή βλάβη κατά τη νομολογία- προστίθενται) Και πάλι είναι λάθος γιατί δεν υπάρχει αμεσότητα επέλευσης περιουσιακής διάθεσης- ζημίας( όπως θα συνέβαινε σε μια τράπεζα ή μια ασφαλιστική εταιρία). Ούτε περιουσιακό όφελος αποκομίζει ευθέως ο δράστης . Οπότε εκβίαση δεν έχουμε! Σημείωση: αν ο δράστης καταδικασθεί σε δήμευση της περιουσίας , δεν είναι απαραίτητο να δημεύσει το δικαστήριο το υπεξαίρεθέν ποσό αλλά και ένα αντίστοιχης αξίας ακίνητο.

Ανδρουλάκης 2/5/2018

### Πρακτικό

**Ο 19χρονος Κ μεταβαίνει στο γραφείο του παππού του Π, πλούσιου επιχειρηματία, αφαιρεί κρυφά το μπλοκ επιταγών του τελευταίου και αποχωρεί. Στη συνέχεια συμπληρώνει ένα φύλλο επιταγής με το ποσό των 150.000 ευρώ, πετά στα απορρίμματα το μπλοκ, και προκειμένου να υπαρπάξει τη γνήσια υπογραφή του Π, αναθέτει στον φίλο του Φ, να μεταβεί στο γραφείο του Π με ανθοδέσμη, υποδύμενος υπάλληλο ανθοπωλείου και να ζητήσει από τον Π να υπογράψει την απόδειξη παραλαβής τοποθετώντας όμως τεχνηέντως το κάτω μέρος της επιταγής στη θέση της απόδειξης, έτσι ώστε ο Φ επωφελούμενος της ασθενούς οράσεως του Π, να επιτύχει ώστε ο τελευταίος να υπογράψει στο σημείο του εκδότη της επιταγής. Ο Φ αποδέχεται πράγματι υπαρπάξει την υπογραφή του Π. Μετά ταύτα ο Κ αναθέτει στην ανυποψίαστη εξαδέλφη του Ε να εμφανιστεί στην πληρώτρια τράπεζα του Π και να εισπράξει την επιταγή, πράγμα που η Ε πράττει αγνοώντας τα ανωτέρω διαδραματισθέντα.**

**1° ζήτημα:** κλοπή του μπλοκ επιταγών : ξεκάθαρη αφαίρεση & σκοπός παράνομης ιδιοποίησης του ενός χαρτιού που αφαίρεσε από το μπλοκ. Αν πέταγε το μπλοκ ολόκληρο θα είχαμε φθορά ξένης ιδιοκτησίας( καταστροφή αντικειμένου). Επί της συγκεκριμένης περίπτωσης, η φθορά είναι συντιμωρητή ύστερη πράξη , επομένως έχουμε κλοπή/ υπαίρεση σε φαινόμενη συρροή με φθορά ξένης ιδιοκτησίας ( η κλοπή απορροφά τη φθορά). Οπωσδήποτε πρέπει να πούμε ότι η κλοπή του ενός χαρτιού είναι ευτελούς αξίας.(δυνητικά όμως τεράστιας). Αυτό δεχόμαστε. Διάφορη περίπτωση αν το αφαιρούσε ολόκληρο - SOS διάκριση εγγράφου δικαιώματος και παραστατικών αξίας- ( πχ σε πιστωτική κάρτα-ενσωμάτωση αξίας συναλλαγών) .Οπότε θα μπορούσε να είναι διακεκριμένη περίπτωση κλοπής. ( περίπτωση φαρμακοποιού που έκλεψε παραστατικά πληρωμής με σκοπό να τα ξαναχρησιμοποιήσει).

**2° ζήτημα:** υπαρπαγή υπογραφής :πληρούνται οι 3 λειτουργίες του εγγράφου → διαιωνιστική, ενσωμάτωση ανθρωπίνου διανοήματος σε υλικό φορέα , εγγυητική καθώς κάποιος εμφανίζεται ως εκδότης & αποδεικτική λειτουργία. Δες αναλυτικά τις θεωρίες!

Είναι το έγγραφο πλαστό; Σύμφωνα με την σωματική θεωρία, που δέχεται η νομολογία, δεν είναι πλαστό ( δεν έχουμε διάσταση μεταξύ αληθούς και φερομένου εκδότη – ο Π

υπογράφει έστω και με αυτόν τον τρόπο) ενώ σύμφωνα με την κανονιστική-πνευματική ( ο εκδότης στον οποίον καταλογίζεται το διανόημα, πρέπει να αναλαμβάνει και την ευθύνη ) είναι πλαστό. Δεχόμαστε τη 2<sup>η</sup>, αφού προσβάλλεται η εγγυητική λειτουργία. Παρόμοια η περίπτωση του αρχιτέκτονα, που ανέφερε ο Τζαννετής, όπου δεν υπάρχει πλαστογραφία παρά μόνο παραβίαση του νόμου πνευματικής ιδιοκτησίας.

**Στάδιο υπογραφής επιταγής:** Πλαστογραφία κατ' έμμεση αυτουργία;

Κατά μία άποψη ο Π είναι αυτουργός κακουρηματικής πλαστογραφίας ( 217 ΠΚ) & και έμμεσος αυτουργός ο Φ (- καθώς έχουμε στο πρόσωπο του Π περίπτωση αυτοβλάβης- δεν αντιλαμβάνεται την απατηλή συμπεριφορά). Κατά μια άποψη λοιπόν ο Π πράττει άδικα , αλλά στο πρόσωπο του λείπει ο σκοπός παραπλάνησης το εγγράφου. Για την εφαρμογή των κανόνων της έμμεσης αυτουργίας ισχύουν δύο λόγοι ( ο Π δεν πράττει άδικα- δεν έχει καν αντίληψη του γεγονότος της πράξης του). Ο Κ επομένως είναι ηθικός αυτουργός & έμμεσος ο Φ. Σύμφωνα με τη 2<sup>η</sup> θεωρία, εδώ έχουμε ένα είδος απόλυτης βίας, ο Π δεν πράττει καν οπότε ο Φ είναι φυσικός αυτουργός. Μάλλον θα προτιμήσουμε τη 2<sup>η</sup>.

Κατά μια άλλη άποψη έχουμε απάτη. Συντρέχει πλάνη, σκοπός παρανόμου περιουσιακού οφέλους, παράσταση ψευδούς γεγονότος με την υπογραφή ( με βάση τη θεωρία του κινδύνου- εξομοιούται με περιουσιακή ζημία – αμεσότητα). Ο Ανδρουλάκης θεωρεί ότι δεν είναι σωστό καθώς πρέπει να γίνουν κι άλλες ενέργειες ( πχ είσπραξη χρημάτων από την τράπεζα) και επομένως δεν υπάρχει αμεσότητα ως προς την περιουσιακή διάθεση. Δεν τη δεχόμαστε , αν και έχει υποστηριχθεί. ΑΝ δεχτούμε απάτη, συρρέει αληθινά με πλαστογραφία αφού δεν συμπίπτουν τα πραγματικά περιστατικά( δεν έχει γίνει ακόμα η χρήση της επιταγής). Η απατηλή πράξη στο πλαίσιο του αδικήματος της απάτης πρέπει να συμπίπτει με τη χρήση του πλαστού εγγράφου, προκειμένου να μιλήσουμε για φαινόμενη συρροή.

**Στάδιο εμφάνισης επιταγής:** Υπάρχει πλάνη και περιουσιακή διάθεση του υπαλλήλου της τράπεζας ( ο πλανώμενος πρέπει να συμπίπτει με αυτόν που προβαίνει στην περιουσιακή διάθεση αλλά όχι και με τον ζημιούμενο που είναι ο Π). Η Ε είναι αυτή που κάνει την παράσταση ψευδούς γεγονότος με συμπερασματικώς συναγόμενη δήλωση αφού παρουσιάζεται ως πραγματικός δικαιούχος. Επομένως έχουμε απάτη σε 2 στάδια ( στην υπογραφή και την εμφάνιση της επιταγής -Erfüllungstheorie-)

**Αν δεχτούμε πλαστογραφία, πως συρρέει η πλαστογραφία με τη χρήση του πλαστού εγγράφου;**

ΠΚ 216: Κ ηθικός αυτουργός στην πλαστογραφία και στη συνέχεια έμμεση αυτουργία στη χρήση . Η χρήση ωστόσο στερείται αυτοτέλειας όταν έχει προηγηθεί η κατάρτιση από το ίδιο πρόσωπο. Οπότε η χρήση είναι απλά επιβαρυντική περίπτωση.

**Αν δεχτούμε απάτη, πως συρρέει η απάτη κατ' έμμεση αυτουργία με την κακουρηματική πλαστογραφία;**

Το παράνομο περιουσιακό όφελος συμπίπτει οπότε η πλαστογραφία απορροφά την απάτη(φαινομένη συρροή) Κατά τη θεωρία, στην κακουρηματική πλαστογραφία, δεν μπορούμε να μιλήσουμε για αληθινή συρροή παρ' όλο που δεν συμπίπτουν τα έννομα

αγαθά. Η νομολογία δέχεται σε κάθε περίπτωση αληθινή συρροή κακουργηματικής απάτης και πλαστογραφίας.

**Επομένως δύο είναι οι πιθανές λύσεις:**

Α) Ηθική αυτουργία σε κακουργηματική πλαστογραφία κατ' έμμεση αυτουργία, όπου χρήση του εγγράφου συνιστά επιβαρυντική περίπτωση, η οποία συρρέει φαινομενικά με την απάτη κατ' έμμεση αυτουργία μέσω της Κ, η οποία απορροφάται από την πλαστογραφία.

Β) Αν δεχτούμε την απάτη στο πλαίσιο και της υφαρπαγής, έχουμε πλαστογραφία σε πραγματική συρροή με απάτη. Η νομολογία δέχεται ηθική αυτουργία σε κακουργηματική πλαστογραφία τελούμενη κατ' άμεση είτε κατ' έμμεση αυτουργία με την επιβαρυντική περίπτωση της χρήσης του πλαστού εγγράφου κατ' έμμεση αυτουργία σε αληθινή συρροή με τετελεσμένη απάτη κατ' έμμεση αυτουργία.

Ανδρουλάκης, 9/5/2018

**Εκβίαση - Απάτη- Δυσαναλογία άσκησης νομίμου δικαιώματος**

**Πρακτικό 1<sup>ο</sup>**

*Ο Α στη συνάντηση του με τον Β, στην καφετέρια Χ, παριστά σε αυτόν ψευδώς ότι κατέχει επιστολή αστυνομικού, που γνωστοποιεί στην υπηρεσία του, ότι το κυνηγετικό όπλο του Β, που ο τελευταίος κατέχει νομίμως έχει τάχα χρησιμοποιηθεί από τρομοκρατική οργάνωση, και απαιτεί από τον Β 5.000 Ευρώ για να εξαφανίσει την επιστολή, με την απειλή ότι διαφορετικά θα την εμφανίσει και ο Β θα βρεθεί κατηγορούμενος για συμμετοχή στην οργάνωση ( ΠΚ 187<sup>Α</sup> ). Μάλιστα για να πείσει τον Β του επιδεικνύει και το παραπάνω έγγραφο, το οποίο ωστόσο έχει καταρτίσει ο ίδιος ως δήθεν προερχόμενο από υπηρεσία της αστυνομίας και θέτοντας υπογραφή υποτιθεμένου αστυνομικού αλλά στην πραγματικότητα ανύπαρχτου προσώπου. Ο Β υποκύπτει και δέχεται να καταβάλει στον Α το ανωτέρω χρηματικό ποσό μετά από 3 μέρες. Την όλη συζήτηση ωστόσο ακούει ο Γ, ο οποίος εμφανίζεται στον Β, ως δήθεν απεσταλμένος από τον Α και τον πείθει να δώσει σε αυτόν τα λεφτά, πράγμα που ο Β πράττει. Ο Α το πληροφορείται και αφαιρεί από το Γ το ανωτέρω ποσό. Λίγες μέρες αργότερα πληροφορείται και ο Β την αλήθεια και απαιτεί από τον Α 10.000 ευρώ για να μην τον καταγγείλει.*

**Έχουμε πλαστογραφία;**

Σύμφωνα με την σωματική θεωρία (διάσταση μεταξύ αληθούς και φερομένου εκδότη) αλλά και με την κανονιστική-πνευματική (ο εκδότης στον οποίον καταλογίζεται το διανόημα, πρέπει να αναλαμβάνει και την ευθύνη του υπομνήματος) το έγγραφο είναι πλαστό. Ο εκδότης είναι ανύπαρκτος (φανταστικό πρόσωπο). Το πρόσωπο που εμφανίζεται ως εκδότης δεν αναλαμβάνει την ευθύνη άρα πλήττεται η εγγυητική λειτουργία. Αρκεί το γεγονός ότι σκοπεύεται η παραπλάνηση ως προς το περιεχόμενο του εγγράφου ( φερόμενος με πραγματικό εκδότη δεν συμπίπτει).

Μαστρογιάννη Παναγιώτα

## Ποινική ευθύνη Α : Απάτη ή εκβίαση;

### Ειδική υπόσταση απάτης

- Παράσταση ψευδούς γεγονότος( επιστολή)
- σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους
- Περιουσιακή διάθεση του Β (άμεσο αποτέλεσμα πλάνης) και κατ' επέκταση η περιουσιακή ζημία που υφίσταται. Ωστόσο, η συγκεκριμένη περιουσιακή διάθεση είναι αποτέλεσμα όχι μόνο πλάνης αλλά μιας συνοδεύουσας απειλής ( αιτιώδης συνάφεια περιουσιακής ζημιάς & διάθεσης).

### Ειδική υπόσταση εκβίασης ( έγκλημα κατά της περιουσίας και της προσωπικής ελευθερίας).

- Απειλή(εξαγγελία κακού) στρεφόμενη προς τον απειλούμενο ή σε τρίτο και η πραγμάτωση της οποίας εξαρτάται άμεσα από τον απειλούντα ( εξαναγκασμός απειλούμενου σε πράξη, παράλειψη, ανοχή) .ο απειλούμενος δεν είναι υποχρεωτικά ο ζημιούμενος! ( *τριγωνική εκβίαση*) Ούτε ο εξαναγκαζόμενος και ο αποδέκτης του κακού χρειάζεται να συμπίπτουν. Εδώ , λοιπόν πληρούται η ειδική υπόσταση της πλημμεληματικής μορφής εκβίασης ΠΚ 385. *Δεν χρειάζεται να έχουμε αντικειμενικά πραγματοποιήσιμη απειλή. Ειδικά στις περιπτώσεις εξαπάτησης είναι πολύ σύνηθες.*
- Αιτιώδης σύνδεσμος ζημιάς & περιουσιακής διάθεσης
- υλική αντιστοιχία
- σκοπός παρανόμου περιουσιακού οφέλους

Κατά μια άποψη, τα εγκλήματα αλληλοαποκλείονται. Κατά άλλη άποψη, τα εγκλήματα συρρέουν αληθινώς κατ' ιδέαν ( νομολογία) καθώς έχουν την ίδια αντικειμενική υπόσταση. Ωστόσο, υπάρχουν λεπτές διαφοροποιήσεις που πρέπει να προσέξουμε. Κατά την κρατούσα άποψη, στην περίπτωση που δεν υφίσταται πραγματοποιήσιμη απειλή, υπερισχύει το αδίκημα της εκβίασης και αυτό απορροφά εκείνο της απάτης ( φαινόμενη συρροή ) καθώς η απάτη είναι το μέσο ενίσχυση της απειλής. Ο δράστης χρησιμοποιεί απατηλά μέσα ( παραπλάνηση) ως μέσο ενίσχυσης του εξαναγκασμού. Ωστόσο αν αποδειχτεί ότι η παραπλάνηση δεν συνδέεται αιτιωδώς με την πρόκληση περιουσιακής διάθεσης, δεν στοιχειοθετείται καν απάτη.

Αν έχουμε πραγματοποιήσιμη απειλή αλλά η πραγμάτωση της απειλής( επέλευση του κακού) δεν εξαρτάται από το ίδιο τον δράστη, η απάτη θα απορροφούσε την εκβίαση. Παράδειγμα: *Έχω ένα κατάστημα και εμφανίζομαι στον γείτονα έμπορο λέγοντας του ψευδώς ότι υπάρχει κίνδυνος μπράβοι να καταστρέψουν τα μαγαζιά μας και ζητούν λεφτά, προκειμένου να μην το κάνουν. Αν του ζητήσω αυτά τα λεφτά για να τους τα δώσω, υπερισχύει το στοιχείο της εξαπάτησης! ≠ Αν η πραγμάτωση εξαρτάται από άλλον στην πραγματικότητα αλλά ο δράστης εμφανίζεται σαν να εξαρτάται από αυτόν, υπερισχύει το στοιχείο της εκβίασης! Κρίσιμο επομένως στοιχείο για την υπερίσχυση της εκβίασης είναι να εμφανίζεται η πραγμάτωση του κακού ως εξαρτωμένη από τον δράστη. Μας ανέφερε το παράδειγμα με τον υπόθεση Μιχαλόπουλου.*

**Ποινική ευθύνη Α (συνέχεια)** : Στοιχειοθετείται κλοπή κατά του αρχικού κυρίου με την αφαίρεση του ποσού από τον Γ. Ο απατεώνας αποκτά κατοχή αλλά όχι κυριότητα. Δεν μας νοιάζει αν το κλοπιμαίο αφαιρείται από άτομο που τέλεσε αξιόποινη πράξη .

**Ποινική ευθύνη Γ:** Δεν έχουμε εκβίαση καθώς δεν είναι συνεργός(καμία πρόθεση ενίσχυσης της κύριας πράξης χωρίς συγκατάθεση του άλλου).Επομένως είναι ξεκάθαρη απάτη! Εμφανίζεται ως όργανο του εκβιαστή, εμφανίζει την πραγμάτωση του κακού ως εξαρτωμένη από τον εκβιαστή, όχι από τον ίδιο.

**Ποινική ευθύνη Β:** Η απειλή εδώ αφορά την άσκηση ενός νομίμου δικαιώματος ( διάκριση μεταξύ νόμιμης οφειλόμενης & παράνομης ενεργείας). Μπορεί ωστόσο να στοιχειοθετηθεί εκβίαση; Κατά μια άποψη δεν υπάρχει απειλή άρα όχι και εκβίαση. Κατά την άποψη της νομολογίας, υφίσταται απειλή, πόσο μάλλον εφόσον ο Β έχει σκοπό παρανόμου περιουσιακού οφέλους ( 5.000 ευρώ παραπάνω → αναντιστοιχία σκοπού & οφέλους). Πρέπει κανείς να ασχοληθεί με την αναλογία ή την δυσαναλογία του ποσού, το οποίο είναι καθαρά ζήτημα υποκειμενικό. Εδώ ο Β ούτως ή άλλως δικαιούται νόμιμη αποζημίωση . Εξαιτίας αυτού, ο Ανδρουλάκης θεωρεί πως δεν υπάρχει εκβίαση. Στην περίπτωση αντίθετα, που καταστηματούχος συλλαμβάνει κλέφτη και αντί να του ζητήσει 10 ευρώ κατ' αναλογία της αξίας του κλοπιμαίου του ζητάει 10.000 υπάρχει μεγάλη δυσαναλογία, επομένως και απειλή/ εκβίαση.

## Πρακτικό 2°

*Η εταιρία Α, έχει εκμισθώσει στον δημόσιο οργανισμό Β ακίνητο ιδιοκτησίας της αντί μηνιαίου μισθώματος που ανέρχεται στα 10.000 ευρώ. Η ίδια η εταιρία στεγάζεται σε ακίνητο που έχει απαλλοτριωθεί υπέρ του δημοσίου για αρχαιολογικούς σκοπούς. Το υπουργείο πολιτισμού με έγγραφο του έχει ζητήσει από την Α να του παραδώσει το ακίνητο. Ο εκπρόσωπος της Α ανακοινώνει στον Β την πρόθεση του να προβεί σε ιδιόχρηση του ακινήτου , ενόψει της επικείμενης αποβολής της Α από την επαγγελματική της στέγη. Προτείνει δε παράλληλα στον Β, εφόσον επιθυμεί να παραμείνει στο ακίνητο να καταβάλει μίσθωμα 20.000 ευρώ ανάλογο του ισχύοντος στην αγορά και επαρκές ώστε να επιτρέψει στην Α να μισθώσει άλλο χώρο. Επειδή δεν λαμβάνει απάντηση, καταθέτει αγωγή για ιδιόχρηση, επί της οποίας εκδίδεται θετική απόφαση του ΜΠρωτΑ , που διατάζει την απόδοση του μισθίου. Ο πρόεδρος του Β καταμηνύει τον εκπρόσωπο της Α για εκβίαση. Θα γίνει δεχτή;*

Όχι , καθώς η εξαγγελία κακού είναι νόμιμη και δεν υπάρχει ζημία ή σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους. Άρα δεν υπάρχει εκβίαση και η μήνυση απορρίπτεται. Λείπει το στοιχείο εξαναγκασμού.

Αν ωστόσο, απαιτούσε 40.000 ευρώ χωρίς να είναι αληθής ο ισχυρισμός περί της αναλογίας αξίας στην αγορά, θα ήταν πάλι δύσκολο να θεμελιωθεί εκβίαση. Η φύση της πίεσης είναι διαφορετική καθώς έχει το δικαίωμα να το κάνει λόγω σύμβασης ( εκπλήρωση νόμιμου δικαιώματος εταιρίας: ληξιπρόθεσμη απαίτηση → νόμιμη αξίωση). Ακόμα και η δυσαναλογία του ποσού δεν μπορεί να οδηγήσει σε αποδοχή εξαναγκασμού και κατ' επέκταση εκβίασης. Θα μπορούσε να είναι και απάτη αλλά η περιουσιακή διάθεση θα ήταν προϊόν της πλάνης, όχι της εκβίασης( σε φαινόμενη συρροή με απάτη). Σε τέτοιες

περιπτώσεις ασχολούμαστε με την αναλογία επιδιωκόμενου οφέλους( αν θα είναι παράνομο).Ο Ανδρουλάκης αποκλείει και την απάτη και την εκβίαση, σε αντίθεση με το Μυλωνόπουλο που δέχεται εκβίαση στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Ανδρουλάκης, 14/5/2018

### Πρακτικό 1<sup>ο</sup>

**Ο Α, υπάλληλος ιδιωτικής επιχείρησης απειλεί τον διευθυντή του Χ, ο οποίος του οφείλει 10.000 Ευρώ από δάνειο, ότι αν δεν εξοφλήσει το ήδη ληξιπρόθεσμο χρέος του, θα τον διασύρει στο διαδίκτυο με σειρά καταγγελιών, ως δήθεν καταχραστή. Επειδή ο Χ αρνείται, ο Α πείθει τον συνάδελφο του Β να δημοσιεύσει στην ιστοσελίδα του οικείου επιμελητηρίου μια ψευδή καταγγελία ότι τάχα ο Χ έχει υπεξαιρέσει από την εταιρία 100.000 Ευρώ, του υπόσχεται δε σαν αμοιβή 1.000 Ευρώ. Ο Β συντάσσει πράγματι την αναληθή επιστολή γνωρίζοντας ότι ο Χ ουδεμία υπεξαίρεση έχει διαπράξει και την αποστέλλει την επομένη. Από λάθος ωστόσο κατά την πληκτρολόγηση η επιστολή καταλήγει στην ιστοσελίδα του Συλλόγου Φίλων Φώκας, του οποίου ο πρόεδρος κατά τύχη ονομάζεται Χ, με αποτέλεσμα να νομίζουν όλοι πως είναι υπεξαιρέτης.**

**Εκβίαση** → Το επαπειλούμενο κακό είναι παράνομη πράξη, συνίσταται δε σε συκοφάντηση του Χ. Ο Α ωστόσο δεν αποσκοπεί σε παράνομο περιουσιακό όφελος οπότε δεν έχουμε εκβίαση. Έχει ωστόσο νόμιμη αξίωση και το όφελος είναι νόμιμο( καθώς αφορά ληξιπρόθεσμη αξίωση). Ο δράστης δικαιούται να προβεί στην επαπειλούμενη πράξη, όταν το επαπειλούμενο κακό είναι νόμιμο, κάτι το οποίο δεν συμβαίνει εδώ, οπότε και η πράξη είναι παράνομη.

**Απειλή, αυτοδικία ( δεν είναι στην ύλη μας)** → κατά τη νομολογία αληθινή συρροή. Ωστόσο η θεωρία θεωρεί πως η αυτοδικία είναι ήσσονος σημασίας και απορροφάται από την απειλή. Αν δεν ευοδωθεί η απειλή ( ύπαρξη τρόμου/ ανησυχίας) θα έχουμε απόπειρα αυτοδικίας. Άλλως θα έχουμε τετελεσμένη απειλή σε συρροή με αυτοδικία.

**Αξίοποινο Β:** τελεί συκοφαντική δυσφήμιση (ΠΚ 331, 333). Δεν έχουμε πλάνη ως προς την ταυτότητα του προσώπου αλλά τελικά πλήττει άλλον (αστόχημα βολής). Συνεπώς ευθύνεται για απόπειρα συκοφαντικής δυσφήμισης. Διαφορετικό θα ήταν αν ο δράστης είχε ενδεχόμενο δόλο.

**Αξίοποινο Α :** ηθικός αυτουργός σε απόπειρα συκοφαντικής δυσφήμισης. Το αστόχημα βολής σε σχέση με την πράξη του Α δεν μας δημιουργεί κάποιο πρόβλημα. Εκεί που δημιουργείται είναι όταν έχουμε πλάνη του φυσικού αυτουργού περί την ταυτότητα του θύματος( errori persona). Σε μια τέτοια περίπτωση θα δεχτούμε το αστόχημα βολής στον ηθικό αυτουργό, άρα απόπειρα ηθικής αυτουργίας και εξ αμελείας ποινική ευθύνη στο μέτρο που υπάρχει ( ΠΚ 186). Ο φυσικός αυτουργός τιμωρείται κανονικά! Δεν παίζει ρόλο στην ποινική του ευθύνη.

## Πρακτικό 2°

*Ο Α αφού διασκέδασε με φίλους του στην ταβέρνα του Β, όπου κατανάλωσαν εδέσματα και ποτά, αρνείται να πληρώσει το λογαριασμό, πράγμα που δεν είχε αποφασίσει εξαρχής, επειδή πιστεύει ότι είναι υπερβολικός και αποχωρεί. Τότε ο Β απευθυνόμενος στους σερβιτόρους Γ & Δ τους δείχνει τον Α και τους λέει. «Ποιος από σας θα πάει να του δείξει;» Αμφότεροι Γ & Δ προθυμοποιούνται, όποτε ο Β απευθυνόμενος στον Γ του λέει «Θα πας εσύ.» Ο Γ ακολουθεί τον Α και σε μικρή απόσταση από την ταβέρνα τον αρπάζει, τον χτυπάει προκαλώντας του κάταγμα στην κλείδα και του αφαιρεί ακριβώς τα χρήματα που χρωστούσε για τον λογαριασμό ( 450 ευρώ) και επιπλέον 50 ευρώ για να μάθει να μην το ξανακάνει. Μετά την ανάρρωση του Α, ο φίλος του Ε του λέει. «Θέλεις να πάω κι εγώ να σπάσω στο ξύλο τον Β;» Ο Α δέχεται και τότε ο Ε τελεί σε βάρος του Β απλή σωματική βλάβη. Ευθύνεται ο Β για ότι έπραξε ο Γ;*

**Αξιόποινο Β :** αοριστία προτροπής → δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την στοιχειοθέτηση ηθικής αυτοουργίας. Μεγάλο ρόλο παίζει η ικανότητα αντίληψης του αποδεκτή, οι συνθήκες, το περιβάλλον, η τυχόν επανάληψη της πράξης στο παρελθόν κλπ. Είναι συζητήσιμο. Αν δεν υπάρχουν τέτοια στοιχεία ,δεν μπορούμε να μιλήσουμε για ηθική αυτοουργία. Τέτοιου είδους προτροπές επομένως, δε αρκούν για την στοιχειοθέτηση του εγκλήματος εφόσον δεν προκύπτει από την ευρύτερη περιγραφή των πραγματικών συνθηκών ότι η προτροπή είναι εξειδικευμένη. Εδώ θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για αυτοδικία κατά πάσα πιθανότητα ( αντίθετη η νομολογία- δέχεται ηθική αυτοουργία).

**Αξιόποινο Γ :**

- Μήπως ο δράστης είναι omnimondo facturus; Εγκληματικά προδιατεθειμένος δεν σημαίνει ότι είναι προειλημμένη η απόφαση. Είναι απλά διαθέσιμος. Οπότε και θα είχαμε κανονικά ηθική αυτοουργία. Ωστόσο, ένα επιχείρημα που θα μπορούσε να προβάλει ο δράστης , που κατηγορείται για σωματική βλάβη, είναι ότι και άλλος σερβιτόρος ήταν διατιθέμενος να προβεί στην παράνομη πράξη. Άρα δεν θα έχουμε αιτιώδη συμπεριφορά, καθώς ούτως η άλλως θα επέρχετο η σωματική βλάβη. Είναι νομικά αδιάφορο επιχείρημα καθώς προστίθεται απλά ένας υποθετικός λόγος/ εφεδρικού αίτιου) → *δες θεωρία του ισοδυναμίου των όρων*. Επομένως ο Γ ευθύνεται για επικίνδυνη σωματική βλάβη & ο Β για αυτοδικία με άμεσο συνεργό τον Γ.
- Ως προς τα επιπλέον 50 ευρώ : Είναι απόφαση που ελήφθη εκ των υστέρων από τον Γ, όπως προκύπτει από το πρακτικό. ( δεν τίθεται θέμα προσφορότητας – αναλόγια ). Επίσης τα 50 ευρώ δεν συνδέονται με την άσκηση της βίας ( ύστερη πράξη), επομένως δεν μπορούμε να μιλήσουμε για ληστεία. Επομένως ο Γ ευθύνεται για κλοπή σε συρροή με σωματική βλάβη. Η παροχή του υπόλοιπου χρηματικού ποσού είναι υποχρέωση του παθόντος.

## Πρακτικό

**Η καθηγήτρια Ιατρικής και συγγραφέας Αστυνομικών μυθιστορημάτων Τ στο τελευταίο βιβλίο της περιγράφει λεπτομερώς βάση των εξειδικευμένων γνώσεων της μέθοδο δηλητηρίασης του θύματος, που καθιστά την ανίχνευση των αληθινών αιτίων θανάτου σχεδόν αδύνατη. Κατά τη δημοσίευση του έργου γνωρίζει ότι ενδέχεται κάποιος αναγνώστης να επωφεληθεί και να εφαρμόσει τον ως άνω τρόπο θανάτου, πλην όμως αδιαφορεί. Η Ε, που επιθυμεί να απαλλαγεί από τον σύζυγο της, πλην όμως μέχρι τότε απέφευγε να το πράξει, φοβούμενη την ανακάλυψη αποφασίζει με την ανάγνωση του μυθιστορήματος να εφαρμόσει τη μέθοδο, πράγμα που πράττει με αποτέλεσμα την θανάτωση του συζύγου. Είναι η Τ ηθική αυτουργός στην ανθρωποκτονία από πρόθεση;**

Η προτροπή πρέπει να είναι συγκεκριμένη και να απευθύνεται σε συγκεκριμένο αποδέκτη. Απαιτείται συγκεκριμένος κύκλος προσώπων, σε σημείο που κατά τον Μυλωνόπουλο, να μπορεί ο ηθικός αυτουργός να ανακαλέσει. Κατά δεύτερον, πρέπει να ερευνήσουμε κατά πόσο ο ηθικός αυτουργός έχει έρθει σε πνευματική επικοινωνία και έχει θέσει όρους στο δράστη, κάτι το οποίο εδώ αποκλείεται λόγω του ανοιχτού αριθμού προσώπου. Η πρόκληση σε τέλεση κακούργηματος (διέγερση) προσκρούει στο ίδιο ζήτημα (ΠΚ 183). Η πρόκληση πρέπει να είναι κοινωνικά αποδοκιμαστέος τρόπος, να αντιβαίνει στους κανόνες κοινωνικής συμβίωσης και να επιτείνει το κίνδυνο. Με άλλα λόγια ο όρος πρέπει να είναι επαρκώς κινδυνώδης (να προκαλεί η πράξη τόσο σημαντικό κίνδυνο που να καταστεί κοινωνικά αποδοκιμαστέα). Αυτό που ίσως έχουμε είναι το 184 ΠΚ καθώς υπάρχει ενδεχόμενος δόλος. Θα μπορούσαμε να εξετάσουμε αν η Ε είναι *omnimondo facturus*. Άλλη θα ήταν η περίπτωση με θρησκευτικό ηγέτη που βγάζει κήρυγμα μίσους και επιβάλλει την δολοφονία αλλοθρησκων. Εδώ υπάρχει αυτό που μπορεί να στοιχειοθετήσει τη διέγερση, στο μέτρο που τα πρόσωπα δεν είναι προσδιορίσιμα. Αν τα πρόσωπα είναι σε ένα δωμάτιο και τους έχει καλέσει γι αυτό, θα είχαμε ηθική αυτουργία. Γενικά ο Ανδρουλάκης δεν δέχεται πως υπάρχει αξιόποινη συμπεριφορά καθώς δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν για την στοιχειοθέτηση της ηθικής αυτουργίας ή της διέγερσης.

## Σημειώσεις

- Η προτροπή δεν απαιτεί τέλεση του κακούργηματος (όπως η απόπειρα ηθικής αυτουργίας) → 184-186 ΠΚ.
- Θεωρία του αντικειμενικού καταλογισμού; Διακοπή αιτιώδους συνδέσμου; Όχι κατά τον Ανδρουλάκη.
- αμέλεια τιμωρείται μόνο όπου το λέει ρητά ο κώδικας. Αν δεν λέει τίποτα για το στοιχείο της υποκειμενικής υπόστασης τότε χρήζεται δόλος σε οποιαδήποτε μορφή. Επίσης, αν λέει "εν γνώση" δεν αρκεί ο ενδεχόμενος λόγος.

### **Συνεχεία πρακτικού**

***Η Ε επισκέπτεται την Τ και της ζητεί διευκρινίσεις δήθεν από περίεργα χωρίς να της αποκαλύψει ότι παρασκευάζει το δηλητήριο. Η Τ της εξηγεί λεπτομερώς καίτοι υποψιάζεται ότι η Ε έχει κακό σκοπό, πλην όμως και πάλι αδιαφορεί.***

Η Ε είναι εδώ είναι omnimondo facturatus οπότε δεν υπάρχει ηθική αυτοσυργία. Έχει ληφθεί η απόφαση και στόχος της είναι η εξασφάλιση επιτυχίας της τέλεσης. Επομένως έχουμε συνέργεια της Τ στο προπαρασκευαστικό στάδιο, κατά πάσα πιθανότητα και κατά την κρατούσα άποψη επομένως απλή συνέργεια( κάποιος υποστηρίζει και υλική συνέργεια).

# ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ( ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ)

Τζανετής 2/3/2018

Προτεινόμενα συγγράμματα

- Διαδικασία ποινικής δίκης → Ανδρουλάκης
- Ένδικα μέσα → Παπαδαμάκης

**ΚΠΔ 462** (ratio: ορθότητα & δικαστική προστασία ) → Έφεση & Αίτηση αναιρέσεως κατά αποφάσεων & κατά βουλεύματων

- **Έφεση**: καθολικό ένδικο μέσο επανεξέταση της υπόθεσης επί νομικού και ουσιαστικού περιεχομένου
- **Αναίρεση**: μόνο νομικός έλεγχος → **ΚΠΔ 510**: Λόγοι αναίρεσης

**Βουλεύματα**: αποφάσεις δικαστικών συμβουλίων , αποτελούνται από δικαστές που αποφασίζουν για την πορεία του κατηγορουμένου σε δίκη μετά το μέρος της ανάκρισης ( κυρίως επί κακουργημάτων). Όταν παραπέμπεται σε δίκη, ονομάζονται παραπεμπτικά ενώ όταν απαλλάσσεται απαλλακτικά.

**Τακτικό ένδικο μέσο**: παράπονο , αιτίαση ότι η απόφαση ή το βούλευμα που προσβάλλεται είναι εσφαλμένη ( επίκληση σφάλματος) & αναπομπή για επανεξέταση- επανεκδίκαση από ανώτερο δικαστήριο σε βαθμό ή αριθμό.

| Έγκλημα             | 1 <sup>ος</sup> βαθμός          | 2 <sup>ος</sup> βαθμός           |
|---------------------|---------------------------------|----------------------------------|
| <b>Πταίσματα</b>    | Πταισματοδικείο                 | Μονομελές Πλημ/κείο              |
| <b>Πλημμελήματα</b> | Μονομελές Πλημ/κείο             | Τριμελές Πλημ/κείο               |
|                     | Τριμελές Πλημ/κείο              | Τριμελές Εφετείο Πλημ/των        |
| <b>Κακουργήματα</b> | Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο ΜΟΔ     | Μικτό Ορκωτό Εφετείο ΜΟΕ         |
|                     | Μονομελές Εφετείο Κακουργημάτων | Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων   |
|                     | Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων  | Πενταμελές Εφετείο Κακουργημάτων |

**Αναίρεση → Άρειος Πάγος!**

**Εγγυήσεις στον κατηγορούμενο μέσω των ενδίκων μέσων**

- **ΚΠΔ 470**: Αρχή της μη χειροτέρευσης του κατηγορουμένου

- *ορθή απονομή της δικαιοσύνης*: Υποχώρηση ενδίκων μέσων έναντι στον εισαγγελέα. Για παράδειγμα επί αθωωτικής (εσφαλμένης) απόφασης μπορεί μόνο ο εισαγγελέας να ασκήσει ένδικο μέσο.

**Πολιτικός ενάγων ΚΠΔ 64, 82-88** : Δεν μπορεί να προσβάλλει το ποινικό σκέλος της απόφασης , μόνο το αστικό. Δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει ένδικο μέσο παρά μόνο να κάνει αίτηση στον εισαγγελέα.

#### **Γενικές αρχές ενδίκων μέσων**

- Εξαιρετικός χαρακτήρας
- Κλειστός αριθμός ( μόνο όσα προβλέπονται στο νόμο → **ΚΠΔ 463** δεν επιτρέπεται αναλογική εφαρμογή)
- Συγκεκριμένος τύπος και προθεσμία ( 10ημερη)
- Άπαξ άσκηση

#### **Τρόποι παραπομπής του κατηγορουμένου στο ακροατήριο**

- Κλητήριο θέσπισμα( διάταξη εισαγγελέα)
- Παραπεμπτικό βούλευμα

**Ένδικα βοηθήματα που προσομοιάζουν στα ένδικα μέσα** : Δεν εμπεριέχουν προβολή παραπόνου-αιτίας για σφάλμα απόφασης. Δικάζονται από το ίδιο δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Παρουσιάζουν νέα στοιχεία για εξέταση από τον δικαστή. π.χ. **ΚΠΔ 341**: Ανακοπή λόγω ερημοδικίας κατηγορουμένου

**Οιονεί ένδικα μέσα**: Ενέχουν προβολή σφάλματος διατάξεως ( δεν είναι απόφαση ούτε βούλευμα) εισαγγελέα ή ανακριτή & άγονται σε κρίση από ανώτερο δικαστικό όργανο.

- **ΚΠΔ 285**: Περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση : Προσφυγή κατηγορουμένου στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών κατά της διάταξης τακτικού ανακριτή
- **ΚΠΔ 48 ,36** : Έγκληση για ποινική δίωξη : Αν δεν υπάρχουν οι όροι, προϋποθέσεις, ο εισαγγελέας εκδίδει απορριπτική διάταξη. Ο εγκαλών έχει τη δυνατότητα προσφυγής στον Εισαγγελέα Εφετών.
- **ΚΠΔ 322**: Κλητήριο θέσπισμα: δυνατότητα προσφυγής κατηγορουμένου στον Εισαγγελέα εφετών.

*Προσοχή!* Και στα ένδικα βοηθήματα και στα οιονεί ένδικα μέσα ισχύουν οι αρχές των ενδίκων μέσων με αναλογική εφαρμογή του **ΚΠΔ 470**.

#### **Διαφορά έφεσης & αναίρεσης σε επίπεδο προβολής λόγου**

**Έφεση**: Καθολικό ένδικο μέσο. Ουσιαστικός & νομικός έλεγχος . Δεν απαιτούνται εξειδικευμένοι λόγοι , παρά μόνο γενικοί( κακή εκτίμηση των αποδείξεων).

**Εξαίρεση**: Η σχετική (≠ απόλυτη;) ακυρότητα είναι ειδικός λόγος έφεσης και πρέπει να αναγράφεται στο δικόγραφο.

**Αναίρεση :** Εξετάζονται μόνο νομικά σφάλματα( **ΚΠΔ 510**- συγκεκριμένοι λόγοι). Π.χ. για έλλειψη αιτιολογίας απαιτείται εξειδίκευση & ανάλυση του λόγου αναίρεσης.

*Προσοχή! Μόνο κατά ανεκκλήτων ή δευτεροβάθμιων αποφάσεων!*

#### **Όρια εκκλητού**

- Κατά ανέκκλητης απόφασης ασκείται μόνο αναίρεση . Δεν υπάρχει δυνατότητα επανεκδίκασης.
- Κατά εκκλητής απόφασης ασκείται έφεση σε 1<sup>ο</sup> στάδιο και αναίρεση σε 2<sup>ο</sup> στάδιο ( δευτεροβάθμιες αποφάσεις). Δεν μπορεί να παρακαμφθεί η έφεση ( διαδοχική άσκηση ενδίκων μέσων!) Ωστόσο, αν ο κατηγορούμενος δεν ζητήσει έφεση, το δικαστήριο μπορεί να κλείσει την απόφαση.

**ΚΠΔ 478:** Έφεση κατά βουλευμάτων ( όχι ουσίας- μόνο νομική εξέταση)

Περιορισμοί → πλημμέλημα, λόγοι έφεσης

Παραδείγματα:

- Μήνυση για υπεξαίρεση από δάνειο : εσφαλμένη ερμηνεία και & εφαρμογή του **ΚΠΔ 385** για χρήματα που δεν είναι ξένα → έφεση κατά βουλεύματος
- Μήνυση για απάτη → μόνο παρόν **ΚΠΔ 386**
- **ΚΠΔ 171** : Απόλυτη ακυρότητα για παραβίαση δικονομικών κανόνων που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως **ΚΠΔ 171δ** → έφεση κατά βουλεύματος & όχι μετά από προβολή σχετικής ακυρότητας **ΚΠΔ 32,173**.
- **ΚΠΔ 308** : Ανάκριση για κακούργημα με πρόταση εισαγγελέα ( δεν είναι δεσμευτική για το συμβούλιο ) Συμβούλιο → έκδοση βουλεύματος .  
**ΚΠΔ 308<sub>2</sub>** Γνώση προτάσεως από τους διαδίκους ( ratio: υπεράσπιση & υπόμνημα στο Συμβούλιο) Αν ο διάδικος ( μόνο ο κατηγορούμενος ≠ για τον πολιτικώς ενάγοντα δεν παράγεται ακυρότητα) ζητήσει να λάβει γνώση τότε έχουμε απόλυτη ακυρότητα γιατί έχουμε παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος **ΚΠΔ 171δ** → έφεση κατά βουλεύματος
- **ΚΠΔ 479:** έφεση εισαγγελέα οποτεδήποτε και για οποιονδήποτε λόγο.

Τζανετής , 9/3/2018

#### **Παραδεκτό & προϋποθέσεις παραδεκτού των ενδίκων μέσων**

**Παραδεκτό:** Ορισμένες τυπικές προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν **σωρευτικά** για να εξεταστεί το ένδικο μέσο στην ουσία του. Αλλιώς καθίσταται अपαραδέκτο.

- Πρόσωπο για να ασκήσει το ένδικο μέσο
- Απόφαση ή Βούλευμα
- Διατυπώσεις που προβλέπονται στον νόμο για την άσκηση
- Προθεσμία ( εκ του νόμου προβλεπόμενη)

- Έννομο συμφέρον

### Πρόσωπα ποινικής δίκης

- **Διάδικοι**
  - α) πολιτικώς ενάγων:** αμέσως εκ του εγκλήματος ζημιωθείς, έχει χρηματική αξίωση. Προϋπόθεση για να μπει στην ποινική δίκη είναι να του έχει χορηγηθεί αποζημίωση για ηθική βλάβη.
  - β) κατηγορούμενος**
- **εισαγγελέας:** δεν είναι διάδικος, έχει δικαίωμα να προσβάλει αποφάσεις στο όνομα της πολιτείας. Ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών και Εφετών μπορεί να ασκήσει έφεση ενώ ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου αναίρεση.

**ΚΠΔ 464** → αδιαίρετο εισαγγελικής αρχής: ενιαία( όχι πάντοτε από το ίδιο πρόσωπο) και εκφράζεται κάθε φορά από τον εισαγγελέα που έχει αναλάβει την υπόθεση.

### Ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων από τον Εισαγγελέα

- **Έφεση : ΚΠΔ 479**→ κλειστός αριθμός- μόνο τα πρόσωπα που αναγράφονται στο νόμο: Ο Εισαγγελέας εφετών ( όχι Πλημμελειοδικών) μπορεί να ασκήσει έφεση κατά οποιουδήποτε βουλεύματος. Οι περιορισμοί του κατηγορουμένου δεν αφορούν τον Εισαγγελέα . Το **ΚΠΔ 478** θέτει τους περιορισμούς του κατηγορουμένου.
- **Αναίρεση: ΚΠΔ 483**→ μόνο για συγκεκριμένους λόγους **ΚΠΔ 484**. Ο εισαγγελέας Πλημμελειοδικών μπορεί να ασκήσει αναίρεση για κακούργημα, ο εισαγγελέας Εφετών για κακούργημα και πλημμέλημα και ο εισαγγελέας του ΑΠ κατά παντός βουλεύματος.
- **Υπέρ του νόμου αναίρεση ΚΠΔ 505<sub>2</sub>**: *Ασκείται και κατά δικαστικών αποφάσεων.* Μετά την παρέλευση της προθεσμίας για νομικό ζήτημα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος ( κρίσιμο σφάλμα π.χ.) αρκεί φυσικά να μην βλάπτονται οι διάδικοι. *Προσοχή! Η απόφαση δεν εξαφανίζεται.*

### Ένδικα μέσα κατά αποφάσεων από τον Εισαγγελέα

#### Κατά αθωωτικών αποφάσεων ΚΠΔ 486γ

- **Επί πλημμελημάτων:** παράλληλο δικαίωμα έφεσης Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών & Εφετών( συντρέχουσα αρμοδιότητα). Ο πολιτικώς ενάγων μπορεί να απευθυνθεί σε έναν από τους δύο για να ασκήσει έφεση ( αλλιώς δεν μπορεί να ασκήσει ένδικο μέσο).
- **Επί κακούρημάτων:** μόνο από τον Εισαγγελέα Εφετών( αθωωτική απόφαση κατά πλειοψηφία). Οι ομόφωνες αποφάσεις του ΜΟΔ και του Τριμελούς Εφετείου δεν προσβάλλονται από τον εισαγγελέα. Δεν υπάρχει περιορισμός επί πλημμελημάτων.

**Εγγυητικός περιορισμός για τον κατηγορούμενο ΚΠΔ 486<sub>3</sub>**: ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση – επίκληση συγκεκριμένου αποδεικτικού στοιχείου. Ισχύει και επί κακουργημάτων και επί πλημμελημάτων → όρος απαράδεκτου της εισαγγελικής έφεσης.

#### **Κατά καταδικαστικών αποφάσεων ΚΠΔ 490**

- Παράλληλο δικαίωμα έφεσης εισαγγελέα & κατηγορουμένου (συνεκδίκαση των 2 εφέσεων) Πολύ σπάνιο στην πράξη.
- Είτε υπέρ είτε κατά του κατηγορουμένου.
- Ανέκκλητες αποφάσεις: μόνο ο εισαγγελέας μπορεί να κάνει έφεση (όχι ο κατηγορούμενος) για ζητήματα επιμέτρησης ποινής
- Έφεση κατηγορουμένου (αν είναι ο μόνος εκαλλών) → απαγόρευση χειροτέρευσης της θέσης του.

**ΚΠΔ 505**: Γενικό δικαίωμα Εισαγγελέα Αρείου Πάγου να ασκήσει αναίρεση → προθεσμία ενός μηνός από την καθαρογραφή, όχι από την έκδοση της απόφασης : πάγια νομολογία.

#### **Ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων & αποφάσεων από τον πολιτικώς ενάγοντα**

Γενικά είναι πολύ περιορισμένα. Είναι ελάχιστες οι περιπτώσεις έφεσης από τον πολιτικώς ενάγοντα ( **ΚΠΔ 502<sub>5</sub>** ). Συνήθως πάει στα πολιτικά δικαστήρια.

- Όχι κατά απαλλακτικών βουλευμάτων (μόνο με αίτηση στον εισαγγελέα)
- **Κατά αθωωτικών αποφάσεων**: δεν μπορεί να προσβάλει το ποινικό σκέλος της απόφασης (μόνο με αίτηση στον εισαγγελέα) αλλιώς μόνο για αστικές αξιώσεις **ΚΠΔ 468**. Η αστική αξίωση μπορεί να συνίσταται σε αποζημίωση για τα δικαστικά έξοδα (πολύ σπάνια) και σε αποζημίωση λόγω μη νομιμοποίησης για παράσταση (απαιτείται άμεση ζημία πολιτικώς ενάγοντα) ή κακώς αποβολή του (απόρριψη πολιτικής αγωγής).
- **Κατά καταδικαστικών αποφάσεων** : **ΚΠΔ 468, 488<sup>α</sup>** για τους ίδιους λόγους που αναφέρονται στις αθωωτικές αποφάσεις.

*Τζανετής , 16/3/2018*

#### **Τυπικές προϋποθέσεις παραδεκτού του ενδίκου μέσου**

- Έννομο συμφέρον
- Τήρηση προθεσμίας
- Τήρηση νομικών απαιτήσεων

**Έννομο συμφέρον ΚΠΔ 436** : έννομο συμφέρον κατηγορουμένου για την άσκηση ενδίκου μέσου. Δεν ισχύει για τον εισαγγελέα.

- Να έχει προκληθεί κάποια βλάβη από την προσβαλλόμενη καταδικαστική απόφαση ή βούλευμα. Έφεση κατά αθωωτικής απόφασης (**ΚΠΔ 486**) είναι δυνατή μόνο αν ο κατηγορούμενος αθωώθηκε για έμπρακτη μετάνοια (μετά από την τέλεση

εγκλήματος) ή με αιτιολογία ( δικαιολογημένος λόγος) που θίγει την τιμή και την υπόληψη του. Το ίδιο ισχύει και στη αναίρεση επί αθωωτικών αποφάσεων ( **ΚΠΔ 505,506**). Τη συναντούμε και στον ποινικό κώδικα με τη μορφή αποκατάστασης ζημίας ( απαλλαγή από την ποινή).

- Απαιτείται να επιδιώκεται ωφέλεια για την κατηγορούμενο με την άσκηση του ενδίκου μέσου ( *Προσοχή!* βελτίωση της θέσης του) για παράδειγμα με προβολή εσφαλμένου νομικού χαρακτηρισμού( π.χ. αντί για συκοφαντική δυσφήμιση , εξύβριση ή το αντίστροφο).

**Προθεσμία ΚΠΔ 473<sub>1</sub>** : 10ημέρη εκτός αν ορίζεται διαφορετικά. Στην αναίρεση για τον εισαγγελέα, η προθεσμία είναι 1 μήνας. Η έναρξη της προθεσμίας είναι η ημέρα της δημοσίευσης- απαγγελίας της καταδικαστικής απόφασης( αν ο κατηγορούμενος είναι παρών ) άλλως 10 ημέρες από την επίδοση σε αυτόν ( απών) ενώ σε περιπτώσεις κατηγορουμένου που βρίσκεται στην αλλοδαπή ή είναι αγνώστου διαμονής η προθεσμία είναι 30 ημέρες από την επίδοση. Αν ο κατηγορούμενος εκπροσωπείται από συνήγορο (**ΚΠΔ 340**) , με γραπτή βούληση και γνώσιο της υπογραφής ( **ΚΠΔ 96**) αντί να είναι ο ίδιος αυτοπροσώπως, λογίζεται σαν να είναι παρών ( δικονομικά) και η προθεσμία ξεκινά από τη δημοσίευση.

**Σχετικά με την επίδοση (ΚΠΔ 154):** Για να αρχίσει να τρέχει η προθεσμία απαιτείται εγκυρότητα επίδοσης ( πχ άκυρη η θυροκόλληση αν δεν παραδοθεί στον αντίκλητο).

- **ΚΠΔ 155** :η πιο απλή μορφή επίδοσης
- **ΚΠΔ 155<sub>2</sub>** :θυροκόλληση (δες τις προϋποθέσεις εγκυρότητας)
- **ΚΠΔ 156** : πλασματική επίδοση στον δήμο για άτομα αγνώστου διαμονής

**Σχετικά με τον υπολογισμό των προθεσμιών (ΚΠΔ 168, 473)**

- Δεν υπολογίζεται η ημέρα με την οποία συμπίπτει το εναρκτήριο γεγονός. Για παράδειγμα αν η απόφαση δημοσιευθεί στις 14/3 η προθεσμία ξεκινάει στις 15/3.
- Υπολογίζονται όλες οι ημέρες που εμπίπτουν στο 10ήμερο ( Κυριακές και αργίες). Ωστόσο, αν η καταληκτική μέρα είναι Σαββατοκύριακο, ή εθνική ή επίσημη αργία , η προθεσμία λήγει την αμέσως επομένη.
- **ΚΠΔ 473<sub>4</sub>** : *Προσοχή!* αναστολή τον Αύγουστο .Ισχύει και για τα ένδικα βοηθήματα.
- Για βουλεύματα η προθεσμία ξεκινάει από την επίδοση, καθώς η συνεδρίαση είναι μυστική. Για τον εισαγγελέα, η άσκηση ενδίκων μέσων κατά βουλευμάτων αρχίζει από την **πραγματική κοινοποίηση (ΚΠΔ 165<sub>2</sub>)**: Στην πράξη δεν συμβαίνει ποτέ οπότε η προθεσμία συνίσταται σε 1 μήνα μετά την έκδοση του βουλεύματος, έπειτα από υπόμνημα του ενδιαφερομένου διαδίκου. Όλα αυτά ισχύουν για την έφεση. Στην αναίρεση αντίθετα δεν αρκεί το παραδεκτό και το γενικό αλλά θέλει εξειδίκευση.
- **ΚΠΔ 473<sub>3</sub>** **καθολική ισχύ αναίρεσης**: Απαιτείται η καθαρογραφή ( στα πρακτικά) της απόφασης και όχι η δημοσίευση για την έναρξη της προθεσμίας. Ισχύει και για τον εισαγγελέα και τον κατηγορούμενο. Η καθαρογραφή πρέπει να γίνει μέσα σε 15 ημέρες αλλιώς υπάρχει πειθαρχική ευθύνη του προέδρου του δικαστηρίου( παρότρυνση του νομοθέτη για επιτάχυνση διαδικασίας). Δεν γνωστοποιείται στον

κατηγορούμενο, ανάγεται στη δική του επιμέλεια ή του συνηγόρου του. Γενικά επί αναιρέσεων ισχύει ο γενικός κανόνας άσκησης του ενδίκου μέσου ( **ΚΠΔ 473**) με την προαναφερθείσα προϋπόθεση, οπότε και η προθεσμία είναι 10 ημέρες με αίτηση στη Γραμματεία του δικαστηρίου είτε με τον τρόπο που ορίζει το **ΚΠΔ 473<sub>2</sub>** ,όπου η προθεσμία είναι 20 ημέρες και η αίτηση πραγματοποιείται με επίδοση δικογράφου στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ( απόκλιση από τον κανόνα). Δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν συνδυαστικά! Επίσης, εκεί που το **ΚΠΔ 473<sub>2</sub>** αναφέρει την παράγραφο 1, εφαρμόζεται αντί αυτής η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου.

### **Πρακτικό**

***Ο Α, εκπροσωπούμενος από τον συνήγορο του Β, καταδικάζεται από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο για απάτη σε ποινή φυλάκισης 12 μηνών. Κατά της καταδικαστικής απόφασης ασκεί έφεση 5 ημέρες μετά την επίδοση της απόφασης, οποία λαμβάνει χώρα δύο μήνες μετά την δημοσίευση της απόφασης.***

Η έφεση είναι απαράδεκτη & εκπρόθεσμη. Ο κατηγορούμενος είναι δικονομικά παρών οπότε αρκούσε η κοινοποίηση της απόφασης . Αρμόδιο δικαστήριο είναι το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων.

***Κατά της απόφασης του άνω δικαστηρίου, ο Α ασκεί αναίρεση με επίδοση δήλωσης στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, 15 ημέρες μετά την καθαρογραφή της απόφασης.***

**ΚΠΔ 476<sub>2</sub>**: γενικός κανόνας → για απαράδεκτη έφεση χωρεί μόνο αναίρεση. Επί του παρόντος, η αναίρεση είναι απαράδεκτη λόγω ΚΠΔ 473<sub>2</sub>. Είναι εκπρόθεσμη και με τυπικές πλημμέλειες(ΚΠΔ 474).

***Είναι καταδικαστική η απόφαση που απορρίπτει ένδικο μέσο;***

- 1<sup>η</sup> ερμηνεία: Εφόσον εκτελεί πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση, είναι.
- 2<sup>η</sup> ερμηνεία: *Προσοχή!* Καταδικαστική απόφαση μπορεί να είναι μόνο αυτή που κηρύσσει ένοχο και επιβάλλει ποινή. Επομένως, δεν είναι.

Τζανετής 23/3/2018

### **Αυτοπρόσωπη (& μη) άσκηση ενδίκου μέσου**

**Επί καταδικαστικών αποφάσεων: ΚΠΔ 465:** άσκηση από αντιπρόσωπο → **ΚΠΔ 98<sub>1</sub>, 42<sub>2</sub>**

- **ΚΠΔ 465<sub>1</sub> → Τύπος:** Αρκεί απλώς ένα πληρεξούσιο με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από ΚΕΠ ή από δικηγόρο ( και τον ίδιο τον συνήγορο). Προσαρτάται στην άσκηση του ενδίκου μέσου, η οποία πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί εκ των προτέρων. Ο τρίτος που ασκεί το ένδικο μέσο δεν χρειάζεται απαραίτητα να είναι δικηγόρος. Προς διευκόλυνση του κατηγορουμένου, υπάρχει η δυνατότητα εκ των υστέρων προσκόμισης πληρεξουσιότητας, με προθεσμία 20 ημερών από την

επίδοση για περίπτωση που ο κατηγορούμενος δεν είναι παρών( κατά βουλεύματος ή ερήμην απόφασης). *Προσοχή!* Το πληρεξούσιο πρέπει να φέρει προγενέστερη ημερομηνία. Αρκεί επομένως να φαίνεται πως προϋπάρχει και αρκεί να γράψουμε ψευδή ημερομηνία. Διαφορετικά το ένδικο μέσο είναι απαράδεκτο, διότι το πληρεξούσιο πάσχει.

Σημείωση: *Άπαξ άσκηση του ενδίκου μέσου σημαίνει ότι τυχόν μεταγενέστερα του παραδεκτού ένδικα μέσα, απορρίπτονται ως απαράδεκτα.*

- **ΚΠΔ 465<sub>2</sub>** → Δυνατότητα άσκησης από δικηγόρο, από νόμιμο αντιπρόσωπο ή συγγενικά πρόσωπα. Ο συνήγορος που παραστάθηκε στη συζήτηση πρωτοβάθμιου ή δευτεροβάθμιου δικαστηρίου έχει δυνατότητα άσκησης ενδίκου μέσου χωρίς ειδική εντολή, τουτέστιν πληρεξούσιο. Η διάταξη εφαρμόζεται και στην έφεση και στην αναίρεση. Σε περιπτώσεις πολλαπλών δικηγόρων μπορούμε να έχουμε 3 ένδικα μέσα (**ΚΠΔ 466<sub>2</sub>**). Δεν αποκλείεται επομένως η παράλληλη άσκηση ενδίκου μέσου από άλλον δικηγόρο, εκτός του παρασταθέντος με προϋπόθεση να φέρει πληρεξούσιο από τον κατηγορούμενο. Επί αναίρεσεων, απαιτείται ειδική αιτιολογία. Σημείωση για ΚΠΔ 466<sub>2</sub>: οι λέξεις **«ωφελεί», «συμπληρώνει»** → Αν ο ένας δικηγόρος προβάλλει έλλειψη αιτιολογίας απόφασης και ο άλλος το ίδιο αλλά είναι πιο αναλυτικός, ωφελεί. Αν ο ένας προβάλλει έλλειψη αιτιολογίας και ο άλλος απόλυτη ακυρότητα, συμπληρώνει.

**Παράδειγμα:** *Ο Α ασκεί έφεση κατά πρωτοβάθμιας απόφασης και στο εφετείο εκπροσωπείται από τον πληρεξούσιο δικηγόρο Β. Το δικαστήριο απορρίπτει την έφεση ως εκπρόθεσμη και κατά αυτού ο Β ασκεί αναίρεση. Έχει δικαίωμα;*

Όχι, δεν έχει δικαίωμα βάση του **ΚΠΔ 466<sub>2</sub>** γιατί δεν είναι καταδικαστική απόφαση (**ΚΠΔ 473<sub>2</sub>**) άρα είναι μη δικαιούχος. Θα μπορούσε να την ασκήσει με πληρεξούσιο.

- **Αρχή της διαθέσεως:** Αν ο συνήγορος ασκήσει υπέρ του κατηγορούμενου ένδικο μέσο κατά καταδικαστικής απόφασης και ο κατηγορούμενος έχει άλλη άποψη, το ένδικο μέσο ματαιώνεται με βάση το **ΚΠΔ 466<sub>1</sub>**. Αυτό οφείλεται στην γενική αρχή της διαθέσεως του κατηγορουμένου, ο οποίος έχει το δικαίωμα να επιλέξει αν θα ασκήσει ή όχι ένδικο μέσο.

#### **Διατυπώσεις ασκήσεως ενδίκου μέσου ( προϋποθέσεις παραδεκτού) ΚΠΔ 474**

- Βασικός τύπος: με σύνταξη έκθεσης στη γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση
- Με σύνταξη έκθεσης ειρηνοδικείου του τόπου κατοικίας του είτε στο προξενείο, αν βρίσκεται στο εξωτερικό ( η προσωρινή ή μόνιμη παραμονή του οφείλει να έχει μια σχετική διάρκεια).
- για κρατούμενους στον διευθυντή της φυλακής.
- Εξαίρεση αποτελεί η επίδοση του **ΚΠΔ 473**

**Ζήτημα 1<sup>ο</sup>** : τυπικό κύρος έκθεσης ΚΠΔ 148 :υπογραφή από τον γραμματέα και τον ασκούντα. Στην πράξη, πολλοί γραμματείς δεν βάζουν υπογραφή, με αποτέλεσμα πολλά ένδικα μέσα να απορρίπτονται ως απαράδεκτα, χωρίς ευθύνη του κατηγορουμένου. Είναι παρωχημένο και ανεπιεικές και αποδεικνύει την τυπολατρία του Αρείου Πάγου. Ωστόσο πολλοί δικαιώνονται με προσφυγή στο Στρασβούργο, το οποίο επιβάλει την επανάληψη της διαδικασίας. Αν ο κατηγορούμενος επομένως κάνει αίτηση επανάληψης (**ΚΠΔ 525**), το

δικαστήριο δεσμεύεται να δεχτεί το ένδικο μέσο, όπως υπαγορεύει το Ευρωπαϊκό δικαστήριο.

**Ζήτημα 2<sup>ο</sup>** : Το **ΚΠΔ 473** μας ενδιαφέρει μόνο για την αναίρεση, όχι και για την έφεση. Η διατύπωση των λόγων εντός της έκθεσης παρουσιάζει δυσκολία σχετικά με την ένταξη τους στο ήδη τυπωμένο έγγραφο. Ο δικηγόρος μπορεί ωστόσο να συμπληρώσει τους λόγους στον υπολογιστή, μέσω αναγραφής της έκθεσης. *Προσοχή!* Σε απαράδεκτα και ανυποστήριχτα (≠ καταδικαστικά **ΚΠΔ 473**) ένδικα μέσα ( εφέσεις & αναιρέσεις) η αίτηση γίνεται με έκθεση (**ΚΠΔ 474**) , όχι με δήλωση.

Τζανετής, 30/3/2018

### Παραίτηση από ένδικο μέσο ΚΠΔ 475

- **ΚΠΔ 475<sub>2</sub>** απαγόρευση δικαιώματος στον εισαγγελέα ( ratio : μεγάλος θεσμικός ρόλος στη δικαιοσύνη
- **ΚΠΔ 474:** με έκθεση ή στο ακροατήριο , κατόπιν είναι απαράδεκτο. *Προσοχή!* Ωστόσο γίνεται δεκτό ότι μπορεί να γίνει με οποιονδήποτε τρόπο, ακόμα κι αν δεν αναφέρεται ρητά.
- **ΚΠΔ 473** : με τον ίδιο τρόπο η παραίτηση από την αναίρεση
- Δεν είναι δυνατή η ανάκληση.
- Ρητή και ανεπιφύλακτη( άνευ όρων) παραίτηση → Επιταγή της νομολογίας
- Παραίτηση από 3<sup>ους</sup> είναι δυνατή: απαιτείται εκ νέου εξουσιοδότηση ( σύμφωνη γνώμη) από τον κατηγορούμενο, με κριτήριο πάντα το in bonam partem.
- Απαιτούνται όλες οι προϋποθέσεις ( τυπικές & ουσιαστικές) προκειμένου να είναι ισχυρή η παραίτηση.
- Έμμεση εκδήλωση βούλησης παραίτησης: απουσία του κατηγορουμένου στην έφεση ή στην αναίρεση. Το ανυποστήριχτο (≠ απαράδεκτο ) ένδικο μέσο είναι απορριπτέο, δεν συζητείται στην ουσία του.

### Αδυναμία εμφάνισης του κατηγορουμένου

**Έφεση ΚΠΔ 501:** *Προσοχή!* Για περιπτώσεις απουσίας του κατηγορούμενου η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήριχτη ( απόρριψη αιτήματος αναβολής), εκτός αν έχει διορίσει πληρεξούσιο, οπότε η δίκη συνεχίζει κανονικά. Αν ο δικαστής φωνάζει τον κατηγορούμενο κι εκείνος δεν εμφανίζεται πρέπει να κλητευθεί νομίμως. Ειδάλλως, η έφεση είναι ανυποστήριχτη. Δεν αναφέρεται ρητά: Σε κακουργήματα αν λείπει ο συνήγορος ο δικαστής διορίζει νέο. Στα πλημμελήματα δεν χρειάζεται συνήγορος

**ΚΠΔ 341:** δυνατότητα αναίρεσης όπως στο 501 ( δεν ισχύει εδώ το ανέκκλητο). **SOS!**

- Προθεσμία 15 ημερών
- Αίτηση ακύρωσης στη γραμματεία .
- Αρμόδιο δικαστήριο εκδικάζει το ένδικο μέσο που απορρίφθηκε

- Λόγοι: κώλυμα εμφανίσεως ή αδυναμία γνωστοποίησης κωλύματος. Αν για παράδειγμα ο εκαλλών ήταν κλινήρης, πρέπει να κάει αναίρεση προβάλλοντας και τους 2 λόγους. Ωστόσο, επί ανυποστήριχτης έφεσης, αν το δικαστήριο απορρίψει το αίτημα αναβολής, δεν μπορεί αν κάνει αίτηση ακύρωσης διότι δεν υφίσταται κώλυμα γνωστοποίησης.
- Εφαρμόζεται και στα κακουργήματα σύμφωνα με την νομολογία.

**ΚΠΔ 501<sub>4</sub>:** Προσοχή! Προϋποθέτει αυτοπρόσωπη εμφάνιση του κατηγορουμένου στην 1<sup>η</sup> συζήτηση ( παρών ή δικονομικά παρών). Ο κατηγορούμενος έχει ήδη δηλώσει τη βούληση του να υποστηρίξει το ένδικο μέσο. Οπότε η έφεση δεν απορρίπτεται

**ΚΠΔ 501<sub>3</sub>:** Για έλλειψη αιτιολογίας εγκλήσεως ( π.χ. στην υφαίρεση) η έφεση δεν απορρίπτεται ως ανυποστήριχτη αλλά συζητείται κανονικά κατ' ουσίαν , αρκεί να μην πάσχει από άλλα ελαττώματα( εκπρόθεσμη)

**Αναίρεση:** Απορρίπτεται ως απαράδεκτη κατά το **ΚΠΔ 476** είτε ως ανυποστήριχτη κατά το **ΚΠΔ 501**, όπου υπάρχει η δυνατότητα αίτησης ακύρωσης και αναίρεσης. Σε περιπτώσεις που συντρέχουν και τα 2, προηγείται το απαράδεκτο κατά τη νομολογία. Τα σχετικά με την αναίρεση άρθρα **ΚΠΔ 514,515** αφορούν μόνο τους συνηγόρους.

### **Αρχή της άπαξ ασκήσεως του ενδίκου μέσου SOS!**

- Προϋποθέτει να έχει κριθεί το ένδικο μέσο ( εντός προθεσμίας ασκώ ως φορές θέλω)
- **ΚΠΔ 514:** ( ισχύει και επί εφέσεων). Πρακτική σημασία όταν απορρίπτεται ως απαράδεκτο το ένδικο μέσο. Για παράδειγμα, για να απορριφθεί ως απαράδεκτη η αίτηση αναιρέσεως λόγω τυπικών ελαττωμάτων( ελλιπής έκθεση) μπορώ να το επανέλθω και να το ασκήσω εκ νέου αν έχω δυνατότητα, εντός προθεσμίας
- **ΚΠΔ 476:** σχετικά με την κήρυξη απαραδέκτου ενδίκων μέσων . Για ένδικα μέσα κατά αποφάσεων αρμόδιο είναι το ανώτερο δικαστήριο που θα εκδικάσει το ένδικο μέσο. Στο ακροατήριο εισάγεται μόνο το εκπρόθεσμο! ( πχ. Λόγω ανωτέρας βίας). Για ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων, αρμόδιο είναι επίσης το δικαστήριο που θα εκδικάσει το ένδικο μέσο. Το συμβούλιο μπορεί όμως να βγάλει βούλευμα του ιδίου δικαστηρίου σε περιπτώσεις εξόφθαλμου απαραδέκτου, προκειμένου να αποφευχθεί η καθυστέρηση. Επειδή το συμβούλιο δεν συνεδριάζει δημόσια , δίνεται στον κατηγορούμενο το δικαίωμα ακρόασης. Η παράγραφος 2 του ιδίου άρθρου δεν ισχύει στα βουλεύματα.

Τζανετής, 20/4/2018 SOS για εξετάσεις

### **Αποτελέσματα ενδίκων μέσων**

Μαστρογιάννη Παναγιώτα

- Μεταβιβαστικό
- Επεκτατικό
- Ανασταλτικό
- Απαγόρευση χειροτέρευσης

## Μεταβιβαστικό

**α) Σε ποιο δικαστήριο μεταβιβάζεται; → ΚΠΔ 501:** Το ένδικο μέσο εκδικάζεται πάντα από ανώτερο δικαστήριο( είτε περισσότεροι δικαστές του ίδιου βαθμού είτε ισάριθμοι ανωτέρω βαθμού). Δεν ισχύει για τα ένδικα βοηθήματα . *Προσοχή!* Αίτηση ακύρωσης μετά από ανυποστήριχτη έφεση εκδικάζεται από το ίδιο δικαστήριο. Τα ένδικα βοηθήματα δεν περιέχουν μομφή. ≠ Η προσφυγή κατά του κλητήριου θεσπίσματος ( οιονεί ένδικο μέσο, καθώς το κλητήριο θέσπισμα δεν είναι απόφαση) ενέχει μομφή και εκδικάζεται από τον εισαγγελέα Εφετών.

**β) Ποιο μέρος της απόφασης μεταβιβάζεται;** Σημασία έχει το πόσο μεταβιβάζεται, σύμφωνα με την αρχή της διαθέσεως. Μπορεί να είναι **καθολικό** ( πλήττεται η απόφαση στο σύνολο της) ή **μερικό** ( όταν αυτός που ασκεί το ένδικο μέσο επικαλείται λόγους που περιορίζουν το ένδικο μέσο σε συγκεκριμένο μέρος → περιορισμός του ενδίκου μέσου) **ΚΠΔ 502**( για έφεση & αναίρεση) : Στην αίτηση εφέσεως αρκεί μια γενικόλογη αιτίαση ( π.χ εσφαλμένη εκτίμηση αποδείξεων) ώστε να προσβληθεί στο σύνολο της. Ωστόσο, ο ασκών την έφεση έχει δικαίωμα να την περιορίσει σε ένα από τα δύο κεφάλαια της απόφασης. Τα κεφάλαια της απόφασης είναι η ενοχή και η επιμέτρηση ποινής( με υποδιαίρεσεις). Παρόλο που παρουσιάζουν αυτοτέλεια μεταξύ τους το ένα είναι προσακόλουθο του άλλου. Αν ο ασκών προσβάλλει μόνο το 2<sup>ο</sup> μέρος, το δικαστήριο δεν εξετάζει την ουσία της υπόθεσης. Αν δεν προκύπτει με σαφήνεια περιορισμός, η απόφαση προσβάλλεται στο σύνολο της. Σε περίπτωση πλειόνων εγκλημάτων ( π.χ. απάτη σε συρροή με πλαστογραφία) η επιμέτρηση της ποινής είναι κοινή, καθώς πραγματοποιείται συμψηφισμός. Επομένως, αλλάζει μόνο το 2<sup>ο</sup> αλλά επηρεάζεται και το 1<sup>ο</sup> μέρος ( ενοχή).

**Γενικός Κανόνας:** Ό,τι μπορεί να προσβληθεί με έφεση, δεν προσβάλλεται με αναίρεση. Πρέπει επομένως, να μην έχω δικαίωμα εκ του νόμου να προσβάλλω την απόφαση με έφεση ή να την έχω ασκήσει ήδη, προκειμένου να προσφύγω σε αναίρεση. *Προσοχή!* Επί συναφών εγκλημάτων, η έφεση επεκτείνεται σε όλα τα εγκλήματα , ακόμα και αν επιτρέπεται για ένα από αυτά → **ΚΠΔ 493**.

## Συγκεκριμένοι περιορισμοί λόγω ιδιότητας

- **Πολιτικώς ενάγων:** μόνο για αστικές αξιώσεις, δεν μπορεί να προσβάλει το ποινικό μέρος της απόφασης( εκ του νόμου περιορισμός). Για παράδειγμα, η έφεση του πολιτικώς ενάγοντα για εσφαλμένη κρίση απόφασης & λανθασμένη αθώωση κατηγορούμενου, είναι απαράδεκτη λόγω ιδιότητας.
- **Εισαγγελέας:** Μπορεί να προσβάλει και αθωωτική και καταδικαστική απόφαση. Ισχύουν οι περιορισμοί του κατηγορουμένου. Για παράδειγμα, στην καταδικαστική απόφαση ( εις βάρος ή υπέρ του κατηγορουμένου) προσβάλλει το κεφάλαιο της

ποινής ή της ενοχής, αν θεωρεί βαρύτερο το αδίκημα. Μπορεί ωστόσο να προσβάλει και αθωωτική απόφαση, μόνο στο ποινικό της σκέλος; ( ενοχή ή ποινή). Αν κατηγορούμενος και εισαγγελέας ασκήσουν ταυτόχρονα ένδικο μέσο, τα ένδικα μέσα συνεκδικάζονται , με την προϋπόθεση να είναι και τα 2 παραδεκτά.

**Προσοχή!** Σύμφωνα με την νομολογία, αν στην πρωτόδικη απόφαση παραστάθηκε πολιτικώς ενάγων με αξίωση ηθικής βλάβης και ο κατηγορούμενος αθωώθηκε, ο εισαγγελέας μπορεί να ασκήσει έφεση αλλά ο πολιτικώς ενάγων δεν μπορεί πάλι να αξιώσει χρηματική απαίτηση στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Μπορεί όμως να παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας. Διατηρεί επομένως όλα τα δικαιώματα του εκτός από τη χρηματική αξίωση. Τα ίδια ακριβώς ισχύουν και στην αναίρεση.

**Ex lege μεταβιβαστικό αποτέλεσμα:** Προσοχή! Η αναίρεση μεταβιβάζεται στον Άρειο Πάγο μόνο με σαφή και ορισμένο λόγο. Εξαίρεση αποτελεί το **ΚΠΔ 511**, όπου γίνεται αυτεπάγγελη εξέταση των λόγων αναίρεσης από τον Άρειο Πάγο ακόμα και αν δεν προσβλήθηκαν.

**Παραγραφή:** Στην περίπτωση που γίνεται αίτηση αναίρεσης κατά αποφάσεως που έχει παραγραφεί, παρακάμπτεται από τον Άρειο Πάγο αν είναι βάσιμος ο λόγος αναίρεσης. Για να την λάβει υπόψη, δεν αρκεί να είναι παραδεκτή( απαράδεκτος λόγος έφεσης ή αναίρεσης → απαράδεκτο ένδικο μέσο) και εμπρόθεσμη αναίρεση, πρέπει να είναι βάσιμος ο λόγος. Επομένως και η παραγραφή εξαρτάται από την βασιμότητα του λόγου. Ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις απαιτείται απλά παραδεκτή αναίρεση, ο ασκών μπορεί να προσθέσει λόγους στην ακροαματική διαδικασία.

**ΚΠΔ 519** ( μετ' αναίρεση διαδικασία) : Στην περίπτωση που η αναίρεση ευδοκιμήσει ( ≠ έφεση) παρατηρείται αντίστροφο μεταβιβαστικό αποτέλεσμα. Αναπέμπεται στο δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση και όχι σε ανώτερο. Παρατηρείται συχνά στην εν μέρει προσβολή της απόφασης ( επί συγκεκριμένου εγκλήματος). Σε περίπτωση απόλυτης ακυρότητας ( π.χ. παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος) πραγματοποιείται εκ νέου εκδίκαση της κατηγορίας και όχι για το λόγο που αναιρέθηκε η απόφαση. Δεν γίνεται αναπομπή στο **ΚΠΔ 517** ( δεδικασμένο & έλλειψη εγκλήσεως ) & στο **ΚΠΔ 518** ( αθώωση χωρίς παραπομπή, με την προϋπόθεση φυσικά να μην υπάρχει αξιόποινη πράξη). Δεν ισχύει αν ο Άρειος Πάγος δεχθεί ελαφρύτερο αδίκημα, όπου γίνεται αναπομπή για επιμέτρηση της ποινής. Για βαρύτερο δεν μπορεί να αποφανθεί, καθώς απαγορεύεται από την αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορουμένου.

**ΚΠΔ 174→ Προσοχή!** Επί εφέσεως η σχετική ακυρότητα μπορεί να είναι ειδικός συγκεκριμένος λόγος έφεσης. Πρέπει να προταθεί από τον ασκούντα ( και στο κλητήριο θέσπισμα), καθώς δεν εξετάζεται αυτεπάγγελα.

Τζανετής, 27/4/2018

**Επεκτατικό αποτέλεσμα ενδίκου μέσου**

**ΚΠΔ 469:** επέκταση ευνοϊκού αποτελέσματος και σ' αυτόν που δεν ασκεί το ένδικο μέσο. Ratio είναι η αποφυγή αντιφατικών αποφάσεων και η διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης. Εφαρμόζεται και στα ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων και στα οιονεί.

**Παράδειγμα:** Ο Α καταδικάζεται ως αυτουργός & ο Β ως συνεργός. Κάνει μόνο ο Α έφεση. Στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο ο Α αθώνεται γιατί το αντικείμενο ήταν δικό του. Ακολούθως αθώνεται και ο Β, οπότε επεκτείνεται η ωφέλεια και στον μη ασκήσαντα το ένδικο μέσο. Δεν θα μπορούσε να επικαλεσθεί δεδικασμένο αφού απαιτείται ταυτότητα προσώπου ή προσώπων.

#### **Επέκταση ενδίκου μέσου και αποδέκτες αυτού**

- **Συμμετοχή** ( για αντικειμενικό λόγο –δικονομικό ή ουσιαστικό) → Συναυτουργός, συνεργός, ηθικός αυτουργός κλπ. Σύμφωνα με την θεωρία, το ΚΠΔ 469 εφαρμόζεται και στην παραυτουργία ( η αμέλεια ωστόσο συνήθως περιέχει υποκειμενικό λόγο) και στη συγκλίνουσα δράση προσώπων ( π.χ. δωροδοκία ενεργητική-παθητική). Συναυτουργία (ποτέ από αμέλεια γιατί απαιτεί δόλο) ≠ παραυτουργία ( αμέλεια- συγκλίνουσα αμελής δράση προσώπων). Η νομολογία έχει αντίθετη άποψη.
- **Αλληλεξάρτηση ποινικής ευθύνης** ( για αντικειμενικό λόγο –δικονομικό ή ουσιαστικό) → Αλληλοεξαρτώμενες πράξεις ( π.χ. κλοπή-αποδοχή, υπόθαλψη εγκληματία, ξέπλυμα χρήματος, παρασιώπηση εγκλήματος ) που προϋποθέτουν ύπαρξη εγκλήματος.
- **Συνάφεια** (μόνο για δικονομικό λόγο) → συναφή εγκλήματα που προέρχονται είτε από το ίδιο πρόσωπο είτε από τυχαία συνεκτέλεση, συνεκδικάζονται με αρμόδιο το ανώτερο δικαστήριο. Παραδείγματα: α) ο Α τελεί κλοπή και μετά από δυο μέρες απάτη β) ο Α χτυπάει τον Β και ο Β τον Γ σε διαδήλωση γ) αμφίδρομη εξύβριση Α & Β. Σε όλες τις περιπτώσεις απαιτείται δικονομικός λόγος, με ratio την οικονομία της δίκης και την συνολική εκτίμηση του συμβάντος ( σε επίπεδο ουσιαστικού δικαίου οι πράξεις μεταξύ τους είναι ανεξάρτητες).
- **Προσοχή!** Ποτέ για υποκειμενικό λόγο (π.χ. δόλο)
- Αν συμπίπτουν δύο περιπτώσεις, τούτέστιν αλληλεξάρτηση ποινικής ευθύνης & συνάφεια, προτιμάμε το 1<sup>ο</sup> για λόγους ευνοϊκότερης μεταχείρισης.

#### **Προϋποθέσεις επεκτατικού αποτελέσματος του ενδίκου μέσου**

- Ύπαρξη τουλάχιστον 2 προσώπων ( ασκήσας & μη ασκήσας το ένδικο μέσο ), που έχουν καταδικαστεί με την ίδια απόφαση. Αν η συνέργεια αποδειχθεί ένα έτος μετά την καταδίκη του αυτουργού δεν εφαρμόζεται το ΚΠΔ 469. Κατά τη θεωρία, πρέπει να δεχόμαστε επέκταση σ' αυτή την περίπτωση ενώ η νομολογία έχει αντίθετη άποψη.
- Αυτοί που ωφελούνται να μην έχουν οι ίδιοι ενεργό δικαίωμα ενδίκου μέσου, τούτέστιν είτε να μην έχουν καθόλου, είτε να είχαν και να μην το άσκησαν είτε να το άσκησαν και να απορρίφθηκε ως απαράδεκτο ή ανυποστήριχτο. Σύμφωνα με το ΚΠΔ 489, αν έχουμε έναν με 10 μήνες ποινή και έναν με 2 ( δεν είναι εκκλητή ), ο 1<sup>ος</sup> δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει ένδικο μέσο αν το παρέλειψε ή αν το άσκησε και απορρίφθηκε. Αν ασκήσουν και οι 2, δεν τίθεται

θέμα επέκτασης. Αν όμως ο Β έχει ενεργό δικαίωμα , για παράδειγμα αν έλειπε από την ποινική διαδικασία ή δεν του δόθηκε επίδοση και με την προϋπόθεση ότι δεν έχει παρέλθει η προθεσμία, το δικαστήριο θα λάβει υπόψη την αθώωση του ενός χωρίς ωστόσο να επεκτείνει το αποτέλεσμα.

- Το ένδικο μέσο πρέπει να είναι παραδεκτό, καθώς η ωφέλεια προϋποθέτει ουσιαστική εκδίκαση.
- Συνήθως το **ΚΠΔ 469** εφαρμόζεται στην αναίρεση.

#### **Υποκειμενικοί & αντικειμενικοί λόγοι επέκτασης**

- **Αντικειμενικοί λόγοι:** Κάθε λόγος που είναι στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος ( π.χ. αφαίρεση μη ξένου πράγματος)
- **Υποκειμενικοί λόγοι:** κάθε λόγος που είναι στοιχείο της υποκειμενικής υπόστασης ( π.χ. δόλος , αμέλεια)

**Παράδειγμα :** Ο Α καταδικάζεται για ανθρωποκτονία και ο Β για συνέργεια σε αυτή. Αν ο Α αθωωθεί λόγω κατάστασης ανάγκης με έφεση, επεκτείνεται η ωφέλεια του ενδίκου μέσου στον Β;

Ναι, επειδή ο λόγος είναι αντικειμενικός. (Σύστημα περιορισμένης πράξης- η συμμετοχή προϋποθέτει άδικη πράξη). Η κατάσταση ανάγκης είναι λόγος άρσης του αδικού, όπως και στην άμυνα ( **ΠΚ 25 ≠ ΠΚ 32** αίρει καταλογισμό-υποκειμενικός λόγος). Όροι που αίρουν τον καταλογισμό είναι πάντα υποκειμενικοί ( π.χ. νομική πλάνη, **ΠΚ 34** υπαναχώρηση από πεπερασμένη-και μη- απόπειρα → επηρεάζει το αξιόποινο)

**Παραγραφή:** είναι κατ' αρχήν αντικειμενικός λόγος. Αν ο Α τελεί κλοπή, η οποία κατά το δικαστήριο έχει παραγραφεί, και ο Β κατηγορείται για ηθικός αυτουργός στην ίδια κλοπή αλλά προκάλεσε την απόφαση ένα χρόνο πριν ( στη συμμετοχή ο χρόνος τέλεσης της ηθικής αυτουργίας είναι ο χρόνος τέλεσης της κύριας πράξης), το ένδικο μέσο επεκτείνεται και σε αυτόν. → Προσοχή! Ωστόσο, σε περίπτωση αναστολής της παραγραφής εφαρμόζεται το **ΚΠΔ 113**. Οριστικός λόγος παραγραφής για τον έναν εφαρμόζεται στον άλλον, γιατί είναι αντικειμενικός λόγος.

**Παράδειγμα:** Κλητήριο θέσπισμα με ημερομηνία έκδοσης 1/2/2010 επιδίδεται στον αυτουργό 1/2/2015 και στον συναυτουργό 15/2/2015. Ο Α ασκήσει έφεση αλλά ο Β όχι, καθώς γι' αυτόν έχει παραγραφεί. Η επίδοση κλητηρίου θεσπίσματος πρέπει να γίνει εντός 5ετίας. Αν έχει παρέλθει η προθεσμία, το δικαστήριο παύει την ποινική δίωξη. Δεν επεκτείνεται στον συνεργό γιατί η συγκεκριμένη παραγραφή είναι υποκειμενικός λόγος! ≠ Αν το κλητήριο θέσπισμα επιδόθηκε στον Α & Β 10/2/2010 και πριν την παρέλευση της 5ετίας ο Α ασκήσει αναίρεση για έλλειψη αιτιολογίας, εφαρμόζεται το **ΚΠΔ 511** ( ο Άρειος Πάγος παύει την ποινική δίωξη), επεκτείνοντας το και στο Β, καθώς εδώ η παραγραφή είναι αντικειμενικός λόγος .

**Παράδειγμα :** Ο Α κατηγορείται ως αυτουργός κλοπής ενώ ο Β ως συνεργός. Ο Α αθώνεται διότι δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τον καταλογισμό του , καθώς τα κλοπιμαία κλάπηκαν από άλλο πρόσωπο.

Ο λόγος είναι υποκειμενικός, διότι η συμμετοχή θεμελιώνεται σε οποιαδήποτε τελεσθείσα άδικη πράξη. Η πράξη έχει τελεσθεί ακόμα κι αν λείπει ο φυσικός αυτουργός. Αν έχουμε λοιπόν αμφιβολία ως προς το πρόσωπο του αυτουργού, είναι υποκειμενικός λόγος. ≠ Αν είχαμε αμφιβολία ως προς την κλοπή θα ήταν αντικειμενικός.

### **Πρακτικό**

***Ο Α παραπέμπεται στο ακροατήριο του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών για πλαστογραφία 3 διπλωμάτων οδήγησης. Με το ίδιο κλητήριο θέσπισμα παραπέμπεται στο ίδιο δικαστήριο ο Β για την κατάρτιση στον ίδιο τόπο και χρόνο άλλων πλαστών εγγράφων, ταυτοτήτων και διαβατηρίων. Καταδικάζονται αμφότεροι σε ποινή 2 μηνών. Ο Α ασκεί αναίρεση κατά της απόφασης, επικαλούμενος την εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου ΚΠΔ 216( αντί του 217) και ότι από τα πρακτικά προκύπτει ότι ο εισαγγελέας της έδρας δεν έκανε πρόταση για την ενοχή η μη του κατηγορουμένου. Ο ΑΠ δέχεται και τους 2 λόγους. Θα επεκταθούν και στον Β;***

Εμπίπτει στην περίπτωση της συνάφειας. Στην εξέταση πρέπει να αποκλείσουμε τις άλλες περιπτώσεις. Αποκλείουμε επομένως τη συμμετοχή. Για τη συνάφεια, απαιτείται δικονομικός λόγος προκειμένου να επεκταθεί στον Β. Επομένως το επεκτατικό αποτέλεσμα της αναίρεσης επεκτείνεται στο Β μόνο για τον 2<sup>ο</sup> λόγο ( δικονομικός αντικειμενικός) καθώς ο 1<sup>ος</sup> είναι ουσιαστικός. Αν στον Α δεν είχε δοθεί ο λόγος, προκειμένου να απολογηθεί( δικονομικός λόγος) και έκανε αναίρεση λόγω αυτού, το αποτέλεσμα δεν θα επεκτεινόταν στον Β, καθώς ο συγκεκριμένος είναι προσωπικός και άρα υποκειμενικός λόγος (απόλυτη ακυρότητα).

*Τζανετής, 4/5/2018 SOS για εξετάσεις*

**Ανασταλτικό αποτέλεσμα ενδίκων μέσων** → μεγάλη σημασία για την εκτέλεση ποινής: αναστέλλεται μέχρι την εκδίκαση του ένδικου μέσου

**Αναστολή ουσιαστικού ποινικού δικαίου**( δεν είναι στην ύλη) : ΠΚ 99

- για λευκό ποινικό μητρώο ή ποινές λιγότερο από 2 ετών
- Για μεγαλύτερες ποινές 2-5 έτη, υπάρχει δυνατότητα μετατροπής, με χρηματικό ποσό αντί για φυλάκιση

**Αναστολή ενδίκου μέσου** → είναι κάτι τελείως διαφορετικό.

**Πώς θα επιτύχει ο κατηγορούμενος να μην τελεστεί η σε βάρος του απόφαση;**

- Τεκμήριο αθωότητας
- Εκτέλεση της ποινής επιβάλλεται και για δικονομικούς λόγους ( πχ αποτροπή κινδύνου φυγής η τέλεσης νέου εγκλήματος )
- Στάθμευση μεταξύ των δυο ανωτέρω!

**ΚΠΔ 471** → ένδικο μέσο που ασκήθηκε και η προθεσμία άσκησης αναστέλλουν την απόφασης : Διάταξη κενού περιεχομένου ,γιατί υπόκειται σε εξαιρέσεις στην έφεση και στην αναίρεση.

### **Αναστολή εκτέλεσης με έφεση**

**ΚΠΔ 497:** Στην έφεση ανασταλτικό αποτέλεσμα έχει μόνο το ένδικο μέσο και όχι η προθεσμία άσκησης του ( πχ ερήμην καταδίκη: προθεσμία έφεσης από την επίδοση , το ανασταλτικό αποτέλεσμα ενεργοποιείται με την άσκηση). Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο πρέπει πάντα να αναφέρεται στην αναστέλλουσα δύναμη της έφεσης ( αν φυσικά το δικαστήριο επιτρέψει την έφεση) υπό την προϋπόθεση φυσικά ότι ο κατηγορούμενος θα την ασκήσει, αλλιώς δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

### **Νομικές προϋποθέσεις:**

- άσκηση ενδίκου μέσου
- **ΚΠΔ 497<sub>1</sub>** παραδεκτό της έφεσης ( νομίμως και εμπροθέσμως). Αν για παράδειγμα ο κατηγορούμενος ασκήσει εκπρόθεσμη έφεση ,ορισμένη στην απόφαση από το δικαστήριο, δεν υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

### **Ουσιαστικές προϋποθέσεις**

#### **Α) Αυτοδίκαιο ανασταλτικό αποτέλεσμα:**

- Φυλάκιση μέχρι 3 έτη : η έφεση έχει εκ του νόμου αποτέλεσμα **ΚΠΔ 497<sub>2</sub>** (αυτοδικαίως- δεν χρειάζεται να αποφανθεί το δικαστήριο). Το παραδεκτό ισχύει κανονικά(**ΚΠΔ 497<sub>1</sub>**)
- **ΚΠΔ 497<sub>10</sub>** για παρεπόμενες ποινές της κύριας στερητικής( πχ δήμευση, απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος) η εκτέλεση τους αναστέλλεται αυτοδικαίως εκ του νόμου.

**Β) Φυλάκιση έως 5 έτη: ΚΠΔ 497<sub>3</sub>** : εδώ δεν επέρχεται αυτοδικαίως , εξαρτάται από την κρίση του δικαστηρίου– δεν χρειάζεται καμία αιτιολογία για τον χορήγηση ενδίκου μέσου αλλά αντίθετα στην περίπτωση που το αρνηθεί ( κατ' εξαίρεση) πρέπει να αιτιολογήσει την άρνηση χορήγησης. Σε τέτοιες περιπτώσεις είναι συνήθως δεδομένο.

**Γ) ΚΠΔ 497<sub>4</sub>** :σε κάθε περίπτωση πρέπει να αναφέρεται το δικαστήριο στην τυχόν άσκηση της έφεσης και στο ανασταλτικό της αποτέλεσμα.

**Προσοχή!** Μόνο σε ποινές πρόσκαιρης κάθειρξης ( σε ισόβια δεν προβλέπεται/ δεν επιτρέπεται χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος από το πρωτοβάθμιο) → αιτιολογημένη η οποιαδήποτε απόφαση του, είτε θετική είτε αρνητική.

### **Δικονομικά Κριτήρια χορήγησης ανασταλτικού αποτελέσματος ΚΠΔ 497<sub>8</sub>**

**Κανόνας :** αν δεν συντρέχουν τα κριτήρια του εδαφίου α', το ανασταλτικό αποτέλεσμα δίνεται! *Τα ίδια κριτήρια ισχύουν και στην προσωρινή κράτηση!*

- **κίνδυνος φυγής**- συγκεκριμενοποίηση : μη μόνιμη κατοικία, προπαρασκευαστικές πράξεις, ένοχος για απόδραση, φυγόδικος κλπ. Πρέπει να συντρέχει μια από αυτές τις παραμέτρους.
- **Κίνδυνος τέλεσης νέου εγκλήματος** : είτε λόγω προηγούμενης καταδίκης ή ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της πράξης. ( πχ κατ' εξακολούθηση εγκληματίας)

Αν δεν συντρέχουν τα ανωτέρω, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να χορηγήσει αναστολή εκτελέσεως. Αν συντρέχουν ένα από τα 2 ή και τα 2 κριτήρια, το δικαστήριο σε κάθε περίπτωση έχει την ευχέρεια (εδάφιο β') να χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα, αιτιολογώντας την απόφαση του, αν κρίνει ότι η μη χορήγηση θα προκαλέσει υπέρμετρη & ανεπανόρθωτη βλάβη (πχ ύπαρξη ανηλίκων παιδιών, σοβαρό ιατρικό νόσημα κλπ). Το ύψος της ποινής πάντα παίζει ρόλο στη δικονομική κρίση, όσο πιο μεγάλη η ποινή τόσο πιο δύσκολη η χορήγηση. Στην πράξη συνήθως μέχρι 10 έτη αναστέλλονται. Όλα είναι ζήτημα στάθμευσης παραγόντων.

Μετά την απολογία του κατηγορούμενου, ο ανακριτής θα κρίνει:

- αν θα αφεθεί ελεύθερος
- επιβολή περιοριστικών όρων → α) Απαγόρευση εξόδου από τη χώρα β) Εμφάνιση ανά τακτά χρονικά διαστήματα στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής γ) χρηματική εγγύηση. *Και ο δικαστής( εκτός από τον ανακριτή) μπορεί να εξαρτήσει την χορήγηση στου ανασταλτικού αποτελέσματος από επιβολή περιοριστικών όρων.*
- προσωρινή κράτηση

#### **Εκ των υστέρων αναστολή εκτελέσεως ( από δευτεροβάθμιο δικαστήριο)**

Αν το δικαστήριο αποφασίσει να μην χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα η απαγορευόταν εκ του νομού ( σε ισόβια κάθειρξη), τι γίνεται;

**ΚΠΔ 497**, : Για να μην αναμένει την εκδίκαση της έφεσης από το δευτεροβάθμιο (χρονοβόρα διαδικασία) ο κατηγορούμενος έχει τη δυνατότητα εκ των υστέρων χορήγησης ανασταλτικού αποτελέσματος. Ωστόσο, εδώ αρμόδιο είναι το δικαστήριο που θα εκδικάσει την έφεση. Ισχύουν τα ίδια κριτήρια. Ο κατηγορούμενος μπορεί να κάνει άπειρες αιτήσεις αναστολής με μόνη προϋπόθεση την απόσταση 1 μήνα μεταξύ τους. Στην πράξη δεν έχει νόημα, εκτός αν αποδείξει την επόμενη φορά σοβαρή και ανεπανόρθωτη βλάβη. Και εδώ μπορούν να επιβληθούν περιοριστικά μέτρα. Γενικά στα ισόβια είναι εξαιρετικά σπάνια η αναστολή εκτέλεσης.

**Σημείωση:** Θεσμός αποζημίωσης αδίκως καταδικασθέντων σε περιπτώσεις που αθωωθεί εκ των υστέρων!

#### **Πρακτικό**

**Ο Α καταδικάζεται ερήμην για απάτη σε βαθμό πλημμελήματος σε ποινή φυλάκισης 5 ετών. Η απόφαση επιδίδεται στη διεύθυνση κατοικίας που είχε δηλώσει στην προδικασία, από την οποία είχε μετοικήσει. Το πρωτοβάθμιο αποφαινεται ότι η τυχόν άσκηση έφεσης έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Ο κατηγορούμενος συλλαμβάνεται σε**

**εκτέλεση της απόφασης 2 χρόνια μετά την έκδοση της (έχει παρέλθει η προθεσμία της έφεσης), χωρίς να έχει ασκήσει έφεση. Ορθώς συλλαμβάνεται; Τι μπορεί να κάνει;**

Η προϋπόθεση για την έναρξη της προθεσμίας είναι η εγκυρότητα της επίδοσης → **373 ΚΠΔ**. Σε περίπτωση που αλλάξει κατοικία, πρέπει να το δηλώσει στον εισαγγελέα. Επομένως έγκυρη η επίδοση, έφεση δεν έχει γίνει άρα ορθώς συλλαμβάνεται! Πρέπει να κάνει εκπρόθεσμη έφεση λόγω ανωτέρας βίας ( μάρτυρες , έγγραφα κλπ)! Και αφού κάνει την έφεση στο δικαστήριο( πρωτοβάθμιο) που δίκασε την απόφαση, κάνει την αίτηση αναστολής εκτελέσεως στο αρμόδιο για την εκδίκαση της έφεσης δικαστήριο ( δευτεροβάθμιο) για την εκ των υστέρων εκτέλεση αναστολής **ΚΠΔ 497**. Το ζήτημα του εκπροθέσμου το κρίνει αυτό που είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της έφεσης. Μέχρι να δικαστεί η απόφαση, μπορεί να ζητήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα από το ίδιο δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της έφεσης. Αυτό κρίνει το παραδεκτό της εκπρόθεσμης έφεσης και την χορήγηση αναστολής εκτελέσεως.

**Σημείωση:** Τα συμβούλια δεν αποφασίζουν ποτέ για εκπρόθεσμες εφέσεις.

#### **Αναστολή εκτέλεσης με αναίρεση**

**ΚΠΔ 471** 2: πολύ πιο αυστηρές προϋποθέσεις, καθώς όταν βγει απόφαση από το δευτεροβάθμιο για καταδίκη , έχουμε μεγάλη τρώση του τεκμηρίου αθωότητας. Το μόνο κριτήριο είναι η ύπαρξη υπέρμετρης & ανεπανόρθωτης βλάβης.

#### **Διαφορές σε σχέση με την έφεση**

- Η αναίρεση πρέπει να ασκηθεί, ενώ στην έφεση το δικαστήριο χορηγεί ανασταλτικό αποτέλεσμα για την περίπτωση που ασκήσει ο κατηγορούμενος έφεση.
- Η αναστολή εκτέλεσης δεν εκδικάζεται από τον Άρειο πάγο ( αρμόδιος για όλες τις αναιρέσεις), καθώς είναι θέμα ουσίας και το δικάζει το ίδιο το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση.
- παρέλευση 2 μηνών από κάθε αίτηση αναστολής, ενώ στην έφεση 1 μήνα.

**Εφόσον ο νόμος θέλει ασκηθείσα αναίρεση, πως θα μου χορηγήσει το δικαστήριο ανασταλτικό;** Τεχνικά είναι δύσκολο και πολύ σπάνιο. Πρέπει να κάνω μια αναίρεση για τυπικό λόγο προκειμένου να μου δώσει ανασταλτικό ( πριν την καθαρογραφή της απόφασης) . Συνήθως γίνεται εκ των υστέρων. Το ύψος της ποινής και η πιθανολόγηση βασιμότητας της αναίρεσης είναι μη τυπικά κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη.

Τζανετής, 11/5/2018

**Απαγόρευση της χειροτέρευσης ΚΠΔ 470 :** απαγόρευση υποβολής μεγαλύτερης ποινής στον κατηγορούμενο .

**Ratio :** Υπηρετεί τον σκοπό της έκδοσης σωστών και δίκαιων αποφάσεων, την ορθή απονομή της δικαιοσύνης; Όχι, αλλά με αυτή την πρόβλεψη δίνεται ένα κίνητρο στον κατηγορούμενο να ασκήσει το ένδικο μέσο. Του δίνεται η ασφάλεια ότι σε κάθε περίπτωση δεν θα έχει δυσμενέστερη ποινική αντιμετώπιση ( επιείκεια ).

#### **Που εφαρμόζεται το ΚΠΔ 470;**

- στην έφεση & στην αναίρεση κατά καταδικαστικών αποφάσεων και για τα ένδικα μέσα που ασκούνται από τον κατηγορούμενο ή από τον εισαγγελέα. Φυσικά αυτό ισχύει και για τον πληρεξούσιο δικηγόρο ( **ΚΠΔ 385**).
- αναλογικά στα οιονεί ένδικα μέσα( κατά διάταξης του ανακριτή ή του εισαγγελέα) και στα ένδικα βοηθήματα( δεν περιέχουν αιτίαση).  
*Παράδειγμα οιονεί ενδίκου μέσου:* Μετά την απολογία στον ανακριτή επιβάλλεται στον κατηγορούμενο με διάταξη περιοριστικός όρος εγγυοδοσίας ύψους 100.000 ευρώ. → **ΚΠΔ 285:** μπορεί να προσφύγει στο συμβούλιο. Το συμβούλιο δεν επιτρέπεται να αυξήσει το ποσό!  
*Παράδειγμα ενδίκου βοηθήματος :* Αν ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε σε ποινή 2 μηνών και αυτός ασκεί αίτηση αναίρεσης( ένδικο βοήθημα), ή απόφαση ακυρώνεται και δεν επιτρέπεται στην επανεκδίκαση της απόφασης να επιβληθεί μεγαλύτερη ποινή.
- δεν εφαρμόζεται στα ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων → **ΚΠΔ 478** ( μόνο έφεση κατά βουλεύματος). Εδώ δεν ισχύει η αρχή της χειροτέρευσης! *Προσοχή!*
- δεν εφαρμόζεται στα ένδικα μέσα **κατά** του κατηγορουμένου ( από τον εισαγγελέα πχ). *Προσοχή!* Αν ασκήσουν ταυτόχρονα έφεση, εισαγγελέας κατά του κατηγορουμένου και κατηγορούμενος για ευνοϊκότερο αποτέλεσμα, απενεργοποιείται η αρχή της απαγόρευσης της χειροτέρευσης στο ένδικο μέσο του κατηγορουμένου.

#### **Άμεση & έμμεση χειροτέρευση**

- **Άμεση χειροτέρευση** ( μόνο για κεφάλαιο της ποινής): επίταση ποινικών συνεπειών πράξης.
- **Έμμεση χειροτέρευση**( μόνο για κεφάλαιο ενοχής και νομικό χαρακτηρισμό της πράξης) : επιδείνωση νομικού χαρακτηρισμού της πράξης, δια της οποίας χειροτερεύει η θέση του κατηγορουμένου καθώς καταδικάζεται σε βαρύτερο αδίκημα στην ίδια ή σε χαμηλότερη ποινή. Το πλαίσιο ποινής που προβλέπεται στο νόμο είναι το κριτήριο για τον προσδιορισμό του εγκλήματος. Η έμμεση χειροτέρευση εμφανίζεται κυρίως στην μεταβολή συμμετοχής στο έγκλημα . Κάθε μορφή συμμετοχής μπορεί να αντικατασταθεί από κάποια άλλη. Π.χ. από συνεργός → ηθικός αυτουργός.

#### **Περιπτώσεις έμμεσης χειροτέρευσης**

- **Μεταβολή συμμετοχής :** Κατηγορούμενος καταδικάζεται ως άμεσος συνεργός κλοπής στον 1<sup>ο</sup> βαθμο σε ποινή φυλάκισης 12 μηνών. Ασκεί ένδικο μέσο και το δικαστήριο του 2<sup>ου</sup> βαθμού χαρακτηρίζει την πράξη αυτουργική κλοπή και επιβάλλει 10 μήνες φυλάκιση. Κατά τον Τζαννετή, η απαξία του εγκλήματος είναι

ίδια ,οπότε δεν έχουμε έμμεση χειροτέρευση. Όλα τα πρόσωπα συμμετοχής ( ηθικός αυτουργός, άμεσος συνεργός κλπ) έχουν την ίδια απαξία, εφόσον τιμωρούνται με την ίδια ποινή. *Προσοχή!* Η μόνη περίπτωση έμμεσης χειροτέρευσης είναι αυτή του απλού συνεργού, ο οποίος τιμωρείται με μειωμένη ποινή. Αν στο 2<sup>ο</sup> βαθμο καταδικαζόταν ως αυτουργός η απαξία θα ήταν μεγαλύτερη, οπότε και θα είχαμε έμμεση χειροτέρευση της θέσης του και παραβίαση της αρχής της απαγόρευσης. Η νομολογία ,ωστόσο δέχεται ότι σε κάθε περίπτωση έχουμε έμμεση χειροτέρευση.

- **Παράλειψη ελαφρυντικών περιστάσεων:** Έχει γίνει δεκτό ότι και στην περίπτωση που το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν αναγνωρίζει τις ελαφρυντικές περιστάσεις που επέβαλε το δικαστήριο του 1<sup>ου</sup> βαθμού, παραβιάζεται η αρχή της απαγόρευσης χειροτέρευσης.
- **Μετατροπή του τρόπου δίωξης:** Αν στον 1<sup>ο</sup> βαθμό καταδικάζεται ο κατηγορούμενος για υφαίρεση ( κατ' έγκληση διωκόμενο) και στον 2<sup>ο</sup> βαθμό καταδικαστεί για υπεξαίρεση ( αυτεπαγγέλτως διωκόμενο), συνιστά εξίσου έμμεση χειροτέρευση της θέσης του καθώς το αυτεπαγγέλτως διωκόμενο έγκλημα έχει μεγαλύτερη απαξία ακόμα κι αν το πλαίσιο ποινής είναι το ίδιο!
- **Μεταβολή του είδους της συρροής:** Αν στον 1<sup>ο</sup> βαθμο ο κατηγορούμενος καταδικαστεί για κατ' εξακολούθηση κλοπή και στο 2<sup>ο</sup> βαθμο για πολλές κλοπές σε πραγματική συρροή, έχουμε και πάλι χειροτέρευση της θέσης του. Στην πρώτη περίπτωση επιβάλλεται η ανώτερη ποινή που προβλέπεται για το είδος του εγκλήματος ενώ στη συρροή( **ΠΚ 94**) αθροίζονται οι ποινές με τρόπο που μπορούν να υπερβούν το ανώτατο πλαίσιο ποινής!
- **Παράσταση πολιτικής αγωγής στον 2<sup>ο</sup> βαθμό:** *Προσοχή!* Δεν αναφέρεται στον κώδικα ως χειροτέρευση. Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 68** ο πολιτικώς ενάγων έχει δικαίωμα για παράσταση πολιτικής αγωγής μέχρι να αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία. Η διάταξη δεν θέτει κανένα περιορισμό ως προς το δικαστήριο. *Μπορεί κάποιος κατ' εφαρμογή της διάταξης να δηλώσει στον 2<sup>ο</sup> βαθμο για πρώτη φορά την παράσταση πολιτικής αγωγής;* Όχι, καθώς η νομολογία θεωρεί ότι η εμφάνιση του πολιτικού ενάγοντος συνιστά χειροτέρευση από μόνη της καθώς η δίκη διεξάγεται υπό δυσμενέστερες συνθήκες για τον κατηγορούμενο( πχ υποβολή ερωτήσεων, ενστάσεις κλπ). *Στην ελληνική ποινική δική ο μόνος αντίδικος του κατηγορουμένου είναι ο πολιτικώς ενάγων.*

### Περίπτώσεις άμεσης χειροτέρευσης

Η άμεση χειροτέρευση έχει να κάνει και με τον τρόπο έκτισης της ποινής ( πχ. ΠΚ 99 αναστολή ποινής) ή κάποιο άλλο ευεργέτημα και δεν μπορεί να εξαφανιστεί στο 2<sup>ο</sup> βαθμο ακόμα κι αν έγινε εκ παραδρομής ( κακώς χορήγηση) του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Το δευτεροβάθμιο είναι υποχρεωμένο να διατηρήσει το ευεργέτημα υπέρ του κατηγορουμένου.

### Εξαιρέσεις :

- **Παρεπόμενη ποινή:** Αν κατά το νόμο επιβάλλεται παρεπόμενη ποινή και εκ παραδρομής δεν επιβλήθηκε από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, μπορεί το

δευτεροβάθμιο να την επιβάλει! Αν π.χ. το δικαστήριο επέβαλε ποινή για λαθρεμπόρια και ξέχασε να κάνει δήμευση του οχήματος( υποχρέωση εκ του νόμου), το κάνει το δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Αν το δικαστήριο, ωστόσο ασχολήθηκε με το θέμα και εφάρμοσε εσφαλμένα το νόμο, δεν συγχωρείται η επιβολή της παρεπόμενης ποινής για πρώτη φορά από το δευτεροβάθμιο. Επομένως, μόνο στις εκ παραδρομής περιπτώσεις!

- **Μέτρα ασφαλείας:** Τα μέτρα ασφαλείας ( δήμευση, εγκλεισμός σε ίδρυμα κλπ) δεν είναι ποινές, απλά επιβάλλονται για την προστασία του κοινωνικού συνόλου. Επομένως μπορούν να επιβληθούν για 1<sup>η</sup> φορά από το ποινικό δικαστήριο του 2<sup>ου</sup> βαθμού!

### Πρακτικό 1<sup>ο</sup>

*Οι Α & Β παραπέμπονται με βούλευμα του συμβουλίου Πλημμελειοδικών ως συναυτουργοί απάτης σε βάρος του δημοσίου με προκληθείσα ζημία 300.000 ευρώ ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων. Ο Α ασκεί έφεση κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος για το λόγο ότι η κατηγορία της απάτης είναι νομικά αβάσιμη επειδή οι φερόμενες ως ψευδείς παραστάσεις αφορούσαν μελλοντικά γεγονότα. Το Συμβούλιο εφετών που επιλαμβάνεται της εφέσεως όχι μόνο απορρίπτει τον λόγο έφεσης αλλά προσθέτει για 1<sup>η</sup> φορά την επιβαρυντική περίπτωση του νόμου περί καταχραστών δημοσίου ( Ν. 1608/ 1950)και παραπέμπει όχι μόνο τον Α και το μη ασκήσαντα ένδικο μέσο Β στο ακροατήριο του δικαστηρίου. Σχολιάστε το βούλευμα.*

**1<sup>ο</sup> ζήτημα:** Είναι χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου γιατί ο νόμος προβλέπει πολύ μεγαλύτερες ποινές από τις κοινές ποινικές διατάξεις. Αυτή η χειροτέρευση ωστόσο, επιτρέπεται καθώς το ΚΠΔ 470 δεν αναφέρεται στα ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων! Κακώς δεν το είχε κάνει το Συμβούλιο πλημμελειοδικών.

**2<sup>ο</sup> ζήτημα:** Το επεκτατικό αποτέλεσμα επιτρέπεται μόνο προς όφελος ( ΚΠΔ 469) του συναυτουργού ( με προϋποθέσεις : αντικειμενικός λόγος, αν δικαιούται να ασκήσει ένδικο μέσο κλπ). Εδώ λοιπόν επεκτείνεται το δυσμενές αποτέλεσμα στον Β. Όμως η νομολογία δέχεται ότι η ωφέλεια του ΚΠΔ 468 παράγεται εξ ορισμού από την αρχή της χειροτέρευσης, σε οποίες περιπτώσεις ισχύει αυτή. Εδώ επιτρέπεται γιατί έχουμε βούλευμα, οπότε κατ' εξαίρεση επιβλαβές επεκτατικό αποτέλεσμα! Το εφετείο θα μπορούσε να επιβάλει την επιβαρυντική περίπτωση και το ίδιο!

### Πρακτικό 2<sup>ο</sup> (sos για εξετάσεις)

*Ο Α καταδικάζεται από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο για απάτη σε ποινή φυλάκισης 12 μηνών. Ασκήει έφεση και καταδικάζεται από το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων σε ποινή φυλάκισης 8 μηνών . Κατά της απόφασης του 2<sup>ου</sup> ασκεί αναίρεση για έλλειψη ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας η οποία γίνεται δεκτή. Κατόπιν αυτού η υπόθεση παραπέμπεται από τον Άρειο Πάγο για εκδίκαση εκ νέου στο Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων ενώπιον του οποίου ο Α δεν εμφανίζεται . Κατά συνέπεια η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήριχτη. Είναι ορθή η απόφαση;*

Η αρχή της χειροτέρευσης εφαρμόζεται και στην αναίρεση → **ΚΠΔ 524**. Το δικαστήριο δεν μπορεί να επιβάλει μεγαλύτερη ποινή από την αναιρεθείσα. Επομένως δεν μπορεί να του επιβληθεί μεγαλύτερη ποινή από τους 8 μήνες. Από τη στιγμή που αναιρείται η έφεση, αναβιώνει η πρωτόδικη απόφαση ( 12 μήνες). Άρα συνιστά χειροτέρευση! Έπρεπε, επομένως, να δικαστεί ως ήταν παρών. Ο μόνος τρόπος για να επιβληθεί ποινή είναι να μην εφαρμόσουμε το **ΚΠΔ 501** και το δικαστήριο πρέπει να εξετάσει στην ουσία της την έφεση και να κάνει κανονικά ακροαματική διαδικασία, έλεγχο μαρτύρων κλπ. χωρίς την παρουσία του κατηγορουμένου. Η μόνη μετ' αναίρεση περίπτωση που μπορεί να απορριφτεί ως ανυποστήριχτη η έφεση είναι η εξής: Όταν έχει επιβληθεί ίδια ποινή στο δευτεροβάθμιο με την πρωτόδικη και η έφεση απορριφτεί ως ανυποστήριχτη, αναβιώνει η ποινή του 1<sup>ου</sup>, που ούτως η άλλως είναι ίδια άρα δεν έχουμε χειροτέρευση της θέσεως του κατηγορουμένου. Φυσικά το δευτεροβάθμιο μπορεί να επιβάλει και μικρότερη.

*Τζανετής, 18/5/2018*

### **Παράσταση πολιτικής αγωγής**

**Πολιτικώς ενάγων :** αντίπαλος του κατηγορουμένου, που αποσκοπεί στην καταδίκη του.

- **Αστικό κριτήριο ( φορέας της αξίωσης) :** **ΚΠΔ 63**→ ο εκ του εγκλήματος παθών, που εισάγει στο ποινικό δικαστήριο μια αστική αξίωση λόγω υλικής ζημίας, ζητώντας την αποκατάσταση της είτε λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, ζητώντας χρηματική ικανοποίηση. Συνήθως αφορά ηθική βλάβη.
- **Ποινικό κριτήριο( αμεσότητα):** Η νομολογία προσθέτει το κριτήριο της αμεσότητας, προαπαιτώντας τον αμέσως εκ του εγκλήματος παθόντα ( πρωτογενής βλάβη). Αποκλείονται αυτοί που αποκτούν αστική αξίωση κατά παράγωγο τρόπο. Μπορούν να κάνουν ωστόσο αστική αγωγή στα πολιτικά δικαστήρια.

**Έγκλημα σε βάρος εταιρίας :** Μόνο το Νομικό Πρόσωπο της εταιρίας( με εκπρόσωπο αυτόν που νομιμοποιείται σύμφωνα με το καταστατικό) μπορεί να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων, καθώς είναι το άμεσα παθόν εκ του εγκλήματος. Παρόλο που κατηγορούμενος μπορεί να είναι μόνο φυσικό πρόσωπο, ο πολιτικώς ενάγων μπορεί να είναι είτε φυσικό είτε νομικό. Ισχύει για όλα τα είδη εταιριών ( προσωπικές & κεφαλαιουχικές) .*Μέτοχος της εταιρίας δεν μπορεί να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων καθώς δεν υφίσταται άμεση ζημία , αλλά έμμεση.*

**Εξαίρεση στην αρχή της αμεσότητας:** Οι κληρονόμοι του άμεσα παθόντος μπορούν να παραστούν ως πολιτικώς ενάγοντες μόνο στην περίπτωση που ο αποθανών έχει ήδη κάνει δήλωση παράστασης αγωγής, πριν αποβιώσει. Κατά το **ΑΚ 933** , η αξίωση ηθικής βλάβης δεν κληρονομείται ούτε μεταβιβάζεται παρά μόνο στην προαναφερθείσα περίπτωση. Η νομολογία δέχεται επομένως, ότι οι κληρονόμοι μπορούν μόνο να συνεχίσουν την ήδη ασκηθείσα πολιτική αγωγή σε οποιοδήποτε βαθμό, κάτι το οποίο δεν έχει συνέπεια με την αρχή της αμεσότητας, κατά τον Τζανετή. Κατ' αναλογία εφαρμόζεται στην οιοονεί κληρονομική διαδοχή. Για παράδειγμα, επί συγχώνευσης εταιριών Α & Β, η νεοσυσταθείσα εταιρία Γ έχει δικαίωμα παράστασης πολιτικής αγωγής, αρκεί η Α ή η Β να είχαν κάνει ήδη δήλωση πριν συγχωνευθούν. *Δεν ισχύει στην εκχώρηση!*

## Εκκίνηση της πολιτικής αγωγής

- **Έγκληση:** Στα κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα, η ποινική δίωξη διατάσσεται από το παθόντα. *Προσοχή!* Μόνο η υποβολή έγκλησης δεν συνιστά παράσταση πολιτικής αγωγής. Αυτεπαγγέλτως διωκόμενα εγκλήματα μπορούν επίσης να διωχθούν με έγκληση, αν ο παθών κάνει την καταγγελία.
- **Μήνυση:** Τρίτος καταγγέλλει το περιστατικό. Εδώ αποκλείεται η δυνατότητα πολιτικής αγωγής, καθώς δεν υπάρχει αμεσότητα.

**Παραδεκτό πολιτικής αγωγής :** Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 84**, η δήλωση πολιτικής αγωγής προϋποθέτει συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών καθώς και αναφορά των λόγων, στους οποίους στηρίζεται → προσδιορισμός είδους αξίωσης! *Προσοχή!* Αιτιώδης σύνδεσμος απαιτείται εκτός αν είναι αυτονόητος, σύμφωνα με την νομολογία. Αν δεν συντρέχουν οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις, πολιτική αγωγή είναι απαράδεκτη.

## Στάδια διαδικασίας : Που γίνεται δεκτή;

- **Προδικασία:** Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 83**, αν η πολιτική αγωγή δεν παραστάθηκε κατά τη διάρκεια της έγκλησης, μπορεί να παρασταθεί στο στάδιο της ανάκρισης, ακόμα και κατά την εξέταση της μαρτυρικής κατάθεσης. Δικαιολογητική βάση αυτής της διάταξης είναι το έννομο συμφέρον του πολιτικώς ενάγοντος για πρόσβαση στο υλικό της προδικασίας, προς όφελος του (**ΚΠΔ 308<sub>4</sub>**).
- **Ακροατήριο:** Σύμφωνα με τα **ΚΠΔ 83 & ΚΠΔ 68**, ο παθών έχει δικαίωμα για πρώτη φορά παράστασης πολιτικής αγωγής, αν παρέλειψε να το κάνει κατά τη διάρκεια της προδικασίας. Απώτατο όριο ωστόσο είναι η έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας ( εξέταση μαρτύρων).  
Το **ΚΠΔ 68<sub>1</sub>** κάνει ωστόσο διάκριση μεταξύ των αστικών αξιώσεων. Για αξίωση λόγω υλικής ζημίας ( εξαιρετικά σπάνια περίπτωση ) , το άρθρο παραθέτει μια σειρά προϋποθέσεων( κατάθεση δικογράφου 5 ημέρες πριν κλπ) , προκειμένου να παρασταθεί ο πολιτικώς ενάγων για πρώτη φορά στο ακροατήριο. Οι ίδιες προϋποθέσεις ισχύουν και στο στάδιο της προδικασίας. ≠ Αντίθετα, για αξίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, δεν απαιτείται κατάθεση δικογράφου.

## Περιπτώσεις παράστασης του πολιτικώς ενάγοντος χωρίς εισαγωγή αστικής αξίωσης ( η μόνη του επιδίωξη είναι η καταδίκη του κατηγορουμένου)

1. Δεν αναφέρεται στο κώδικα. Σύμφωνα με τη νομολογία είναι εφικτή σε έφεση του εισαγγελέα κατά αθωωτικής απόφασης.
2. Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 64<sub>2</sub>**, υπάρχει δικαίωμα παράστασης πολιτικώς ενάγοντος με μόνη την απαίτηση καταδίκης του κατηγορουμένου αν υπάρχει αστικός υπεύθυνος. Επί παράβασης καθήκοντος δημοσίου υπαλλήλου, ευθύνεται το δημόσιο σύμφωνα με τα **ΕισΝΑΚ 105, 106**. Στα πολιτικά δικαστήρια, δεν μπορεί να κάνει αγωγή για ζημία σε βάρος του ιδίου υπαλλήλου, παρά μόνο κατά του Δημοσίου. Αυτή η αξίωση δεν εισάγεται ούτε στο ποινικό δικαστήριο. Επομένως, αυτή είναι μια λύση ανάγκης.

**Ποσό της αξίωσης:** Η συμβολική αστική αξίωση στο ποινικό δικαστήριο( 44 Ευρώ) , δεν εμποδίζει τον πολιτικώς ενάγοντα, να καταθέσει μεγαλύτερη αξίωση, καταβάλλοντας το αντίστοιχο δικαστικό ένσημο. Συνήθως , τα ποινικά δικαστήρια αποφεύγουν να εκδικάσουν τέτοιες υποθέσεις καθώς είναι δύσκολο να αποτιμήσουν τη ζημία. Γι' αυτό, σύμφωνα με **ΚΠΔ 65<sub>2</sub>**, το ποινικό δικαστήριο εκδικάζει μέχρι το ποσό των 44 Ευρώ και το υπόλοιπό εκδικάζεται από το πολιτικό δικαστήριο. Είναι πολύ συχνή η ταυτόχρονη άσκηση αστικής αγωγής και έγκλησης. Υπάρχει ωστόσο, ένα κώλυμα. Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 66**, η έκδοση οριστικής απόφασης από πολιτικό δικαστήριο αποκλείει την αξίωση των 44 Ευρώ.

*Προσοχή!* Η έκδοση της απόφασης πρέπει να αφορά την ίδια αξίωση. Δεν εμποδίζεται ο πολιτικώς ενάγων να ασκήσει αγωγή για υλική ζημία στο πολιτικό και αξίωση λόγω ηθικής βλάβης στο ποινικό δικαστήριο. Επί διαφορετικών αξιώσεων, η έκδοση οριστικής απόφασης δεν μας αφορά. Επίσης, αν ο πολιτικώς ενάγων δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής χωρίς επιφύλαξη, και πάρει τα 44 Ευρώ, δεν μπορεί να αξιώσει τα υπόλοιπα από το πολιτικό δικαστήριο. Επομένως → 44 Ευρώ με επιφύλαξη!

**Πληρεξουσιότητα:** Είναι δυνατή κατ' αναλογία της διάταξης **ΚΠΔ 83** και στο ακροατήριο, εκτός από την περίπτωση που τα δικαστήρια απαιτούν αυτοπρόσωπη παράσταση του πολιτικώς ενάγοντος ως ουσιώδους μάρτυρα. Άλλως η εκδίκαση της υπόθεσης αναβάλλεται ( **ΚΠΔ 352**).

#### **Πρακτικό 1<sup>ο</sup>**

***Ο Α παρίσταται σε 1<sup>ο</sup> βαθμό στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο ως πολιτικώς ενάγων, αιτούμενος χρηματική ικανοποίηση 44 Ευρώ κατά του Β, ο οποίος κατηγορείται για απάτη. Ο Β καταδικάζεται και το Τριμελές Πλημμελειοδικείο επιδικάζει στον Α 44 Ευρώ. Μετά την έκδοση της πρωτόδικης απόφασης, και πριν την εκδίκαση της έφεσης, ο Β καταθέτει στο Ταμείο Παρακαταθηκών Κεφαλαίου, το ποσό που το επιδίκασε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Κατά την εκδίκαση της έφεσης από το Τριμελές Εφετείο, ο Β ζητά την αποβολή του πολιτικώς ενάγοντος Α, λόγω εξοφλήσεως της απαίτησής του. Σε απάντηση ο Α δηλώνει στο δικαστήριο ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων για 50 Ευρώ. Θα τον αποβάλει το δικαστήριο;***

Σύμφωνα, με το αστικό κριτήριο, με την παρακατάθεση αποσβεννύεται η αξίωση. Σύμφωνα με το ποινικό κριτήριο, κατά τη νομολογία του ΑΠ, η απόσβεση της πολιτικής αξίωσης δεν συνεπάγεται αποβολή του πολιτικώς ενάγοντος. Η πολιτική αγωγή είναι επομένως διφυής, καθώς έχει αστικό υπόβαθρο και ποινικό χαρακτήρα. Επομένως, ο Α μπορεί να παρασταθεί κανονικά ακόμα κι αν δεν είναι φορέας της αστικής αξίωσης. Αν ο ΑΠ δεν είχε δώσει αυτή τη λύση, η αξίωση των επιπλέον 6 Ευρώ στην έφεση, θα συνιστούσε χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορουμένου.

**Παράνομη παράσταση πολιτικής αγωγής:** Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 171<sub>2</sub>**, αν ο πολιτικώς ενάγων δεν έχει την αξίωση που εισήγαγε ή αν δεν είναι ο αμέσως παθών, η πολιτική αγωγή είναι παράνομη → απόλυτη ακυρότητα. Ισχύει μόνο στο ακροατήριο και όχι στην προδικασία.

## Πρακτικό 2°

**Ο Α**, διευθύνων σύμβουλος της παθούσας εταιρίας Ε Α.Ε., δηλώνει παράσταση πολιτικής αγωγής κατά του Β, ο οποίος κατηγορείται για υπεξαίρεση σε βάρος της Α.Ε. τόσο σε 1° όσο και σε 2° βαθμό. Ο Β ασκεί αναίρεση κατά της απόφασης του δευτεροβάθμιου για απόλυτη ακυρότητα διότι αφενός κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης & δήλωσης της πολιτικής αγωγής, ο Α, είχε πάψει να είναι διευθύνων σύμβουλος της Ε, αφετέρου είχε εκδοθεί οριστική απόφαση πολιτικού δικαστηρίου, που επιδίκαζε στην Ε το σύνολο της ηθικής βλάβης, χωρίς η Ε να έχει επιφυλαχτεί για το ποσό των 44 Ευρώ, που ζήτησε από το ποινικό. Είναι βάσιμος ο λόγος αναίρεσης;

Σύμφωνα με το ΚΠΔ 171, η απόλυτη ακυρότητα συνιστά λόγο αναίρεσης. Ισχύει μόνο στη περίπτωση που δεν υπάρχει ενεργητική νομιμοποίηση ( αμέσως εκ του εγκλήματος παθών). Σύμφωνα με την νομολογία, αν πράγματι το Νομικό Πρόσωπο εμφανίζεται, δεν μας ενδιαφέρει οποιαδήποτε έλλειψη διαδικαστικών προϋποθέσεων, που αφορούν την παραχώρηση εκπροσώπησης εκ της εταιρίας. Ωστόσο, αν ο κατηγορούμενος επικαλεστεί την ακυρότητα της εκπροσώπησης κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, ο πολιτικός ενάγων αποβάλλεται. Ως προς την οριστική απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου, δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ΚΠΔ 66. Σύμφωνα με την απόφαση 1282/1993 της Ολομέλειας του ΑΠ, απόλυτη ακυρότητα δημιουργείται μόνο στην περίπτωση που ο κατηγορούμενος επικαλέστηκε την έκδοση της απόφασης στον 1° βαθμό ή αν το δικαστήριο την είχε υπόψη του( περιεχόταν στα δικόγραφα) και την παρέλειψε. Δεν μπορεί να εφαρμοστεί για 1<sup>η</sup> φορά στον ΑΠ.

Τζανετής , 25/5/2018

**Ακυρότητα:** η δικονομική κύρωση που παράγεται όταν παραβιάζεται μια δικονομική διάταξη . Κανόνας ΚΠΔ 170<sub>1</sub> → επέρχεται όταν ορίζεται ρητά στο νόμο! Ρητή πρόβλεψη σημαίνει μόνο ορισμένων δικονομικών διατάξεων η παραβίαση επιφέρει ακυρότητα.

### Διάκριση σε απόλυτη & σχετική

**Απολυτή:** δεν προβλέπεται ευθέως στο νόμο και λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως ( ΚΠΔ 171) Γενικά αφορά πιο βαριές διατάξεις. Περιγράφονται κατά γένος στο άρθρο ΚΠΔ 171. Ωστόσο, απαιτείται κ άλλη διάταξη ( δεν χρειάζεται να αναφέρεται ρητά σε ακυρότητα) που να εμπίπτει σε μια από τις περιπτώσεις του ΚΠΔ 171 . Πρέπει δηλαδή να υπάρχει ζεύγος για να υπάρχει απόλυτη ακυρότητα.

### Περιπτώσεις απόλυτης ακυρότητας

- Παραβίαση διατάξεων που αφορούν τη σύνθεση του δικαστηρίου  
Παραδείγματα: ΚΠΔ 14<sub>3</sub> → αποκλείεται δικαστής να συμμετέχει στην δευτεροβάθμια απόφαση αν έχει συμπράξει στην έκδοση της πρωτοβάθμιας απόφασης. Η παραβίαση αυτής της διάταξης σε σύνδεσμο με το ΚΠΔ 171<sub>1α</sub>, επιφέρει απολυτή ακυρότητα. ( παρόλο που αναφέρεται ποινή ακυρότητας)  
ΚΠΔ 305<sub>2</sub> → ο ανακριτής που διεξήγαγε την ανάκριση δεν μπορεί να συμμετέχει

στο συμβούλιο που θα βγάλει απαλλακτικό ή παραπεμπτικό βούλευμα . Η παραβίαση αυτού σε συνδυασμό με το **ΚΠΔ 171** επιφέρει απολυτή ακυρότητα. *Μπορώ να ασκήσω έφεση κατά αυτού το βουλεύματος ; Ναι! γιατί είναι απολυτή ακυρότητα . Η έφεση κατά βουλεύματος κακουργήματος γίνεται για απόλυτη ακυρότητα ή εσφαλμένη ερμηνεία .*

- σε συνδυασμό το **ΚΠΔ 32<sub>1</sub>** , οποιαδήποτε απόφαση ή βούλευμα δικαστηρίου είναι άκυρο αν δεν λαμβάνεται υπόψη η γνώμη του εισαγγελέα . Επομένως, αν βγει βούλευμα χωρίς απόφαση εισαγγελέα έχουμε απολυτή ακυρότητα .
- Σχετικά με την κίνηση της ποινικής δίωξης από τον εισαγγελέα: Υποβάλλεται έγκληση στον εισαγγελέα για κακούργημα και αυτός ασκεί απευθείας ποινική δίωξη. Δεν επιτρέπεται να το κάνει αλλά, αν παρόλα αυτά το κάνει, επέρχεται απόλυτη ακυρότητα καθώς πρέπει να προηγηθεί προκαταρκτική εξέταση. *Στα κακούργηματα είναι υποχρεωτική → ΚΠΔ 43.*
- αναστολή ποινικής δίωξης όποτε το επιβάλει ο νομός → π.χ. **ΚΠΔ 366** ( δυσφήμιση). Τυχόν παραβίαση επιφέρει απολυτή ακυρότητα,
- **Η πιο συχνή περίπτωση** → διατάξεις που αφορούν τα υπερασπιστικά δικαιώματα του κατηγορουμένου όπως επί του ανακριτή (**ΚΠΔ 100** επ.), το αντίγραφο δικογραφίας, η προθεσμία απολογίας , το δικαίωμα σιωπής κλπ. Ο κατηγορούμενος έχει και σε μεταγενέστερα στάδια , εκτός της απολογίας, δικαιώματα . π.χ. **ΚΠΔ 308<sub>4</sub>** → γνωστοποίηση της περάτωσης της ανάκρισης στους διαδίκους. Αν ο ανακριτής περατώσει ανάκριση χωρίς να γνωστοποιήσει στους διαδίκους το πέρας της, επέρχεται απολυτή ακυρότητα. *Προσοχή!* Το ίδιο δικαίωμα ως προς τον πολιτικώς ενάγοντα δεν παράγει απολυτή ακυρότητα. *Μόνο τα υπερασπιστικά δικαιώματα του κατηγορουμένου!* . Δεν παράγει ούτε σχετική καθώς δεν προβλέπεται πουθενά στον κώδικα! Σε επόμενο στάδιο ( από τον ανακριτή στον εισαγγελέα, ο οποίος κάνει πρόταση στο συμβούλιο για παραπομπή ή απαλλαγή) **ΚΠΔ 308<sub>2</sub>** → Εδώ έχουν δικαίωμα οι διάδικοι να λάβουν γνώση επομένως είναι επίσης υπερασπιστικό δικαίωμα. *Η παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος στην προκαταρκτική εξέταση δεν παράγει ακυρότητα!*

**Σχετική ακυρότητα:** προβλέπεται ρητά από συγκεκριμένη διάταξη. Εξ αντιδιαστολής με την απόλυτη η σχετική ακυρότητα δεν λαμβάνεται υπόψη αλλά προτείνεται από αυτόν που έχει έννομο συμφέρον ( δομική διαφορά μεταξύ των δύο).

**Περιπτώσεις σχετικής ακυρότητας :** π.χ. **ΚΠΔ 212**( μαρτυρία ιερέων) , **ΚΠΔ 211** ( προτείνεται από εισαγγελέα & κατηγορούμενο μόνο), → όλες πρέπει να προταθούν για εφαρμοστούν. Δεν έχουν γενικά μεγάλη πρακτική σημασία εκτός από μια κατηγορία.

#### **Ακυρότητες που αφορούν την κλήση ή το κλητήριο θέσπισμα**

- **ΚΠΔ 166<sub>1</sub>** → προθεσμία εμφάνισης στο ακροατήριο σε 15 μέρες. Αν π.χ. ο κατηγορούμενος εκκληθεί στις 10 μέρες , παράγεται ακυρότητα σύμφωνα με το **ΚΠΔ 166<sub>3</sub>**. Είναι σχετική ακυρότητα σύμφωνα με το **ΚΠΔ 174<sub>2</sub>** → πολύ σημαντική

διάταξη - κάρδια σχετικών ακυροτήτων . Παρόλο που θα μπορούσε να υπαχθεί στο **ΚΠΔ 171** , ο νομοθέτης θέλησε να την αφήσει στην βούληση του κατηγορουμένου.

- **ΚΠΔ 321<sub>1</sub>** → για κλητήριο θέσπισμα : ένας από τους τρόπους παραπομπής του κατηγορουμένου ( από τον εισαγγελέα)  
**ΚΠΔ 321<sub>2</sub>** → για κλήση (μετά από παραπεμπτικό βούλευμα) , επίδοση χωριστού έγγραφου στον κατηγορούμενο. Δεν έχει περιγραφή της πράξης. Αν υποθέσουμε ότι το κλητήριο είναι αόριστο, επιφέρει σχετική ακυρότητα ( **ΚΠΔ 321<sub>4</sub>**). Αν ο κατηγορούμενος δεν την προβάλει δεν λαμβάνεται υπόψη. Ωστόσο συμφώνα με το **ΚΠΔ 174** το δικαστήριο μπορεί και αυτεπάγγελα να το λάβει υπόψη ( ακραία περίπτωση).
- Σε αντίθεση με όλες τις άλλες ακυρότητες που μπορούν να προταθούν οποτεδήποτε και μεσούσης της δίκης , το **ΚΠΔ 174** θέτει χρονικό περιορισμό στην προβολή των ακυροτήτων ως προς το κλητήριο θέσπισμα. → ( μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας/ πρόοδος της δίκης...) Μετά από αυτό χάνεται το δικαίωμα πρότασης ακυρότητας.
- Ανεπίτρεπτη μεταβολή κατηγορίας → υπάγεται στο **ΚΠΔ 171<sub>β</sub>** ( απολυτή ακυρότητα)
- Σε περίπτωση που δεν εμφανιστεί ο κατηγορούμενος και δικαστεί έρημην πως θα προβάλει την ακυρότητα; Μπορεί να την προβάλει στο εφετείο με έφεση ( πρώτη προβολή σχετικής ακυρότητας στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο).  
*Προσοχή!* Απαιτείται ειδικός λόγος έφεσης, συνεπώς πρέπει να προβάλει σε κάθε περίπτωση την σχετική ακυρότητα ως ειδικό λόγο έφεσης.
- Τι έλεγχο κάνει το δικαστήριο αν δεν εμφανιστεί; Ελέγχει το εμπρόθεσμο και το νομότυπο της κλήτευσης ( μόνο όταν είναι απών, αλλιώς δεν το ελέγχει καν). Αν η κλήτευση είναι λάθος τότε αναβάλλεται η διαδικασία, δεν προδικάζεται. Ακόμα κι αν ο κατηγορούμενος είναι πάρων, και προβάλει ακυρότητα και απορριφθεί μπορεί πάλι να το θέσει για επανάκριση στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αρκεί πάντα να έχει ειδικό λόγο έφεσης. Αν απορριφθεί πάλι μπορεί να κάνει αναίρεση. *Προσοχή!* Αναίρεση είναι δυνατή μόνο αν έχει ξαναπροβληθεί η ακυρότητα. Ποτέ πρώτη προβολή στον Άρειο Πάγο!

**Ακυρότητες στην προδικασία ( μέχρι να φτάσει στο ακροατήριο) :** Προβάλλονται μέχρι το τέλος της προδικασίας. **ΚΠΔ 173** → *Προσοχή!* διαφοροποίηση μεταξύ σχετικών και απολυτών ακυροτήτων

**Σχετικές :** **ΚΠΔ 308**→ Η ανάκριση περατώνεται με το βούλευμα του συμβούλιου καθώς συμφώνα με το **ΚΠΔ 312** μπορεί να ξαναπαραπεμφθεί στον ανακριτή. Για βουλεύματα λοιπόν το πέραν της διαδικασίας συμπίπτει με την περάτωση της ανάκρισης .≠ Για πλημμελήματα συμπίπτει με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος.

**Απόλυτες :** σε αντίθεση με τις σχετικές, οι απόλυτες ακυρότητες μπορούν να προτείνονται μέχρι να καταστεί αμετάκλητο το ένδικο μέσο ή το οιοδήποτε ένδικο μέσο . Για παράδειγμα, βούλευμα για κακούργημα με δικαίωμα έφεσης δεν είναι αμετάκλητο. Έφεση κατά βουλεύματος είναι δυνατή γι' αυτό και η σχετική ακυρότητα είναι λόγος έφεσης. ≠ Στα

πλημμελήματα συμπίπτει με το αμετάκλητο της προσφυγής κατά του κλητήριου θεσπίσματος.

**Δυνατότητα να ζητήσω την ακυρότητα ανά πάσα στιγμή από δικαστικό συμβούλιο :**

Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 176**, αν το δικαστικό συμβούλιο διαπιστώσει την ακυρότητα ( πχ αν έχει λάβει χωρά η απολογία του κατηγορουμένου χωρίς σωστή προθεσμία) καθιστά τη διαδικασία άκυρη και διατάσσει επανάληψη.

**Πρακτικό**

**Ο Α συλλαμβάνεται επ' αυτοφώρω (ΚΠΔ 243: αστυνομική προανάκριση και μετά παραπομπή στον εισαγγελέα. Αν είναι κακούργημα πάντα χωρίς εξαίρεση ανάκριση ≠ στα πλημμελήματα δικάζεται απευθείας) να κατέχει ναρκωτικές ουσίες με σκοπό την περαιτέρω διάθεση τους ( κακούργημα- αν ήταν χρήση των ναρκωτικών ουσιών θα ήταν πλημμέλημα). Αμέσως μετά τη σύλληψη καταθέτοντας ενόρκως ως μάρτυρας ομολόγει την πράξη του. Ενώπιων του ανακριτή ο Α ασκεί το δικαίωμα σιωπής (δες τη διαδικασία μετά την απολογία του κατηγορουμένου). Στο ακροατήριο του Μονομελούς Εφετείου Κακουργημάτων στο οποίο τελικά παραπέμπεται ,προβάλλει την ακυρότητα της εξέτασης του ως μάρτυρας ισχυριζόμενος ότι εξαναγκάστηκε από τους αστυνομικούς να ομολογήσει. Το δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση με το σκεπτικό ότι πρόκειται για ακυρότητα της προδικασίας ,η οποία καλύφθηκε και λαμβάνει υπόψη τη μαρτυρική κατάθεση. Σχολιάστε την απόφαση.**

Θα πρέπει αρχικά να εξετάσουμε αν υπάρχει ακυρότητα, ωστόσο μας απασχολεί το νομικό status του Α. Στη διαδικασία της ανάκρισης ο Α είναι κατηγορούμενος αλλά όχι και στην προανάκριση. → **ΚΠΔ 72**. Στα αυτόφωρα εφαρμόζεται το **ΚΠΔ 105**. Αυτός που συλλαμβάνεται πρέπει να εξετάζεται σύμφωνα με το άρθρο της απολογίας , όποτε και αντιμετωπίζεται ως κατηγορούμενος, επομένως υπάρχει παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος. Κατά τη εξέταση του ως μάρτυρας , αποστερείται βασικά δικαιώματα του Συνεπώς, η ακυρότητα είναι απόλυτη. Εκ περισσού λέει στο γράμμα της διάταξης ότι είναι άκυρη. Η συγκεκριμένη ακυρότητα λαμβάνεται υπόψη στην προδικασία (προσφυγή στο συμβούλιο με το **ΚΠΔ 176**). Ο κατηγορούμενος ωστόσο δεν έκανε προσφυγή. Ωστόσο, το υλικό της προδικασίας μπορεί να ληφθεί υπόψη ακόμη αυτεπαγγέλτως με την ανάγνωση από το δικαστήριο. Η αποδεικτική αξιοποίηση της μαρτυρικής κατάθεσης παρουσιάζει αυτοτέλεια και οδηγεί σε απόλυτη ακυρότητα όταν γίνεται κατά παράβαση του υπερασπιστικού δικαιώματος. Συνεπώς αυτή είναι μια καινούργια ακυρότητα ,καθώς η μαρτυρική κατάθεση του κατηγορουμένου δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Εφόσον λαμβάνει χωρά στο ακροατήριο συνιστά νέα ακυρότητα και μπορεί να ληφθεί υπόψη. Κακώς το δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση του κατηγορουμένου.

Σημείωση: Τα βουλεύματα δεν επιδίδονται ποτέ στον εισαγγελέα. Στις αποφάσεις η προθεσμία αναίρεσης των εισαγγελέων αρχίζει από την καθαρογραφή της.

**Έναρξη ποινικής δίκης :** Άσκηση ποινικής δίωξης από την εισαγγελέα πλημμελειοδικών ( για κακουργήματα και πλημμελήματα ) ή από τον δημόσιο κατήγορο ( για πταίσματα).

**Πως πληροφορείται;** Με έγκληση είτε αναφορά/μήνυση ή η είδηση ότι τελέστηκε μια αξιόποινη πράξη ( **ΚΠΔ 36**)

**Πρακτική σημασία διαφοράς μεταξύ έγκλησης και μήνυσης:** **ΚΠΔ 43** ( επαρκείς ενδείξεις) αν δεν υπάρχουν, θα απορριφθούν η μεν έγκληση με εισαγγελική απορριπτική διάταξη( υπάρχει δικαίωμα προσφυγής- μόνο εδώ επεμβαίνει ο εισαγγελέας εφετών) ενώ η μήνυση γνωστοποιείται και επιλαμβάνεται αυτεπαγγέλτως στον εισαγγελέα εφετών προς έλεγχο της απόρριψης. Αν ο εισαγγελέας εφετών κρίνει ότι εσφαλμένα απορρίφθηκε η ποινική δίωξη θα παραγγείλλει την ποινική δίωξη από την εισαγγελέα πλημμελειοδικών, η οποία είναι υποχρεωτική.

**Έλεγχος του εισαγγελέα πλημμελειοδικών στη μήνυση:** σύμφωνα με το **ΚΠΔ 43** <sub>2</sub> ( εφαρμόζεται και στις εγκλήσεις) αν δεν στηρίζεται στο νόμο( *πρέπει να είναι εμφανώς αβάσιμη από την απλή ανάγνωση ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης*), ο εισαγγελέας την απορρίπτει. Αν πληρούνται οι προδιαγραφές, αν έχουμε κακούργημα, ο εισαγγελέας οφείλει να διατάξει προκαταρκτική εξέταση ( ερευνά από τον ίδιο ή από υπάλληλο πχ αστυνομικό που συγκεντρώνει το αποδεικτικό υλικό) και μετά αυτός θα κρίνει αν θα ασκήσει ποινική δίωξη.

**Εξαιρέσεις όπου δεν χρειάζεται προκαταρκτική εξέταση:**

- **ΚΠΔ 43**→ όταν έχει δοθεί ένορκη διαβεβαίωση
- **ΚΠΔ 243** <sub>2</sub> *sos*→ όταν έχουν γίνει προανακριτικές πράξεις του (π.χ. στα αυτόφωρα θα γίνει αστυνομική προανάκριση).

Αφού συλληφθεί ( απολογία **ΚΠΔ 105**), δεν διατάσσεται προκαταρκτική εξέταση από τον εισαγγελέα(καθώς έχει ήδη σχηματιστεί δικογραφία) αλλά παραγγέλλεται κύρια ανάκριση.

**Τρεις τρόποι εκκίνησης ποινικής δίωξης:**

- παραγγελία προανάκρισης,
- παραγγελία κύριας ανάκρισης
- απευθείας κλήση (**ΚΠΔ 43**)

Στα κακουργήματα πάντα με κυρία ανάκριση ( *ποτέ απευθείας κλήση στο ακροατήριο!*) στα πλημμελήματα γίνεται και με τους 3 τρόπους αλλά 99% ασκείται με απευθείας κλήση στο ακροατήριο (κλητήριο θέσπισμα) .Ωστόσο σύμφωνα με το **ΚΠΔ 46** <sub>3</sub>, κατ εξαίρεση μπορεί να διαταθεί κυρία ανάκριση στα πλημμελήματα αν συντρέχει περίπτωση επιβολής περιοριστικών ορών ( *σπανιότατη περίπτωση!*)

**Διαφορά προανάκρισης- προκαταρκτική εξέτασης:** Η 2<sup>η</sup> γίνεται πριν την ποινική δίωξη ενώ η προανάκριση έπεται της ποινικής δίωξης και έχει την εξής διάφορα → **ΚΠΔ 244**.

Διατάσσεται μόνο για συγκεκριμένα πλημμελήματα ειδικής δωσιδικίας από το πολυμελές εφετείο πλημμελημάτων (εξαιρετικά σπάνια περίπτωση). Στην προκαταρκτική εξέταση ο δράστης είναι απλά ύποπτος όχι κατηγορημένος γιατί δεν έχει ασκηθεί ακόμα ποινική δίωξη κατά **ΚΠΔ 52** ή **72**. Ο κατηγορούμενος *απολογείται* ενώ ο ύποπτος *παρέχει εξηγήσεις*. Τα δικονομικά του δικαιώματα ορίζονται στο **ΚΠΔ 31<sub>2</sub>** και είναι ίδια με του κατηγορουμένου καθώς συμφώνα με το ΕΔΔΑ ο κατηγορούμενος είναι εν ευρεία έννοια αυτός στον οποίο αποδίδεται αξιόποινη πράξη. Η προκαταρκτική εξέταση είναι υποχρεωτική στα κακουργήματα αλλά επιτρέπεται *δυνητικά* και στα πλημμελήματα.

**Διαφορά ανάκρισης - προανάκρισης:** Η ανάκριση στα κακουργήματα διενεργείται από τακτικό ανακριτή (δικαστή) ενώ η προανάκριση στα πλημμελήματα από ανακριτικούς υπάλληλους. Επειδή στην προανάκριση δεν μπορούν να επιβληθούν μετρά καταναγκασμού, χρειάζεται απόφαση δικαστικού οργάνου.

**ΚΠΔ 245 → πως περατώνεται η προανάκριση;**

- **Με κλητήριο θέσπισμα στο ακροατήριο** (αν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις): Ο κατηγορούμενος μπορεί με βάση το **ΚΠΔ 322** να απαλλαγεί από την παραπομπή, κάνοντας προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος για πλημμελήματα που παραπέμπονται στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελειοδικών. Πρέπει να γίνει εντός 10 ημερών ενώπιων του εισαγγελέα εφετών, ο οποίος είτε θα απορρίψει είτε θα διατάξει περεταίρω προανάκριση λόγω ανεπαρκούς υλικού, είτε θα τη δεχτεί, διατάσσοντας την υποβολή της υπόθεσης στο δικαστικό συμβούλιο (πάντα με πρόταση εισαγγελέα συμφώνα με το ΚΠΔ 33) λόγω κατηγορητικού συστήματος. Αν και υποτίθεται ότι ο εισαγγελέας Πλημμελειοδικών δεσμεύεται από τον εισαγγελέα Εφετών, δεν συμβαίνει. Τον τελικό λόγο τον έχει το δικαστικό συμβούλιο για την απαλλαγή ή παραπομπή. Ακόμα και αν γίνει δεχτεί προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος δεν εξασφαλίζεται η μη παραπομπή καθώς το δικαστήριο μπορεί να παραπέμψει με κλήση. Η κλήση απλά συνοδεύει το βούλευμα, κατά του οποίου μπορεί να ασκηθεί έφεση. *Προσοχή!* Έφεση δεν ασκείται κατά τη κλήσης, είναι απλά έγγραφο.
- **πρόταση στο δικαστικό συμβούλιο για απαλλαγή** (αν δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις). Ο ίδιος δεν μπορεί να απορρίψει συμφώνα με το **ΚΠΔ 47**, διότι έχει ήδη ασκηθεί ποινική δίωξη και δεν μπορεί να την πάρει ο ίδιος πίσω. Μόνο το συμβούλιο! Το δε συμβούλιο είτε θα απαλλάξει είτε μπορεί να μην συμφωνεί και να παραπέμψει με βούλευμα ακόμα και σε πλημμελήματα (έφεση επιτρέπεται μόνο κατά βουλεύματος κακουργημάτων). Συνεπώς, ο εισαγγελέας μπορεί να παραπέμψει μονός του, όχι όμως να απαλλάξει (αρμοδιότητα συμβουλίου).
- **παραγγελία του εισαγγελέα στο ανακριτή** (αν αποδεικνύεται η τέλεση κακουργήματα). Μετά την απολογία του κατηγορουμένου (η πρώτη στιγμή στην ποινική δίωξη που ο κατηγορούμενος χάνει μέρος της ελευθερίας του – στέρηση ή περιορισμός ≠ άλλη η περίπτωση στο αυτόφωρο) υπάρχουν τρεις δυνατότητες συμφώνα με το **ΚΠΔ 283**. Λαμβάνονται σε σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, ενώ αν υπάρχει κρίνεται από δικαστικό συμβούλιο. → **α) να τον αφήσει ελεύθερο β) να διατάξει περιοριστικούς όρους (ΚΠΔ 382):** για σοβαρές ενδείξεις ενοχής μετρά δικονομικού καταναγκασμού για την εξασφάλιση της παρουσίας στο ακροατήριο. **γ) μόνο για κακούργημα επιτρέπεται προσωρινή κράτηση** για κίνδυνο φυγής ή τέλεση νέου εγκλήματος. Κατ' εξαίρεση για πλημμελήματα κατά συρροή

( πχ ανθρωποκτονία εξ αμελείας σε πολύνεκρο δυστύχημα) μπορεί να επιβληθεί προσωρινή κράτηση. Και εδώ διατάσσεται κυρία ανάκριση. Μόνο στην προκαταρκτική μπορεί να ο κατηγορούμενος εμφανίσει με συνήγορο ενώ στην ανάκριση και στην προανάκριση αυτοπροσώπως.

Αν ο κατηγορούμενος κληθεί στην απολογία και δεν εμφανιστεί: **ΚΠΔ 276<sub>2</sub> ή 271**: βγαίνει ένταλμα σύλληψης και έτσι περατώνεται η ανάκριση. Αλλιώς περατώνεται με την απολογία( αναγκαίος όρος ανάκρισης) . Ένταλμα βίαιης προσαγωγής πολύ σπάνιο όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του εντάλματος σύλληψης.

**ΚΠΔ 270<sub>β</sub>** : γίνεται κατ' εξαίρεση να περατωθεί η ανάκριση χωρίς απολογία , αν δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις , υπό την προϋπόθεση ότι ο κατηγορούμενος κλητεύθηκε και δεν εμφανίστηκε. Στην πράξη δεν καλείται καν, εκδίδουν μια τυπική κλήση για να κλείσει η δικογραφία και έτσι περατώνεται και δεν έρχεται ποτέ ο κατηγορούμενος .

**Απαλλαγή**: ακόμα και να κλείσει η υπόθεση από τον ανακριτή, το συμβούλιο είναι αυτό που θα απαλλάξει τον κατηγορούμενο από την κατηγορία. Ο ανακριτής δεν έχει δικαιοδοτικό ρόλο. Όποτε μετά το πέρας της ανάκρισης, αν συμφωνεί με τον ανακριτή, απαλλάσσει κατηγορούμενο ενώ αν θεωρήσει ότι ο ανακριτής κακώς έβγαλε τυπική κλήση, θα διατάξει με το **ΚΠΔ 212** περαιτέρω ανάκριση. Δεν στέλνει απευθείας στο ακροατήριο ( δικαίωμα ακρόασης) κι έτσι επαναλαμβάνεται η διαδικασία.

**Παραπομπή κατηγορουμένου** : Με το τέλος της ανάκρισης, κατά κανόνα πάει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών και αυτός κάνει πρόταση στο συμβούλιο να αποφασίσει απαλλαγή η παραπομπή. Ένδικο μέσο κατά του βουλεύματος είναι η έφεση ( **ΚΠΔ 478**).Υπάρχουν ωστόσο 2 εξαιρέσεις:

- **ΚΠΔ 308<sub>1</sub>** → 608/50 καταχραστές δημόσιου (όταν η ζημία υπερβαίνει τις 150.000 ευρώ) , πάει στο συμβούλιο εφετών και δεν υπάρχει δικαίωμα έφεσης.
- **ΚΠΔ 308<sub>α</sub>** (3<sup>ος</sup> τρόπος παραπομπής) : Συγκεκριμένα κακουργήματα παραπέμπονται όχι με βούλευμα αλλά με κλητήριο θέσπισμα του εισαγγελέα εφετών με σύμφωνη γνώμη του πρόεδρου εφετών. Σε αυτή την περίπτωση ( π.χ. για ναρκωτικά) η παραπομπή είναι αμετάκλητη ( αντινομία σε σχέση με **ΚΠΔ 222**). Προσφυγή δεν επιτρέπεται. Δικαιολογητική βάση είναι η δικλείδα ασφάλειας που παρέχει η σύμφωνη γνώμη του πρόεδρου εφετών.

**Παραπομπή στο ακροατήριο** ( γενικά και για τα 2 ειδή εγκλημάτων)

**Κλητήριο θέσπισμα ή βούλευμα**: **ΚΠΔ 321** ( διαδικασία κλητηρίου θεσπίσματος ) ή κλήση επί βουλεύματος ( **ΚΠΔ 320**) 15 μέρες πριν από την δικάσιμο ( **ΚΠΔ 166**). Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 340** επιτρέπεται και παρουσία δια συνηγόρου , χωρίς να υπάρχει περιορισμός ως προς το έγκλημα. Αν δεν εμφανιστεί ο κατηγορούμενος, ( δικονομικά ή κανονικά) διενεργείται αυτεπαγγέλτως έλεγχος από το δικαστήριο και αν έχει κλητευθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως , ερημοδικάζεται. Αλλιώς αναβάλλεται η απόφαση και κλητεύεται εκ νέου.

**Αναβολή και διακοπή**

- **Αναβολή από κατηγορούμενο:** επιτρέπεται για λογούς ανωτέρας βίας ή κωλύματος του συνήγορο, κατά περιορισμό του **ΚΠΔ 349**. Δεν τηρείται στην πράξη! Αποτελείται από νέα σύνθεση δικαστηρίου, πραγματοποιείται εκ νέου όλη η διαδικασία
- **Διακοπή από το δικαστήριο :** ίδια σύνθεση του δικαστηρίου. Η δίκη διακόπτεται και συνεχίζεται κανονικά . Συνήθως εφαρμόζεται σε μεγάλες δίκες και δεν υπάρχει περιορισμός . Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 352**, επιτρέπεται διακοπή ή αναβολή για απουσία μαρτύρα.

**Διαδικασία στο ακροατήριο:** Μετά την απολογία του κατηγορουμένου και αφού ολοκληρωθεί η αποδεικτική διαδικασία, προτείνει ο εισαγγελέας ( δεν δεσμεύει τον δικαστή), αγορεύει ο συνήγορος πολιτικής αγωγής. Αφού αγορεύσει και ο συνήγορος υπεράσπισης , αποσύρονται. Για επιμέτρηση ποινής ο συνήγορος υπεράσπισης αγορεύει για ελαφρυντικές περιστάσεις. Εν τέλει, αποφαινεται το δικαστήριο για την ποινή και το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης πάντα με πρόταση του εισαγγελέα.

Τζανετής, 8/6/2018

## Θέματα παλαιότερων ετών

### Πρακτικό 1<sup>ο</sup>

*Ο Α παραπέμπεται με κλητήριο θέσπισμα στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο, κατηγορούμενος ότι υπεξάιρεσε την 20/5/2010 ποσό 3.000 ευρώ . Το κλητήριο θέσπισμα επιδίδεται σε αυτόν την 18/5/2015. Κατά την δικάσιμο στις 14/9/2015 και πριν την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας προβάλλει μέσω του πληρεξούσιου συνηγόρου του τις ακόλουθες ενστάσεις: α) πρέπει οριστικά να πάψει η ποινική δίωξη λόγω παραγραφής β) απαράδεκτα κινήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος του, συνεπεία εγκλήσεως, η οποία δεν υποβλήθηκε αυτοπροσώπως από τον εγκαλούντα Β αλλά από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του , ο οποίος ενεργούσε με έγγραφη εξουσιοδότηση που δεν έφερε το γνήσιο της υπογραφής του εξουσιοδοτούντος Β γ) ο Β δεν νομιμοποιείται να δηλώσει για 1<sup>η</sup> φορά παράσταση πολιτικής αγωγής στο ακροατήριο για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης χωρίς να έχει προηγουμένως δηλώσει ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων στην υποβληθείσα έγκληση και σε κάθε περίπτωση εκκρεμεί ενώπιων των πολιτικών δικαστηρίων αγωγή, με την οποία ο Β ζητεί χρηματική ικανοποίηση 3.000 Ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη από την υπεξαίρεση δ) στο κλητήριο θέσπισμα η υπεξαίρεση περιγράφεται αορίστως διότι δεν παρατίθενται σε αυτό συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία, από τα οποία προκύπτει η τέλεση της πράξης.*

**Ένσταση Α : ΠΚ 111, 113 →** Αναστολή παραγραφής είναι δυνατή με την έναρξη της διαδικασίας. Η έναρξη ωστόσο δεν συμπίπτει με την μέρα που δικάζεται αλλά με το χρόνο της επίδοσης της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος. Όποτε κρίσιμος χρόνος δεν είναι συζήτηση! Συνεπώς έχει επέλθει πριν την 5ετία παραγραφής πλημμελήματος, αναστολή της παραγραφής και άρα παραγράφεται σε 8 χρόνια ( 3 χρόνια η αναστολή για τα πλημμελήματα ) , τουτέστιν στις 20/5/2018. Συνεπώς αβάσιμη ένσταση.

*Προσοχή!* → Κλήση & παραπεμπτικό βούλευμα

**Ένσταση Β:** Το **ΚΠΔ 46** παραπέμπει στο **ΚΠΔ 42** : η έγκληση είναι απαράδεκτη γιατί δεν φέρει το γνήσιο της υπογραφή ( ελάττωμα). *Προσοχή!* Η υπεξαίρεση είναι, ωστόσο, αυτεπαγγέλτως διωκόμενο έγκλημα, και παρόλο που έχουμε παράτυπη έγκληση (οτιδήποτε μπορεί να προκαλέσει ελάττωμα καθιστά την έγκληση παράτυπη), σύμφωνα με το **ΚΠΔ 36** αρκεί οποιαδήποτε είδηση ότι τελέστηκε αξιόποινη πράξη. Συνεπώς η έγκληση ισοδυναμεί με πληροφόρηση του εγκλήματος και αρκεί! *Αν το έγκλημα είναι κατ' έγκληση διωκόμενο, ( πχ υπαίρεση) τότε η έγκληση θα ήταν απαράδεκτη και συνεπώς και η ποινική δίωξη.* Το απαράδεκτο της ποινικής δίωξης μπορεί να ελεγχθεί σε οπουδήποτε στάδιο της δίκης ( πχ στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο) και συνιστά σύμφωνα με το **ΚΠΔ 171<sub>1β</sub>** απόλυτη ακυρότητα. Άρα ούτε αυτή η ένσταση είναι βάσιμη. Ορθώς κινήθηκε η ποινική δίωξη. Η παρατυπία της έγκλησης δεν επηρεάζει το κύρος της.

**Ένσταση Γ:** Με βάση το **ΚΠΔ 68**, μπορεί η δήλωση πολιτική αγωγής να γίνει για πρώτη φορά στο ακροατήριο. Μπορεί όμως και να το δηλώσει με την έγκληση. Το γεγονός ότι έχει ασκηθεί πολιτική αγωγή ( **ΚΠΔ 66**) δεν εμποδίζει την εισαγωγή της ίδιας απαίτησης στο ποινικό δικαστήριο εφόσον δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση από το πολιτικό. *Αν είχε εκδοθεί, δεν θα μπορούσε να εισάγει την αξίωση εκτός αν είχε επιφυλαχθεί. ( μηχανισμός της επιφύλαξης - διατηρεί μέρος αξίωσης)*

**ΑΠ για οριστική απόφαση πολιτικού δικαστηρίου** → κατά κανόνα ελέγχεται αυτεπαγγέλτως: μόνο αν προβληθεί ένσταση από τον κατηγορούμενο στο πρωτοβάθμιο μπορεί να ληφθεί υπόψη η παράνομη παράσταση πολιτικής αγωγής, όχι για πρώτη φορά με αναίρεση λόγω απόλυτης ακυρότητας στον ΑΠ.

**Προσοχή!** Το **ΚΠΔ 66** αναφέρεται στις περιπτώσεις που εισάγονται ομοειδείς αξιώσεις. Αν είναι ετεροειδείς δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα! π.χ. Ηθική βλάβη στο πολιτικό δικαστήριο και αποζημίωση στο ποινικό.

**Προσοχή!** Μόνο σε δύο περιπτώσεις μπορεί να παρασταθεί ο πολιτικώς ενάγων προς υποστήριξη της κατηγορίας → **ΠΚ 62<sub>2</sub>** ( αστικώς υπεύθυνος) και για έφεση εισαγγελέα κατά αθωωτικής( δεν αναφέρεται στον κώδικα)!

**Ένσταση Δ:** **ΚΠΔ 321**→ το άρθρο αναφέρεται σε σαφή περιγραφή της πράξης, τούτέστιν σε πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος και όχι σε αποδεικτικά στοιχεία ούτε σκέψεις /αιτιολογία (αυτά πρέπει να τα περιέχει ένα βούλευμα). Συνεπώς, η ένσταση αυτή επίσης θα απορριφθεί. Αν η περιγραφή του εγκλήματος ήταν αόριστη για παράδειγμα ως προς τον τόπο/χρόνο τέλεσης τότε θα ήταν βάσιμη η ένσταση.

## Πρακτικό 2°

**Μετά από έγκληση του Α ,ο Β παραπέμπεται στο ακροατήριο του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου για απλή σωματική βλάβη με κλητήριο θέσπισμα που επιδίδεται σε αυτόν 5 ημέρες πριν την ορισθείσα δικάσιμο. Ο Β δεν εμφανίζεται ενώπιον του δικαστηρίου και καταδικάζεται ερήμην σε ποινή φυλάκισης 5 μηνών μετατρέψιμη προς 10 ευρώ ημερησίως. Ο Β ασκεί έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης 15 ημέρες μετά την**

**επίδοση της σε αυτόν. Την επομένη ο Β, συλλαμβάνεται σε εκτέλεση της πρωτόδικης απόφασης. Ερωτάται: α) νομίμως καταδικάστηκε ο Β ερήμην; β) είναι νόμιμη η σύλληψη; γ) με ποιο τρόπο μπορεί να επιδιώξει τη μη καταβολή του ποσού της μετατροπής μέχρι να κριθεί η έφεση;**

**Α)** Πρέπει το δικαστήριο να ελέγξει αν ο κατηγορούμενος κλητεύθηκε νομίμως και εμπροθέσμως ( **ΚΠΔ 340** ), αν δεν εμφανίστηκε ο ίδιος είτε ο συνήγορος του ( δικονομική παρουσία). Η κλήτευση του πάσχει καθώς είναι εκπρόθεσμη ( **ΚΠΔ 166** → 15 μέρες πριν την δικάσιμο ). Επίσης, στην περίπτωση που το πρακτικό ανέφερε λεπτομέρειες σχετικά με την επίδοση , θα έπρεπε να ελέγξουμε αν είναι νόμιμη ( αν έγινε π.χ. σωστά η θυροκόλληση κλπ). Εδώ δεν έχουμε τέτοια στοιχεία. Συνεπώς θα έπρεπε το δικαστήριο να διατάξει εκ νέου κλήτευση. Άρα η απόφαση είναι λάθος. Παρανόμως δικάστηκε ερήμην.

**Β)** Ανασταλτικό αποτέλεσμα: ενεργοποιείται όταν ασκηθεί η εμπρόθεσμη και νομότυπη έφεση, τούτέστιν η παραδεκτή. Η συγκεκριμένη έφεση είναι εκπρόθεσμη ( **ΚΠΔ 473** → 10 μέρες από τη δημοσίευση), συνεπώς ορθώς συλλαμβάνεται.

**Γ)** Αν δεν έχει καθόλου χρήματα για την εγγύηση μπορεί να ζητήσει εκ των υστέρων ανασταλτικό αποτέλεσμα ( **ΚΠΔ 497** , → στο δικαστήριο που θα κρίνει την έφεση - εδώ Τριμελές Πλημμελειοδικείο- , επικαλούμενος ότι δεν είναι φυγόδικος και ότι θα προκληθεί ανεπανόρθωτη βλάβη στην περιουσία του). Η αναστολή αυτή θα ισχύσει μόνο μέχρι την εκδίκαση της έφεσης. Το εκπρόθεσμο θα κριθεί αποκλειστικά από το δικαστήριο που θα εκδικάσει την έφεση και δεν μπορεί να αποτελέσει αιτιολογία απόρριψης.

**Εφόσον αυτός έχει δικαστεί κακώς, πως θα μπορούσε να προβάλει αυτό το ελάττωμα στο δευτεροβάθμιο;**

Επειδή είναι σχετική ακυρότητα, αν είχε κάνει παραδεκτή και εμπρόθεσμη έφεση, θα έπρεπε να βάλει ως αιτιολογία το ελάττωμα του κλητήριου θεσπίσματος. Δεν μπορεί να το προβάλλει πρώτη φορά στο δευτεροβάθμιο.

**Προσοχή!** Αναίρεση γίνεται σε δύο περιπτώσεις: σε ανέκκλητες και δευτεροβάθμιες αποφάσεις.

### **Συνέχεια πρακτικού**

**Το Τριμελές Πλημμελειοδικείο απορρίπτει την έφεση του Β ως ανυποστήριχτη, έχοντας προηγουμένως απορρίψει αίτημα αναβολής, που υπέβαλε ο αδερφός του Β, λόγω απουσίας τελευταίου στο εξωτερικό με την αιτιολογία ότι δεν αποδείχτηκε το συγκεκριμένο κώλυμα. Ο Β ασκεί κατά της απόφασης αίτηση ακύρωσης, επικαλούμενος αποδεικτικά στοιχεία εισιτήρια & αποδείξεις διαμονής σε ξενοδοχείο, από τα οποία προέκυπτε ότι πράγματι απουσίαζε στο εξωτερικό. Ποια η τύχη της αίτησης ακυρώσεως;**

**ΚΠΔ 501, 341:** Δίνει τη δυνατότητα αίτησης ακύρωσης για ερήμην αποφάσεις. Κατά της απόφασης που απορρίπτει έφεση ως ανυποστήριχτη , ο κατηγορούμενος μπορεί να κάνει αναίρεση ή αίτηση ακυρώσεως. Η αίτηση ακυρώσεως προϋποθέτει όχι μόνο κώλυμα αλλά και κώλυμα γνωστοποιήσεως του κωλύματος, δηλαδή να αδυνατεί να στείλει κάποιον να ενημερώσει. Δεν μπορεί επομένως να κάνει αίτηση ακυρώσεως αφού έστειλε τον αδερφό

του. ( δεν θα έπρεπε να έχει προβληθεί αίτημα αναβολής). Συνεπώς η αίτηση ακυρώσεως είναι όχι μόνο αβάσιμη αλλά και απαράδεκτη.

### **Πρακτικό 3°**

**Ο Α, υποβάλει έγκληση κατά του Β, για απόπειρα ανθρωποκτονίας και κατά του Γ για ηθική αυτουργία σε αυτήν. Δηλώνει δε στην έγκληση του «παρίσταμαι ως πολιτικώς ενάγων κατά απάντων» κατά την εκδίκαση της απόφασης από το ΜΟΔ. Εμφανίζεται η Δ, χήρα του Α, ο οποίος στο μεταξύ σκοτώθηκε σε τροχαίο ατύχημα και δηλώνει παράσταση πολιτικής αγωγής κατά Β και Γ για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο καταδικάζει τους Β και Γ, σε ποινή καθείρξεως 18 ετών . Στο Μικτό Ορκωτό Εφετείο , στο οποίο εισάγονται οι εφέσεις των Β και Γ, ο Γ ζητεί μέσω του συνηγόρου του αναβολή για λόγους υγείας. Το ΜΟΕ απορρίπτει ως αναπόδεικτο το αίτημα αναβολής και δικάζει τον Γ ερήμην μαζί με τον παρόντα Β σε κάθειρξη 15 ετών. Ο Γ ασκεί αναίρεση για υπέρβαση εξουσίας διότι το δικαστήριο δεν απέρριψε ως όφειλε την έφεση ως ανυποστήριχτη αλλά τον δίκασε ερήμην. Ερωτάται: α) Παρίσταται νομίμως η χήρα; β) Είναι βάσιμη η αναίρεση του Γ;**

**Α)** οι κληρονόμοι του παθόντος μπορεί να παρασταθούν αν έχει δηλωθεί η πολιτική αγωγή από τον θανόντα. Με βάση ωστόσο το **ΚΠΔ 84** και κατά νομολογία ΑΠ , ο πολιτικώς ενάγων πρέπει να προσδιορίζει το είδος της αξίωσης επομένως είναι παράτυπη και συνεπώς απαράδεκτη η δήλωση παράστασης του αποθανόντος Α και η συνέχιση από την κληρονόμο δεν είναι δυνατή. Άρα εδώ η χήρα δεν νομιμοποιείται.

**Β)** Το δικαστήριο όντως θα έπρεπε να απορρίψει την έφεση ως υποστηρικτή. Ωστόσο το έννομο συμφέρον είναι προϋπόθεση του παραδεκτού του ενδίκου μέσου. Επομένως ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος. Δεν μπορεί να ζητήσει να απορριφθεί η έφεση του, από τη στιγμή που η ποινή που του επιβλήθηκε είναι και μικρότερη! Ο ΑΠ ούτως η άλλως δεν θα την αποδεχόταν λόγω απαγόρευσης χειροτέρευσης. Επομένως η αναίρεση είναι απαράδεκτη.

### **Πρακτικό 4°**

**Η Εταιρία Α, υποβάλει κατά των υπαλλήλων της Β & Γ, έγκληση για υπεξαίρεση σε βαθμό κακουργήματος κατά συναυτουργία. Μετά την άσκηση της ποινικής δίωξης κατά Β & Γ, ο ανακριτής καλεί σε απολογία μόνο τον Β, όχι όμως και τον Γ τ θεωρεί ότι ο τελευταίος δεν είχε καμία ανάμειξη στο έγκλημα. Κατά τη διάρκεια της κύριας ανάκρισης, δηλώνει ενώπιον του ανακριτή παράσταση πολιτικής αγωγής για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ο Ε, διευθύνων σύμβουλος της εταιρίας Α. Μετά την περάτωση της ανάκρισης παραπέμπονται οι Β και Γ στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων με βούλευμα του συμβούλιου Πλημμελειοδικών. Κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος ασκεί έφεση ο Γ για απόλυτη ακυρότητα για τους ακόλουθους λόγους: 1) παρανόμως παρέστη ως πολιτικώς ενάγων ο Ε και 2) κακώς παραπέμφθηκε στο ακροατήριο χωρίς να ληφθεί απολογία του κατά την ανάκριση. Ερωτάται α) Είναι βάσιμη και παραδεκτή η έφεση του Γ ; β) αν είναι, το αποτέλεσμα επεκτείνει στον Β που δεν άσκησε έφεση;**

**A) 1)** Ξεκινάμε από το εξής: έφεση κατά βουλεύματος ( για κακούργημα) επιτρέπεται για απολυτή ακυρότητα και εσφαλμένη ερμηνεία . Επομένως είναι παραδεκτός ο λόγος. Είναι βάσιμος; Για νομικά πρόσωπα χρειάζεται απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ή πρόβλεψη του καταστατικού, προκειμένου να διοριστεί εκπρόσωπος για να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων. Ακόμα και αν ο Ε έχει τέτοια αρμοδιότητα , για να είναι παραδεκτή η δήλωση πρέπει να πει ότι δηλώνει παράσταση για **λογαριασμό του νομικού προσώπου!** Άλλως η δήλωση είναι απαράδεκτη διότι παθών είναι το ΝΠ . Επομένως έχουμε παράτυπη παράσταση πολιτικής αγωγής αλλά όχι ακυρότητα ( **ΚΠΔ 171 2**) γιατί προβλήθηκε στην προδικασία. Συνεπώς ο λόγος έφεσης είναι αβάσιμος.

**A)2)** Κανονικά πρέπει να κληθούν και δύο αλλά υπάρχει η δυνατότητα σύμφωνα με το **ΚΠΔ 270** , αν δεν υπάρχουν ενδείξεις σε βάρος του προσώπου να κλητευθεί και αν αυτός δεν έρθει ,ο ανακριτής να περατώσει την ανάκριση χωρίς απολογία ( τυπική κλήση). Επομένως πρέπει να τον κλητεύσει. Σε περίπτωση τυπικής κλήσης, όπου το δικαστικό συμβούλιο έχει αντίθετη άποψη, θα το γυρίσει πίσω με το **ΚΠΔ 212** για περαιτέρω ανάκριση προκειμένου να ληφθεί απολογία. Δεν υπάρχει περίπτωση να παραπεμφθεί χωρίς απολογία. Επομένως εδώ έπρεπε το συμβούλιο να διατάξει περαιτέρω ανάκριση. Συνιστά σύμφωνα με το **ΚΠΔ 171** παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος και άρα έχουμε απολυτή ακυρότητα , η οποία είναι βάσιμος λόγος έφεσης και θα γίνει δεκτός.

**B)** Δεν μπορεί να επεκταθεί στον Β , γιατί θέλουμε αντικειμενικό λόγο καθώς ο συγκεκριμένος λόγος αφορά μόνο τον έναν , εφόσον παραβιάστηκε το υπερασπιστικό δικαίωμα μόνο του Γ.

**Αν στη σύνθεση του συμβουλίου που παρέπεμψε, συμμετείχε ο ανακριτής είναι λόγος έφεσης κατά του βουλεύματος;**

Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 305<sub>2</sub>** δεν επιτρέπεται συμμετοχή του ανακριτή. Παράγει απόλυτη ακυρότητα σε συνδυασμό με το **ΚΠΔ 171<sub>α</sub>** (κακή σύνθεση δικαστηρίου- αφορά και δικαστικό συμβούλιο ). Άρα ναι, είναι λόγος έφεσης. Σε αυτή την περίπτωση, επειδή είναι αντικειμενικός λόγος, θα επεκτεινόταν και στον Β.

**Μπορεί αυτή η ακυρότητα να προβληθεί στο ακροατήριο;**

Όχι, γιατί αφορά την προδικασία. Εκτός αν έχουμε προκύψει παράνομο αποδεικτικό στοιχείο, το οποίο συνιστά νέα απολυτή ακυρότητα που μπορεί να ληφθεί υπόψη στο ακροατήριο.